PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb. postale I gruppo - Cena 40 lir | Leto XX. Št. 79 (5762) | TRST, četrtek 2. aprila 1964

Upor desnice in konservativnih sil v Braziliji da bi preprečili napredne reforme Goularta

Predsednik Goulart se je umaknil v prestolnico Brasilio in je pozval ljudstvo, naj podpira demokratične sile - Splošna stavka konfederacije dela

RIO DE JANEIRO, 1. — Po včerajšnjem sporočilu, da je v državi Minas Geraes izbruhnil upor proti zvezni vladi predsednika Goularta, so si vso noč in danes ves dan sledila številna nasprotujoča si poročila, iz katerih izhaja, da se je uporniško gibanje nasprotnikov Goulartove napredne politike razširilo še na druge zvezne države.

Vendar pa pozno zvečer ni bilo še jasne slike o dejanskem položaju, ker je upornikom uspelo prevladati v Rio de Janeiru in od tam oddajati tendenciozna poročila. Radio v tem mestu je zvečer trdil, da je Goulart odstopil in da je zapustil državo. Dalje je radio javil, da je predsednik poslanske zbornice Ranieri Mazilli začasno prevzel predsedniške funkcije.

Toda predsednik Goulart, ki je medtem prispel v Brasilio, je dopisniku agencije UPI izjavil, da je še vedno predsednik republike in da ni nič res, da je odstopil. Dodal je: «Prišel sem v prestolnico, da vladam in imam zaupanje v ljudstvo, da je z mano. Položaj ni še razčiščen. Uporniki, ki želijo izvršiti državni udar ne obvladujejo še položaja.»

Po sinočnjem sporočilu o uporu v državni Geraes je minister za vojno Dantas Ribeiro sporočil, da je odstavil generala Carlosa Luisa in Olimpia Mourso, ki sta poveljevala vladnim silam v tej državi in se priključila upornikom.

Sporazumno s poveljstvom oboroženih sil je predsednik Goulart sklenil poslati zvezno vojsko v državo Minas Geraes, da vzpostavi red. Minister za vojsko Dantas Ribeiro je po radiu pozval prebivalstvo, naj ostane zvesto ustavni oblasti in naj brani demokracijo.

Guverner države Sao Paulo Adhemar De Barros pa je sinoči, izrekel po radiu svojo solidarnost z uporniki v državi Minas Geraes, češ da je «stanje zelo resno in val komunizma se širi po vsej domovini». Dodal je: «Moramo zaustaviti pot boljševizmu.» Pozneje se je upornikom pridružil tudi poveljnik druge armade v Sao Paulu general Kurel s svojo armado. Še prej je prišel v Rio de Janeiro na razgovor s predsednikom Goulartom. General je izjavil, da se druga armada «pripravlja, da zaustavi pospešen pohod komunistične stranke do oblasti». General je objavil izjavo, v kateri trdi, da je «akcija komunistične stranke v Braziliji postala preveč očitna, da bi mogli ostati križem rok». Dalje pravi general, da je do nedavne krize v mornarici prišlo «s sodelovanjem nekaterih levičarskih admiralov in nekaterih elementov zvezne vlade.» Na koncu pravi: «Naša borba je predvsem borba proti komunizmu. Potrebno je za vsako ceno nevtralizirati akcijo komunistov v zvezni vladi, zlasti v vodstvu sindikatov.»

Vso noč in tudi danes ves dan je trajala prava «vojna» med radijskimi postajami, ki so v rokah upornikov in vladnimi radijskimi postajami z objavljanjem sporočil in zanikanj nasprotnikovih trditev.

Tudi guverner države Guanabara, znani Goulartov sovražnik Carlos Lacerda se je pridružil upornikom. Njegovo palačo v Rio de Janeiru so zastražili uporniški vojaki. Pozneje pa so palačo obkolili vladni vojaki. Lacerda je po radiu pozval svoje pristaše na pomoč. Pozneje so Lacerdovi uporniki zavzeli utrdbo Capocabana. V Recife, ki je prestolnica države Pernabuco, so se zvezne čete pridružile upornikom in so obkolile palačo guvernerja Arrasa, ki podpira Goularta.

Zvečer so iz predsedniške palače sporočili, da je predsednik Goulart odpotoval iz Ria de Janeira v Brasilio. Uporniški radio «Inconfidentes» v Belo Horizonte je s tem v zvezi trdil, da se namerava Goulart ustaviti v Brasiliji samo za kratek čas in da je namenjen na jug države. Isti radio, ki je v rokah upornikov, je trdil, da se je poveljnik prve armade v Rio de Janeiru general Ancora pridružil upornikom in da je zaradi tega minister za vojno odstopil. Dalje je radio zatrdil, da je bil guverner države Pernambuco Arraes aretiran.

Radijske postaje, ki so ostale ves dan v vladnih rokah, pa so še dalje poudarjale, da Goulart obvladuje položaj v državi. Popoldne so uporniški vojaki v Rio de Janeiru razgnali več tisoč študentov, ki so manifestirali za Goularta.

Guverner države Sao Paulo de Barros je zvečer izjavil po radiu, da se je pridružilo uporniškemu gibanju do sedaj 11 držav in da «čez nekaj dni in morda čez nekaj ur» bo lahko sporočil «zmago demokracije».

Guverner Lacerda je pozno zvečer izjavil, da se uporniki približujejo s tanki predsedniški palači v Rio de Janeiru, da jo zasedejo. Oklepni oddelki, ki so stražili predsedniško palačo, so se umaknili, potem ko je predsednik Goulart odpotoval. Lacerdov prijatelj, poslanec Mimes je izjavil, da je maršal Ancora odredil «prekinitev operacij». Med opazovalci prevladuje vtis, da so vsaj v Rio de Janeiru dobili uporniki premoč.

Splošna zveza delavcev je davi razglasila splošno stavko iz protesta proti uporu. V zadevni izjavi pravi vodstvo sindikatov, da je namen tega gibanja braniti demokracijo proti fašističnim spletkam guvernerjev Pinta, De Barrosa, Lacerde in Meneghettija. Sindikati pozivajo podčastnike in vojake na solidarnost. Sporočilo pravi dalje, da je bilo na desetine sindikalnih voditeljev aretiranih, zlasti v državah Sao Paulo in Guanabari.

Šoferji avtomobilov, ki prevažajo zelo razširjeni dnevnik «Jornal do Brasil», so začeli na vse zgodaj stavko in preprečili razvažanje časopisa. Sporočilo sindikatov pravi, da so stavko razglasili zaradi protidržavne težnje, ki jo je nedavno pokazal ta časopis, zlasti v tonu člankov, s katerimi obrekuje zvezno vlado. Linotipisti pri časopisu «Tribuna da Imprensa», ki je naklonjen guvernerju Lacerdi, so tudi začeli stavko.

Jug. parlamentarci na obisku v Libiji

TRIPOLIS, 1. — Delegacija jugoslovanske zvezne skupščine, ki je na obisku v Libiji, je danes v razgovoru z namestnikom predsednika libijske vlade ministrom Barunijem izmenjala informacije o razvoju ene in druge države in o tekočih dvostranskih vprašanjih. Na kosilu, ki ga je v čast delegaciji zvezne skupščine priredil libijski parlament, so bili mnogi člani obeh domov, vladnih funkcionarjev, vrhovni muftija, guvernerji posameznih pokrajin, voditelji diplomatskih misij, skupina jugoslovanskih strokovnjakov, ki dela v Libiji, in druge osebnosti. Jugoslovanska parlamentarna delegacija bo v prihodnjih dneh obiskala administrativna in kulturne središča, zgodovinske spomenike in razne ustanove.

BEOGRAD, 1. — S sklepom generalnega tajnika OZN U Tanta je bil za načelnika štaba sil OZN na Sinajskem polotoku imenovan jugoslovanski oficir, polkovnik Lazar Mušicki.

RESOLUCIJA DEVINSKO-NABREŽINSKEGA OBČINSKEGA SVETA

Predsednik vlade naj prouči zadevo raznorodovalnega naselja

Resolucijo so utemeljili svetovalci Škrk, Legiša, Marković in Oliva, ki je kot Italijan poudaril: «Otresimo enkrat za vselej neslavni fašistični prah» - Jalovi ugovori demokristjana Lenarduzzija

Devinsko-nabrežinski občinski svet je na svoji sinočnji seji po daljši diskusiji z večino glasov (proti sta glasovala samo demokristjanska svetovalca Lenarduzzi in Bandini) odobril naslednjo resolucijo proti gradnji stanovanj za begunce v Sesljanu:

Občinski svet občine Devin-Nabrežina, zbran na redni seji dne 1. aprila 1964, je med drugim razpravljal o vprašanju 183 stanovanj, ki jih namerava graditi v Sesljanu Ustanova za pomoč julijskim in dalmatinskim beguncem (OAPGD). Občinski svet je ugotovil:

1. da je vprašanje že temeljito proučil na izredni seji dne 23. junija 1961 in tedaj obvezal župana, naj ustanovi OAPGD odkloni gradbeno dovoljenje;

2. da je nadzorna oblast imenovala posebnega komisarja, ki je izdal prosilcu potrebno gradbeno dovoljenje;

3. da so vsi svetovalci slovenske narodnosti v zvezi z vprašanjem gradnje teh stanovanj vložili dne 7. maja 1962 pritožbo na mešani italijansko-jugoslovanski odbor, kot predvideva čl. 5 pravilnika tega odbora, ustanovljenega na osnovi čl. 8 Posebnega statuta londonskega sporazuma o soglasju.

Občinski svet je nadalje ugotovil, kako je bilo domače prebivalstvo prepričano, da ne bosta Ustanova za pomoč julijskim in dalmatinskim beguncem (OAPGD) in državna oblast vztrajali pri nameri, da se te gradnje izvršijo, saj je neizpodbitno dokazano, da bodo odločilno pripomogle k spremembi narodnostne sestave občine na škodo slovenskega prebivalstva.

Občinski svet hkrati poudarja, kako je domače prebivalstvo upalo in pričakovalo, da ne bo prišlo do te nove krivice, zlasti zato, ker je bila medtem ustanovljena dežela s posebnim statutom Furlanija-Julijska krajina in ker je bila tudi sestavljena sredinsko-levičarska vlada, ki med drugim izjavlja, da hoče izvesti vse člene ustave in tudi člena 3 in 6, katera obvezujeta državo, da zaščiti pravice manjšine.

Zato se občinski svet v imenu domačega prebivalstva obrača na predsednika vlade in pristojnega ministra s prošnjo, da vprašanje ponovno proučita in ukreneta vse, kar je potrebno, da se prepreči nova krivica, ki grozi slovenskemu prebivalstvu devinsko-nabrežinske občine, in da istočasno ugodita socialnim in gospodarskim potrebam beguncev samih, ki imajo pravico do svojih domov, s tem, da bodo njihove hiše zgrajene v krajih, kjer že stanujejo in imajo svoja delovna mesta.

Svetovalec dr. Škrk je v utemeljitvi resolucije med drugim poudaril, da imajo begunci vso pravico, da dobijo stanovanja, toda tam, kjer že stanujejo in imajo svoja delovna mesta. Pripomnil je, da Slovenci nimajo ničesar proti posameznikom, ki so prišli in so si uredili življenje v nabrežinski občini, toda v tem primeru gre za načrtno delovanje in spreminjanje etnične sestave prebivalstva z državnimi sredstvi. Zaradi tega imamo pravico, da se upremo s sredstvi, ki jih imamo na razpolago. Odbornik Legiša je tudi poudaril, da imajo občinski svetovalci večine, kot izvoljeni predstavniki avtohtonega slovenskega prebivalstva pravico in dolžnost, da ugotovijo dejstva in se uprejo spreminjanju etnične sestave prebivalstva. Pri tem je še poudaril, da nihče ne more očitati dosedanjim povojnim občinskim upravam nabrežinske občine, da bi delale najmanjšo diskriminacijo na škodo italijanskega prebivalstva ali posameznikov italijanske narodnosti, ki so se naselili v tej občini. Demokristjanski svetovalec Lenarduzzi je izjavil, da se zdi kot da bi se Slovenci v nabrežinski občini bali, da bodo njihove narodne pravice teptane, če bo občinsko upravo dobila v roke italijanska večina. Odbornik Legiša mu je odgovoril, da ne gre za to, ampak za načelno vprašanje spreminjanja etnične sestave prebivalstva ter je pripomnil, da bi pričakoval večje razumevanje s strani tistih, ki pravijo, da so zapustili svoje rodne kraje.

Nato je tehtno in občuteno spregovoril odbornik Adriano Oliva, ki je italijanske narodnosti in dobro pozna razmere v nabrežinski občini. Med drugim je dejal: «Namen, da bi se to mirno prodiranje s strani beguncev v Sesljan hotelo prikazati kot najbolj nedolžna in naravna stvar na tem svetu, kakor nekaj popolnoma slučajnega, je vsaj naiven, če ne upoštevamo, da v sodobni zgodovini res ne primanjkuje takih političnih podvigov.» Omenil je sionistično gibanje, nato pa fašistično politiko notranjega preseljevanja in nadaljeval: «Fašizem je odkrito ukazoval: «Naše meje je treba nasititi z italijanskim elementom!» Ta poskus pa mu je uspel samo delno tudi zaradi tega, ker so na primer tu na Krasu Slovenci ostali trdovratno navezani na svojo skopo zemljo, na svoje kamnite goličave, na svoje sive hišice, na svoje male vasice, na lipe, na svoja pokopališča ter so pretrpeli in prenašali in trpeli, ker tudi trpljenje je en način zmage.

To je zgodovina iz včerajšnjega dne. Zaradi tega, ko se prihaja sem in se pravi Slovencem, glede vprašanja, o katerem danes razpravljamo, da niso njihova sumničenja in zaskrbljenost nič drugega kot bajke brez vsake resnične podlage, lahko rečemo, da kdor tako govori, ali vara samega sebe ali pa hoče varati druge.»

Pripomnil je, kakšne posledice je rodila taka fašistična politika s preganjanjem Slovencev in italijanskih antifašistov. Nato je nadaljeval: «Dvajset let je minilo od tedaj in mnoge rane so še odprte. Kdo je glavni krivec za sedanje slabe italijanske razmere, za pomanjkanje šol, bolnišnic? Kdo ima izvirno krivdo, če toliko beguncev ni še našlo dokončne ureditve in tavajo še okrog, da bi našli streho, pa jih često njihovi sami sonarodnjaki pisano gledajo kot vsiljivce?

Zakaj naj bi torej posnemali, zakaj naj bi ponavljali to, kar je delal fašizem? Namestimo, namestite begunce na italijanskem etničnem ozemlju in ne iščimo drugega. Navsezadnje ne gre za drugo, kot za nekaj desetin kilometrov višje ali nižje od Sesljana. Prvi, ki nas bodo blagoslovili, bodo prav oni: begunci!

Ne sejmo spora med ljudstvom prav v teh novih časih, ko vse daje upati, da med ljudmi še obstaja možnost vere v življenje, v bratstvo, v mir med narodi. Otresimo si končno enkrat za vselej prah in neslavni pepel fašizma.»

Vsi so ga pazljivo poslušali v veliki tišini.

Lenarduzzi ni imel ničesar povedati in je pripomnil, da je Oliva govoril v dobri veri. Nato je Lenarduzzi še dejal, da so bili tudi oni (begunci) navezani na svojo zemljo, pa so jih razpršili in so prišli v te kraje, kjer hočejo ostati. Oliva mu je spet odgovoril: «Razumem položaj beguncev, toda če bi tudi oni potrpeli kakor so Slovenci pretrpeli pod fašizmom, bi bili zdaj na svojih domovih v Istri in nihče jih ne bi spodil». Obrnil se je osebno na Lenarduzzija in mu mirno dejal: «Ko poudarjate: «Jaz begunec... vas lahko le pomilujem, toda ne občudujem».

Oglasili so se še nekateri drugi svetovalci, župan in odbornik Marković, ki so ponovno poudarili, da bi bilo bolj umestno in koristno urediti stanovanja za begunce blizu njihovih delovnih mest, tem bolj ker marsikateri begunec že zdaj noče sprejeti stanovanja daleč od mesta.

O ostalem delu seje bomo poročali v jutrišnji števiki.

PO VČERAJŠNJEM SESTANKU Z MINISTRI

CGIL potrdila dvodnevno stavko zaradi nezadovoljivega odgovora

Stavka se bo najmočneje čutila pri železnicah ter pošti in telefonu, kjer ima CGIL veliko večino - Stavka v pristaniščih je popolna - Sindikati milanskih kovinarjev zahtevajo nastop oblasti proti odpustitvam

RIM, 1. — Zakladni minister Colombo, minister za proračun Giolitti in minister za upravno reformo Preti so sprejeli danes ob 12.30 voditelje sindikalnih organizacij za sektor državne uprave, ki sestavljajo «odbor za koordinacijo», ki je bil ustanovljen, da nadzoruje delo komisij, katere imajo nalogo obravnavati vprašanja državnih uslužbencev. Razgovori so s kratkimi prekinitvami trajali do 21. ure.

Ker vlada ni sprejela zahtev sindikalnih predstavnikov CGIL, so ti potrdili že prej določeno stavko. Takoj po razgovoru sta tajnika CGIL Santi in Lama izjavila: «Spričo predlogov vlade, ki praktično priznava za leto 1964 samo možnost poenotenja trinajste plače ali poenotenja samo začasne doklade 80 lir od 1. oktobra 1964 dalje, in spričo negativnega stališča, kar se tiče preureditve funkcij, ne more CGIL storiti drugega nego potrditi prejšnje sklepe, in torej stavko, ki je določena za petek in soboto. Stavka železničarjev pa se bo začela jutri ob 21. uri in se bo končala v soboto ob 21. uri.

Minister za proračun Giolitti je po sestanku izjavil: «Zakladni minister Colombo in jaz sva izčrpala svoje funkcije. Ni določen nov sestanek. Razgovori se bodo nadaljevali ob udeležbi ministra Pretija.»

Minister za reformo državne uprave Preti pa je objavil naslednje sporočilo: «Na sestanku s sindikalnimi organizacijami državnih nameščencev je vlada potrdila obveznost, ki jo je prevzela 12. februarja glede večjih izdatkov v skupnem znesku približno 450 milijard za poenotenje plač, vštevši 90 milijard, ki so se že izplačale upokojencem v drugi polovici 1963 kot akontacija v okviru poenotenja do višine 30 odstotkov pokojnine. Ministri Preti, Colombo in Giolitti so se obvezali, da bodo na prvi seji ministrskega sveta predložili zakonski odlok za spopolnitev trinajste plače za leto 1963, v katero se bo dodatno vključilo začasno izplačilo 80 lir za točko. Skupni izdatek znaša 33 milijard. Trinajsta plača za leto 1964 se bo tudi spopolnila, s tem da se bo začasno nakazilo 80 lir za točko vključilo vanjo, za kar bo potrebnih drugih 33 milijard izdatkov. Ministri so tudi predlagali, naj se s 1. oktobrom 1964 vključi v plačo omenjeno začasno izplačilo uslužbencem osebju z učinkom na periodične poviške plač in drugih dajatev drugih doklad. Zadevno breme znaša 29 milijard. Na splošno bodo izdatki v letu 1964 znašali 95 milijard. Za leto 1965 so se ministri obvezali za večje breme, t. j. za dodatno breme 132 milijard. Izvajanje poenotenja se bo končalo v letu 1966.»

Sporočilo zaključuje s poudarkom, da je CGIL potrdila svoje stališče in ni torej sprejela načrta vlade. Ostale sindikalne organizacije pa so sprejele vladni načrt izdatkov in si pridržale pravico diskutirati o posameznih postavkah in o razdobjih nadaljnjih izplačil v okviru obveznosti, ki jih je vlada že določila za vsako leto posebej.

CISL in UIL sta ob zaključku razgovorov objavili skupno izjavo, ki pravi: «1. Nocoj doseženi sporazum je v skladu z obveznostmi, ki jih je prevzela vlada na sestanku 12. februarja, in še posebej s tem, da je sprejela prejšnje zahteve sindikalnih organizacij in določa razdelitev že predvidenega zneska 450 milijard, manj 90 milijard, ki so že določene za upokojeno osebje, v treh letih, in sicer takole: sto milijard za leto 1964, 132 milijard za leto 1965 in 128 milijard za leto 1966. 2. Glede sto milijard za leto 1964 je bilo načelno dogovorjeno, naj se določijo za ponovno likvidacijo trinajske plače za leto 1963 v višini začasne doklade, in ponovno likvidacijo trinajste plače v višini dveh doklad, začasne in spopolnitvene, raztegnjeno tudi na osebje avtonomnih podjetij in upokojencev. 3. Zakonski odlok glede spopolnitve trinajste plače za leto 1963 bodo odobrili na prihodnji seji ministrskega sveta.

4. Vlada ne postavlja pogojev glede načina uporabe ostalih 260 milijard, ki naj se porabijo v letih 1965 in 1966 v zvezi s poenotenjem plač. Dogovorjeno je, da bo rok za 132 milijard za prihodnje leto začel teči 1. januarja, za 128 milijard v letu 1966 pa 1. januarja istega leta. 5. Vlada se obvezuje, da bo v prihodnjih dneh določila posebna načela in kriterije in se obvezuje, da bo organično uredila vprašanje poenotenja z enim samim zakonodajnim ukrepom, ki naj ga izda v najkrajšem času. 6. Vlada je potrdila obveznost glede preureditve funkcij, takoj ko bo komisija končala tehnično in finančno proučevanje zadeve.

CISL in UIL sta mnenja, da je doseženi sporazum v skladu z interesi vseh delavcev, zlasti v sedanji gospodarski konjunkturi in z obveznostjo sindikalnih organizacij, da sodelujejo pri odločitvah splošne gospodarske politike, ki naj ne prejudicirajo kupne moči delavcev.

CISL in UIL zopet potrjujeta, da se ne bosta udeležili stavke, ki jo je razglasila CGIL, in si pridržujeta, da v prihodnjih dneh ocenita to pobudo, zato da izvajata posledice na vseh sektorjih sindikalnega življenja.»

Zveza avtonomnih sindikatov državnih nameščencev pa je sklicala za jutri zjutraj sejo svojega vodstva in javlja, da se ne pridružuje stavki, ki jo je razglasila CGIL.

Kakor napovedano, se je davi začela v vsej državi 48-urna stavka pristaniških delavcev, ki so jo razglasile vse tri sindikalne organizacije; stavka se bo zaključila v petek ob 8. uri. Stavko so razglasili zaradi neuspeha razgovorov sindikalnih predstavnikov s predstavniki delodajalcev in z državnim podtajnikom Pintusom glede funkcionalnih avtonomij pristanišč.

Stavka je popolna v vseh pristaniščih. V večjih pristaniščih je blokirano veliko število ladij.

V Milanu so pokrajinska tajništva vseh treh sindikalnih organizacij po današnjem sestanku s prefektom objavila dokument, v katerem pravijo, da se je v prvih treh mesecih tega leta povečalo število zahtev za kolektivne odpustitve z delovnih mest v kovinarski industriji te pokrajine. Dalje ugotavlja dokument, da so delodajalci v zadnjih tednih v 28 kovinarskih podjetjih, kjer je zaposlenih 16.000 delavcev milanske pokrajine, enostransko odredili znižanje tedenskega delovnega urnika z zmanjšanjem mezd. Zaradi tega zahtevajo sindikalne organizacije takojšnji nastop krajevnih oblasti, da se prepreči vedno večja napetost in poslabšanje položaja.

V BEOGRADU

Simpozij o odnosih med državami

BEOGRAD, 1. — Udeleženci mednarodnega simpozija o odnosih med državami v današnjih pogojih organizacije mednarodne skupnosti, ki se je začel včeraj v Srbski akademiji znanosti in umetnosti v Beogradu, so podali na prvih delovnih sejah 15 referatov o vplivih raznih činiteljev na mednarodne odnose. Glavni referenti so opozorili na veliko vlogo gospodarskega činitelja v teh odnosih posebno na pomen gospodarskega razvoja nezadostno razvitih področij. Dr. Milan Bartoš je govoril o pozitivnih in negativnih vplivih informacij na odnose med državami, dr. Ivan Supek pa o znanosti kot važnem činitelju v mednarodnih odnosih.

Brazilska parlamentarna delegacija je danes na poti po Jugoslaviji obiskala Sarajevo, hidrocentralo Jablanico in Mostar.

Hruščov madžarskim delavcem

Janoš Kadar pozdravlja Hruščova ob njegovem prihodu v Budimpešto

BUDIMPEŠTA, 1. — Predsednik sovjetske vlade Hruščov je govoril danes 4000 delavcem tovarne «Tungsram» v Budimpešti. Izjavil je, da če bi Lenin govoril enako govorico kakor kitajski komunisti ruskim delavcem in kmetom, ne bi mogli ti storiti drugega kakor «popraskati se po glavi». Dodal je: «Če bi Lenin predlagal Rusiji, naj napravi revolucijo ne za boljše življenje temveč morda za slabše, bi Rusi spričo tega zmedenega poziva ostali brez besede.» Zatem je govoril o «tistih ljudeh, ki se označujejo za marksiste-leniniste in pravijo, da se ne sme težiti po boljšem življenju, temveč da je treba delati revolucijo».

Zbranim delavcem je Hruščov priporočal, naj proizvajajo več in bolje, da se s tem poveča njih blaginja.

Popoldne so se v palači parlamenta nadaljevali razgovori med sovjetsko delegacijo in madžarskimi predstavniki.

Danes seja Varnostnega sveta na zahtevo Jemena

NEW YORK, 1. — Jemenski predstavnik v OZN je zahteval nujno sejo Varnostnega sveta in je hkrati predložil protest proti Veliki Britaniji zaradi napada britanskih letal na jemensko ozemlje. Varnostni svet se bo sestal jutri ob 16.30 po srednjeevropskem času.

Nesoglasje med štirimi strankami glede deželnega volilnega zakona

PSI in PSDI sta za neposredno izvolitev deželnih svetov, KD in PRI pa predlagata, naj bi te svete izvolili pokrajinski svetovalci - Bo o stanju ENI - PSIUP zahteva spremembo političnega vodstva države

RIM, 1. — Na notranjem ministrstvu bo jutri sestanek predstavnikov štirih strank vladne večine, da bi nadaljevali s proučevanjem deželnega in občinskega volilnega zakona. S tem v zvezi je tajnik PSDI Tanassi izjavil v razgovoru z novinarji, da je PSDI naklonjen neposredni izvolitvi deželnih svetov, hkrati pa da zagovarja raztegnitev proporcionalnega volilnega sistema tudi na občine, ki imajo manj kot 10.000 prebivalcev.

Pod predsedstvom tajnika Rumorja je vodstvo KD zaključilo proučevanje deželnega volilnega zakona. Iz verodostojnih virov se je zvedelo, da se je večina vodstva KD izrekla proti neposredni izvolitvi deželnih svetov, vsaj za prve deželne volitve, in je torej za zakonski predlog Realeja, ki predvideva, da deželne svetovalce izvolijo pokrajinski svetovalci, ne pa neposredno volivci.

Komisija 19, ki je imela nalogo, da ugotovi in predlaga rešitev za številna vprašanja, ki jih postavlja južnotirolska manjšina, bo imela svojo zadnjo sejo prihodnjo soboto v Bocnu, na kateri bodo dokončno odobrili poročilo te komisije, ki so ga že dostavili vsem njenim članom. Po tej seji bodo poročilo predložili vladi, ki bo morala sprejeti ustrezne sklepe v zvezi s predlaganimi rešitvami.

Po zaključku današnje seje vodstva PSIUP so izdali sporočilo, v katerem se ugotavlja med drugim, da «deflacionistična politika vlade pospešuje akcijo monopolističnih skupin, ki skušajo s skrajšanjem delovnega urnika, z grožnjo odpustov in s sistematičnim odklanjanjem zahtev po povišanju mezd zvreči na delavce težo gospodarskega stanja. Negativno stališče vlade do državnih nameščencev pomeni v tem okviru opogumljanje delodajalskega odpora in stvarno blokiranje mezd». Vodstvo PSIUP poudarja, da taka politika vodi le k temu, da se «postopno ustvarjajo pogoji za premik v desno» in da je zato potrebno, da si morajo vsi tisti, tudi znotraj večine levega centra, ki vidijo «postopno poslabšanje položaja», prizadevati, da bi prišlo do čimprejšnje likvidacije sedanje vlade in da bi se tako ustvarili pogoji za «naprednejše rešitve», ki bi ustrezale v večji meri potrebam delovnih ljudi. Sporočilo poziva na koncu parlamentarno skupino PSIUP, naj izkoristi bližnjo razpravo v poslanski zbornici o gospodarskih ukrepih vlade, da bi poudarila v parlamentu potrebo po «spremembi političnega vodstva dežele».

Na vprašanje Malagodija in Marzotta, ki sta vprašala, ali je res, da je ENI zadolžen za okrog 700 milijard in da njegovi obrati delajo z izgubo, je minister za državne soudeležbe Bo odgovoril pismeno, da so pasivne postavke ENI še celo višje od 700 milijard in znašajo 857 milijard, temu nasproti pa da stoje aktivne postavke (krediti in blago) v višini 325 milijard in tehnične naprave v višini 974 milijard. Na vprašanje nekega drugega parlamentarca pa je minister nanizal nekatere podatke, iz katerih je razvidno, da je država prispevala ENI komaj okrog 37 milijard, medtem ko so podjetja ENI plačala državi v razdobju od leta 1954 do 1962 okrog 800 milijard neposrednega davka, ne da bi uživala kakršnokoli davčno olajšavo, kakor se to zatrjuje pogosto, a povsem brez vsakršne utemeljenosti.

Minister Bo navaja še nekatere podatke, ki nam kažejo, kakšen obseg so zavzela podjetja ENI v sklopu italijanskega gospodarstva. Ta podjetja zaposlujejo 55.000 delavcev in nameščencev, za njihove plače in socialno zavarovanje pa izdajo več kot 90 milijard lir.

Prosvetni minister Gui je dostavil danes poslanski zbornici in senatu poročilo komisije o stanju javnega šolstva v Italiji, ki obsega tri debele zvezke, minister pa je k temu napisal obširen uvod, v katerem daje zgodovinski oris značilnih potez italijanske šolske zakonodaje od zakona Casati do naših dni. Poročilo se najprej zadržuje na konkretnih vprašanjih celotnega šolskega sistema, nato pa nakaže glavne poteze večletnega načrta za razvoj šolstva, ki ga bodo morali izdelati in vključiti v splošni petletni gospodarski načrt, ki ga bo vlada predložila parlamentu v razpravo 1. julija letos.

Ratifikacija kulturnega sporazuma med Italijo in ZAR

RIM, 1. — Na zunanjem ministrstvu so danes ratificirali kulturni sporazum med Italijo in ZAR, ki so ga bili podpisali 8. januarja 1959 v Kairu. Tudi kljub tej zapozneli ratifikaciji, pa se je ta sporazum izvajal v precejšnji meri in je prispeval k intenzivnejšim kulturnim odnosom med obema deželama. Sporazum predvideva izmenjavo profesorjev, znanstvenikov in študentov obeh držav; organizacijo umetniških, gledaliških in kinematografskih prireditev ter povečano sodelovanje med raznimi kulturnimi institucijami in ustanovami v Italiji in ZAR.

Obe državi sta vzajemno odstopili ustrezno zemljišče za zgraditev sedeža kulturne akademije ZAR v Rimu in italijanskega zavoda za kulturo v Kairu.

DANES

Devinsko-nabrežinski občinski svet je sinoči vnovič izglasoval z veliko večino glasov resolucijo, ki nikakor ne odobrava graditve še enega raznarodovalnega begunskega naselja v Sesljanu in zahteva od predsednika vlade, naj to vprašanje ponovno prouči.

V Rimu pa je bil napovedani sestanek med sindikalnimi predstavniki in finančnimi ministri, na katerem so obravnavali zahteve državnih uslužbencev. Sestanek je trajal skoraj 7 ur in se je zaključil brez sporazuma. Zaradi tega je CGIL potrdila napovedano stavko državnih nameščencev za jutri in pojutrišnjem, tajnika CGIL pa sta izjavila, da vlada praktično priznava za letošnje leto samo možnost poenotenja trinajste plače ali poenotenja samo začasne doklade 80 lir od 1. oktobra dalje, hkrati pa je zavzela negativno stališče glede preureditve funkcij. Sindikata CISL (KD) in UIL (PSDI) pa sta objavila izjavo, da je bil sporazum dosežen «v skladu z obveznostmi, ki jih je prevzela vlada na sestanku 12. februarja». Tudi minister za reformo državne uprave je objavil sporočilo, da je to obveznost vlada potrdila, in sicer glede izdatkov v skupnem znesku okrog 450 milijard za poenotenje plač, vštevši 90 milijard, ki so bile že izplačane upokojencem v drugi polovici lanskega leta kot akontacija v okviru poenotenja do višine 30 odst. pokojnine. — Stavka železničarjev se bo začela v vsej državi danes ob 21. uri in bo trajala do 21. ure v soboto. Včeraj pa se je začela vsedržavna 48-urna stavka pristaniških delavcev, ki so jo razglasile vse tri sindikalne organizacije.

Po predsinočnjem sporočilu, da je v brazilski državi Minas Geraes prišlo do upora proti zvezni vladi, se je do sinoči stanje zelo poslabšalo, zlasti če upoštevamo nasprotujoče si novice. Toda predsednik Goulart je iz glavnega mesta Brazilije sporočil okrog polnoči, da uporniki ne obvladajo položaja v državi, ter da ne namerava zapustiti svoje funkcije, ker je prepričan, da je ljudstvo z njim. Po dosedanjih vesteh so se uprli s svojimi vojaki generali v državah Minais Geraes, Sao Paulo in Guanabara, kjer je guverner znani Gaulartov sovražnik Carlos Lacerda, katerega pristaši so zavzeli utrdbo Capocabana; tudi v prestolnici države Pernabuco so se zvezne čete pridružile upornikom. V Rio de Janeiro se je poveljnik I. armade pridružil upornikom, oklepni oddelki, ki so stražili predsednikovo palačo, pa so se umaknili, potem ko je Goulart odpotoval v Brasilio, zavzeli pa so jo Lacerdovi uporniki. Uporniške radijske postaje so sporočile, da se je upornikom pridružilo 11 držav. Njihovo geslo je: «Zaustaviti pospešen pohod komunistične stranke do oblasti». Sindikat Splošna zveza delavcev je včeraj zjutraj razglasil splošno stavko in pozval podčastnike in vojake na solidarnost. Uporniki so sporočili tudi, da so imenovali za novega predsednika sedanjega predsednika poslanske zbornice Mazzilija.

V Ženevi je do včeraj na konferenci o trgovini in razvoju govorilo 60 delegatov, medtem ko jih je prijavljenih še 60. Zato je predsednik sporočil, da namerava pospešiti delo, da bi se splošna debata zaključila v sredo prihodnjega tedna. Včeraj so govorili delegati Bolivije, Japonske, Kambodže, Mehike, Gane, Urugvaja, Tanganjike, Madagaskarja, Cejlona in Albanije ter Vatikana; slednji je omenil encikliki «Mater ed magistra» in «Pacem in terris».

EGIPT PO PRVI ETAPI RAZVOJA

ZAR bo letos končala prvo etapo svojega programa o desetletnem gospodarskem razvoju, naslednje leto pa bo začela drugo etapo — nov petletni plan.

Za predrevolucijski Egipt so bili značilni: fevdalizem, agrarna prenaseljenost in nizek življenjski standard. Revolucija se je spopri jela z vsemi temi podedovanimi težavami. Agrarna reforma, pridobivanje novih kmetijskih površin, modernizacija obdelave zemlje, kmetijska kooperacija, nagla industrializacija in nacionalizacija v industriji in v celotnem gospodarstvu so bile temeljne družbenopolitične in gospodarske metode za premagovanje in preseganje zaostalosti.

Agrarna reforma je bila na podeželju prvi revolucionarni ukrep. S tem da so omejili agrarni maksimum na 100 fedanov (fedan je 0,42 ha) — v prvi etapi so ga omejili na 200 fedanov — je veliko ljudi, ki so bili poprej brez zemlje, sicer zemljo dobilo, rezultati pa so pokazali, da bo še treba zmanjšati agrarni maksimum. Zakaj po izvedeni agrarni reformi je še zmeraj 94 odst. kmetovalcev imelo manj kot 5 fedanov zemlje na gospodinjstvo. Nanje odpade 52 odst. skupne obdelovalne površine, ostalih 48 odst. pa je razdeljenih na samo 6 odst. kmetijskih gospodinjstev in lastnikov. Če bi zmanjšali agrarni maksimum na manj kot 50 fedanov, bi prizadeli ostanek nekmetovalskih posestnikov in dobili še okrog 1 milijon fedanov obdelovalne zemlje (od skupnih 6 milijonov).

Sprva na podlagi obstoječega zemljiškega fonda niso ustanavljali velikih gospodarstev, ker so hoteli predvsem kar najhitreje potolažiti lakoto po zemlji tistim, ki je prej niso imeli, in najrevnejših posestnikov. Zdaj je to neogiben pogoj za hitro modernizacijo kmetijstva, zato je osvajanje novih površin, na katerih bi takšna gospodarstva ustanavljali, neposredna politična naloga. Z izgradnjo asuanskega jezu bodo dobili okrog milijon fedanov nove obdelovalne površine, izboljšali pa bodo tudi namakanje. Razen tega predvidevajo investicije za osvojitve še enega milijona fedanov puščavskega zemljišča.

Pomembni uspehi, kar zadeva izboljšanje kmetijstva se kažejo tudi v gradnji industrije umetnih gnojil in v čedalje širši uporabi le-teh. Modernizacijo, ki jo sedanja industrijska proizvodnja omogoča, zavirajo predvsem drobne zemljiške posesti in pa konservativnost neprosvetljenega kmeta. Odtod srečamo še zmeraj naturalno proizvodnjo. Tržni presežki so samo pri tistih pridelkih, ki so bili tudi že v predrevolucijskem času poglavitno izvozno blago (bombaž, riž, čebula). Vseeno pa so storjeni šele prvi koraki, saj kmetijska proizvodnja zadnjih let četudi narašča, vendarle nenehno niha, ker je močno odvisna od vremenskih razmer.

Problem kmetijske proizvodnje pa zaostruje še en moment. Naraščanje industrijskega prebivalstva in višji življenjski standard terjajo uvoz deficitnih kmetijskih pridelkov. V zadnjih osmih letih so uvozili za 3,5-krat več pšenice kot poprej, moke za desetkrat več in koruze za približno petkrat več.

Ena prvih nalog kmetijstva je povečati dosedanji pridelek in razširiti asortiment novih kultur, za katere so ugodne vremenske razmere (limone, sveža povrtnina).

Industrijski razvoj države je narekoval predvsem dvoje: izkopati se je bilo treba iz gospodarske zaostalosti in zaposliti čimveč delavcev zaradi močnega naravnega prirastka prebivalstva in pa zato, ker številne delovne sile ni mogla absorbirati kmetijstvo, katerega možnosti so navzlic vsem prizadevanjem omejene.

Vse to je seveda povzročilo celo vrsto problemov. Potrebna so bila tuja posojila. Čutiti je bilo akutno pomanjkanje kadrov, produktivnost je bila zelo nizka, ubadati se je bilo treba s stanovanjskim problemom in še z mnogimi drugimi. ZAR je doslej pri reševanju te problematike dosegla vidne uspehe.

Z nacionalizacijo večine gospodarstva je prevladal javni sektor. Nacionalizirali so celotno težko in srednjo industrijo ter uvoz. V privatnih rokah so ostale samo manjše delavnice in podjetja ter okrog 25 odst. izvoza. Privatni sektor pa še nadalje prevladuje v kmetijstvu in notranji trgovini. Do leta 1970 naj bi se udeležba javnega sektorja v notranji trgovini zvečala na 25 odst. Posebno pozornost posvečajo tudi zadružnemu sektorju v trgovini. V letu revolucionarnega prevrata, to je leta 1952, je industrijska proizvodnja dosegla vrednost 314 milijonov Le (egiptovskih funtov; 1 Le je 2,3 dolarja). Leta 1962—63 se je ta obseg povečal na 899 milijonov Le, se pravi skoraj za trikrat, medtem ko se je v primeri z letom 1961—62 povečal za 13,3 odstotka. ZAR torej sodi med države z največjo stopnjo industrijske proizvodnje. Samo v prvih šestih mesecih lanskega leta so izročili namenu več kot 50 novih tovarn.

Ta imenitni uspeh pa ima tudi svoje slabosti. Posamezne gospodarske panoge se namreč niso enakomerno razvijale. Zlasti je zaostalo rudarstvo, deloma tudi zaradi politike inozemskih namenskih kreditov in posojil. Zaradi tega močno primanjkuje ZAR surovin in deviznih sredstev, da bi surovine, ki jih potrebujejo nove tovarne, kupili v tujini. V naslednjem petletnem planu bodo morali temu problemu posvetiti vso pozornost, ker dosedanja posojila že zdaj prilično otežujejo finančni položaj države. Da ti problemi ne bi zavrli predvidenega tempa industrializacije, se je ZAR zadnje čase odločila za dajanje koncesij. Pri izgradnji nekaterih objektov, ki jih predvideva novi petletni plan in ki terjajo velike investicije in precejšnjo strokovno usposobljenost, bo ZAR sprejela tudi neposredno udeležbo tujega kapitala.

Pomanjkanje stanovanj je še en problem, ki ga povzroča dinamična notranja migracija prebivalstva, ki pa je spet plod gospodarskega razvoja. Po statističnih podatkih manjka v mestih kakih 250 tisoč stanovanj. K temu je treba prišteti še skoraj 450 tisoč dotrajanih stanovanj, ki jih je treba podreti, tako da znašajo že sedanje potrebe skoraj 700.000 novih stanovanj. Nov petletni plan predvideva, da bodo večidel potrebnega stanovanjskega prostora (okrog 650.000 stanovanj) zgradili do leta 1970. Poleg tega nameravajo v skladu s pridobivanjem novih kmetijskih površin na puščavskem terenu zgraditi 2000 popolnoma novih vasi za kakih 400.000 družin, in to v dvajsetih letih. Torej čakajo gradbeništvo velikanske naloge, čeprav je v letu 1962 do 1963 povečalo v primeri s prejšnjim letom svojo storilnost le za 9,1 odst., kar je manj kot znaša splošna rast industrije (13,3 odst.).

Navzlic vsem tem problemom, ki težijo ZAR, kažejo dosedanji rezultati in izkušnje, da se prva etapa desetletnega načrta o gospodarskem razvoju bliža uspešnemu koncu, to pa je najboljša podlaga za še večji polet v drugi etapi.

Aprilske šale tu in tam

PARIZ, 1. — Z velikim naslovom na prvi strani je danes list «France Soir» sporočil, da bodo Eiffelov stolp razdrli kos po kosu ter posodili Grčiji. Gre seveda za aprilsko šalo, vendar pa je ta šala obenem oglas, kot je razvidno iz članka, ki zavzema vso stran in v katerem je navedeno, da bodo posamezne kose velikanskega stolpa prepeljali iz Pariza v Atene z letali «Olympic Airways», grške letalske družbe.

Dunajski list «Express» pa v svoji popoldanski izdaji javlja, da je neki avstrijski tehnik uspel sestaviti poseben daljnogled, s katerim je mogoče videti katerokoli točko zemlje, tudi na nasprotnem delu globusa.

V Ženevi pa se je v časnikarski dvorani palače Združenih narodov, kjer je sedaj svetovna trgovinska konferenca, razširila vest, da se bo dopoldne Guevara, predsednik kubanske delegacije, zasebno sestal z Georgeom Ballom, ameriškim podtajnikom. Brž ko so časnikarji to zvedeli, so takoj skušali na vse načine zvedeti kaj več podrobnosti, medtem ko so številni delegati spraševali drug drugega, kaj naj ta nenaden sestanek pomeni.

Jugoslovanski državni tajnik za zunanje zadeve Koča Popović (na desni) je pred dnevi sprejel člane brazilske delegacije, ki se je mudila v Jugoslaviji

DELOVNI SESTANEK MEDNARODNEGA TURISTIČNEGA TISKA

Od Genove do Neaplja s transatlantikom «Augustus»

Pod geslom «Tridentinsko na morju» je pokrajinska ustanova za turizem iz Tridenta s sodelovanjem plovne družbe «Italia» organizirala svojevrstno zborovanje časnikarjev in turističnih delavcev

Kakor so pri Ustanovi za turizem tridentinske pokrajine vsi na moč prizadevni, da bi na vse načine opozarjali kar najširšo javnost na lepoto in vabljivosti svoje dežele, tako je bila že kar neverjetno originalna zamisel, organizirati sestanek tiska iz raznih držav na veliki prekooceanski ladji, in to pod geslom «Tridentinsko na morju». In tako ni bilo prejšnji teden nič nemogočega naleteti marsikje na ulicah Genove na posebne plakate, ki so opozarjali na ta dogodek».

Kmalu po kosilu se je prejšnji ponedeljek v palači trgovske zbornice v Genovi zbralo lepo število časnikarjev iz raznih mest Italije, pa tudi iz Francije, Nemčije ter predstavnikov ameriških listov. Poleg pozdravljanja s starimi znanci in nekaj predstavljanja je bil tukaj uradni del kratek: pozdrav predsednika genovske trgovinske zbornice in predstavnika občine ter zahvala tridentinske pokrajinske ustanove za turizem. Obenem pa je bil to začetek prireditve, ki je za vse udeležence potekala ves čas brezhibno in vseskozi organizirano. Lahko bi se reklo, da je zadostovalo oddati kovček šoferju avtobusa ter ga čez dva dni spet prevzeti pri kolodvoru — v Neaplju. Avtobusi so nas zapeljali k pomorski postaji, kjer so samo oddali kovčke, nakar smo nadaljevali pot proti letališču «Cristoforo Colombo». Svojevrstno je to letališče na umetnem polotoku, ki meri 130 hektarov, in z 2285 m dolgim zaletiščem. Otvorjeno je bilo šele lani in marsikaj je še provizoričnega.

V baru na letališču nas je že čakalo vse pripravljeno za prijetno zakusko, z dvema majhnima letaloma pa so nekateri — prednost so imele ženske — opravili svoj letalski krst s poletom nad Genovo in ob ligurski obali. Obisk na letališču se je zaključil že proti mraku z vkrcanjem na vlačilec, ki nas je potem peljal skozi pristanišče. Ob velikih pomolih v Sampierdareni (ki bi že lahko spremenili svoja imena iz časov «imperija» nedavne preteklosti) se je kar gnetlo večjih in manjših ladij raznih držav; med njimi tudi «Hrvatska» Jugolinije.

Vlačilec je potem zavil v osrednji genovski zaliv, kjer so zasidrane potniške ladje. Pripeljal nas je prav k «Augustusu», ki je prispel malo prej. Na «pritlikavem» vlačilcu se nam je zdela prekooceanska ladja še bolj mogočna. Toda ni bil še čas za vkrcanje. Zapustili smo sicer vlačilec, toda zunaj pomorske postaje so nas že zopet čakali avtobusi, da nas odpeljejo to pot v nasprotni smeri. S tržaškimi merili si je težko zamisliti promet v Genovi: po enosmernih cestah se počasi pomika štiri ali več vrst avtomobilov, avtobusov in tovornjak. Vendar pa je opaziti določeno disciplino in pešcem se ni treba bati stopiti na črte, kjer so zanje označeni prehodi. (Sicer pa je povsod tudi mnogo podzemnih prehodov za pešce, tako da se promet skozi mesto vendar lahko dovolj hitro razvija.)

Naš cilj je bil obrežni kraj Bocadasse (še vedno v Genovi), kjer je bila v restavraciji «Vittorio» pripravljena večerja, ki jo je za udeležence zborovanja in za oblasti iz Genove priredila tridentinska pokrajinska ustanova za turizem (ki niti ni pozabila ob prihodu obdariti ženske goste s cvetjem, med katerim ni manjkala orhideja). Naneslo pa je, da je bil poleg predstavnikov genovske občine, tamkajšnje trgovinske zbornice, pokrajinske ustanove za turizem ter plovne družbe «Italia» na večerji tudi filmski igralec Alberto Sordi. Malo prej se je izkrcal z «Augustusa», pa so ga kar povabili, naj se pridruži. Proti koncu večerje se je imenitno zabaval s pevci zbora «Dolomiti» iz Tridenta.

Ko so nas že dokaj pozno avtobusi spet pripeljali na pomorsko postajo, smo prejeli vsak svoj list, na katerem je bila napisana številka sobe na ladji. Ob vstopu v sobo je vsakdo našel na mizi velik šop rdečih vrtnic, darilo plovne družbe «Italia». (Če na morju ni posebno burnih dogodkov — neviht z velikanskimi valovi — potem v takem komfortu ne more biti posebno težko potovati tudi teden ali dva: v apartmaju je vsa potrebna oprema z lastno kopalnico.)

Čeprav ladja stoji, se vibracija, ki jo povzročajo motorji, le nekoliko čuti. Toda kdo ne bi zaradi tega vendarle prijetno zaspal, če je truden.

Drugo jutro je bilo premalo časa, da bi se človek lahko preveč oddaljil v mesto (v Genovi je vabljiva sovjetska razstava, ki se ji je bilo treba odreči). Kmalu po 11. uri je bil v enem izmed ladijskih salonov kocktail, na katerega je prišel predsednik družbe «Italia», da je pozdravil vsakega udeleženca zborovanja posebej. Opoldne je «Augustus» dvignil sidra in zaplul na odprto morje.

Popoldne se je pričelo pravo zborovanje, ki ga je vodil dr. Luciano Raffaele, predsednik mednarodnega društva «Prijatelji Tridentinskega» (SIFEAT). Glavni referat je imel mladi predsednik pokrajinske ustanove za turizem iz Tridenta arh. Marconi. Govoril je o svoji deželi s stališča «specializiranega turizma», hoteč poudariti raznovrstnost, ki je značilna za Tridentinsko; od komaj nekaj desetin metrov nadmorske višine se vzpenja v višino čez 3000 m; poleg jezer, kjer je mogoče kopanje, ima v višinah snežišča, kjer je istočasno mogoče smučanje; poleg središč, ki so opremljena z vsem, kar zahteva turist, ki se niti na počitnicah noče odreči vsakovrstnemu hrupu in trušču, so v tej deželi tudi odmaknjeni kotički, kjer še vlada popolna tišina; poleg zdravilišč z vrelci zdravilnih voda si lahko turist poišče kraje z obširnimi smrekovimi gozdovi. Končno ima ta dežela kaj nuditi v katerem koli letnem času.

Po referatu in pred diskusijo je zborovanje prekinil popoldanski čaj v salonu prazničnih prireditev ob spremljavi glasbe godalnega kvarteta. Pri nadaljevanju, kjer je bilo vsakemu govorniku odmerjenih le pet minut, so se oglasili tako nekateri predstavniki ministrstva za turizem in prireditve, kakor tudi odbornik za turizem dežele Tridentinsko - Gornje Poadižje, predsednik ENIT in nekateri časnikarji. Pri tem niso vsi obravnavali zgolj vprašanj, ki bi se tikala zgolj tridentinske pokrajine temveč italijanskega turizma sploh. (Med drugim je predstavnik ministrstva napovedal bližnji odlok, ki bo omogočil, da bo turist v restavracijah in hotelih ob najavljeni ceni že tudi res vedel, kaj bo plačal; odpravljeni bodo torej razni «coperti» in druge naknadne dajatve, ki doslej povzročajo, da gost — zlasti v hotelih — plačuje mnogo več kot kaže cenik. Sicer so nekateri hoteli že na lastno pobudo uvedli «vse vračunano».) Med udeleženci zborovanja je bil tudi jezuit Arpa iz Genove, katerega bistrumno razpravljanje o temi «propaganda (turistična) in človek» je moralo poslušalca prepričati, da ni narobe imeti za prijatelja takega propagatorja.

V enem izmed salonov na ladji «Augustus» med zborovanjem «Tridentinsko na morju»

(Nadaljevanje v sobotni številki)

R. R.

KONFERENCA O TRGOVINI IN RAZVOJU V ŽENEVI

Manj razvite dežele vedno odločneje zahtevajo organizacijo trgovine na demokratični podlagi

ŽENEVA, 1. — Predsednik konference o trgovini in razvoju Kajsuni je sporočil, da namerava pospešiti delo in zaključiti splošno debato v sredo prihodnjega tedna. Do sedaj so govorili predstavniki šestdesetih držav.

Prvi govornik je bil danes bolivijski minister za načrtovanje Jordan Pando, ki je izjavil, da je položaj zelo resen in skrajno napet. Poudaril je, da so sklicali konferenco, da bi našli sredstva, zato da se s trgovino in z gospodarskimi ukrepi izboljšajo življenjski pogoji manj razvitih dežel, in je nato poudaril: «Vprašanja, ki jih bo morala konferenca rešiti, so poglavitne važnosti, in treba jih bo rešiti, če hočemo preprečiti, da bi dokončno eksplodiral kotel v katerem so stisnjeni narodi revnih dežel.» Zatem je bolivijski delegat kritiziral predstavnike ZDA, Kanado in nekatere zahodnoevropske države, o katerih je izjavil, da so vzel delo konference na lahko in so do sedaj samo govorili.

Sledili so delegati Japonske, Kambodže, Mehike in Gane. Prvi se je zavzemal za ohranitev sedanje trgovinske politike, vendar pa je zahteval odpravo vseh sedanjih carinskih pregrad, ki ovirajo japonskim proizvodom prost dostop na svetovne trge.

Predstavnik Kambodže je poudaril nujnost rešitve nekaterih vprašanj, kakor je zvišanje cen za primarne proizvode. Obžaloval je odsotnost predstavnikov Kitajske. Tudi predstavnik Gane je podprl stališče kamboškega predstavnika in obžaloval, da konferenca ne predstavlja vseh narodov sveta. Pri tem je obsodil navzočnost rasističnih in kolonialističnih držav, kakor sta Južna Afrika in Portugalska. Dalje je predstavnik Gane zahteval skrčenje vojaških proračunov, pri čemer naj bi se prihranki uporabili v korist razvijajočih se dežel. Zahteval je tudi odpravo GATT, ki bi jo morala nadomestiti res demokratična organizacija. Zahteval je tudi ukinitev carinskih pregrad, ki prizadevajo primarne proizvode, ter diskriminacij, ki jih bogate države izvajajo proti revnim.

Mehiški minister za industrijo je govoril o posebnem položaju latinskoameriških držav.

Urugvajski predstavnik je zahteval temeljito pomoč od industrializiranih držav. Predlagal je, naj bi ustanovili «kompenzacijsko blagajno» v korist razvijajočih se držav. Predstavnik Tanganjike je obrazložil gospodarski položaj svoje države in zahteval ukinitev GATT. Predstavnik Madagaskarja je hvalil zahodnoevropsko skupno tržišče in je predlagal, naj bi se podobna združenja raztegnila tudi na druge gospodarske skupine. Predstavnik Cejlona je zahteval odpravo vseh diskriminacij proti mednarodni trgovini, ki jih ustvarja egoistična in neokolonialistična politika imperialističnih sil.

Albanski predstavnik pa je večino svojega govora posvetil hvaljenju Kitajske, češ da ta dosledno vodi politiko miru in dobrega sosedstva na podlagi načel miroljubnega sožitja.

Zadnji je govoril predstavnik Vatikana, ki je v začetku omenil encikliki «Mater et magistra» in «Pacem in terris» ter je med drugim izjavil: «Iskati moramo nove poti ob največjem spoštovanju svobode, ter jih hkrati postaviti pod strogo disciplino, ki je potrebna za mednarodni načrt, zato da preneha razlika v življenjski ravni med bogatimi ter znanstveno in tehnično manj razvitimi narodi. Bogastvo sveta se mora izkoriščati na način, da bo od tega imelo korist vse človeštvo.»

Deset držav sovjetske skupine na konferenci (SZ, Bela Rusija, Ukrajina, Kuba, CSSR, Poljska, Romunija, Madžarska, Mongolija in Bolgarija) je objavilo uraden dokument, v katerem poudarjajo, da sta se Južna Afrika in Portugalska postavili izven mednarodne skupnosti in zaslužita izključitev s konference. Te države se obvezujejo, da ne bodo na noben način sodelovale s predstavniki Južne Afrike in Portugalske.

Podpisan odlok za izročitev zakoncev Bebawi

ATENE, 1. — Grški pravosodni minister Polycronidis je podpisal odlok o izročitvi zakoncev Claire in Jussefa Bebawy. Izročitev je zahtevalo italijansko sodstvo 1. februarja. Sedaj se je treba z italijansko policijo domeniti za odhod zakoncev v Italijo. Kot je znano, sta zakonca osumljena odgovornosti za umor Egipčana Faruka Courbagija v Rimu 18. januarja.

Poplave v SZ

MOSKVA, 1. — Imenovane so bile posebne komisije, ki naj organizirajo evakuacijo prebivalstva z nekaterih področij Ukrajine in južne Rusije, ki so jih prizadele poplave. Najbolj nevarna faza je sicer ze mimo in človeških žrtev ni bilo. Živino so rešili. Poplave so nastale zaradi odjuge.

Sodobnost št. 4

Nova številka «Sodobnosti» je posvetila precej prostora Shakespearu (ob 400-letnici rojstva dramatika). Objavljena sta dva odlomka iz «Timona Atenskega» v prevodu Mateja Bora. Sledi daljša razprava Vladimira Kralja «He was not of an age but for all time». Nadalje je objavljenih petnajst Shakespearovih sonetov, ki jih je prevedel Janez Menart. Shakespearu je posvečen tudi prispevek Poljaka Jana Kotta «Titanija in oslova glava», ki ga je poslovenil Uroš Kraigher. Leposlovje imajo v tej številki Pavle Zidar, Lojze Krakar, Smiljan Rozman in Drago Grah. Janko Pleterski zaključuje svojo razpravo «Obletnica nove veljave retoromanskega jezika». Slede ocene nekaterih knjig in letošnje sezone v ljubljanski Drami, nato pa še razni zapiski in komentarji.

Italijanske gledališke novosti

RIM, 1. — *Od 1. julija 1963 do 15. marca 1964 so italijanske gledališke skupine uprizorile 34 italijanskih novosti, in sicer največ v Rimu in Milanu. Uprizoritev nekaterih od teh del je bila omogočena s pomočjo Italijanskega inštituta za dramo (IDI), ki upravlja veliko delo pri odbiranju tekstov s svojo stalno komisijo za branje. Ta komisija pregleda letno okrog 400 do 500 del ter pripomore k uprizoritvi tistih, ki jih ugodno oceni.*

Pripravljen spored za «festival dveh svetov»

SPOLETO, 1. — *Ob navzočnosti župana dr. Toscana, predsednika ustanove «Festival dveh svetov», ter drugih predstavnikov te ustanove je ravnatelj tiskovnega urada festivala François Binet objavil uradni program te mednarodne umetniške prireditve, ki bo v Spoletu od 19. junija do 19. julija. V proslavo stoletnice rojstva Richarda Straussa bo kot otvoritvena predstava festivala uprizoritev «Kavalirja z rožo». Opero bodo peli v nemškem jeziku; dirigiral bo Thomas Schippers, režiral pa bo Louis Malle, eden izmed najbolj poznanih filmskih režiserjev; za sceno in kostume bo poskrbel mladi francoski slikar Ghislain Uhry. V glavnih vlogah bodo peli mladi ameriški, nemški in italijanski pevci. Na sporedu bo nadalje baletna predstava skupine Paula Taylorja, ki je občinstvu «Festivala dveh svetov» poznan že iz leta 1960. Zbor univerze iz Princetona pod vodstvom Thomasa Hilbisha bo imel tri koncerte, pri katerih bo sodeloval orkester Tržaške filharmonije. 10. julija bo nastopil «Royal Ballet» iz Londona z Margot Fonteyn in Rudoljom Nurejevom. Ni še določeno, katera od italijanskih gledaliških skupin bo tudi nastopila. Tradicionalni koncert na prostem bo vodil Thomas Schippers. Na tem koncertu bosta sodelovala kot solista sopranistka Nancy Tatum ter basist Justino Diaz, zraven tega pa še zbor akademije Santa Cecilia pod vodstvom Gina Nuccija. Na sporedu je tudi več komornih koncertov. Poleg Tržaškega filharmoničnega orkestra bo na festivalu sodeloval tudi zbor tržaškega gledališča «Verdi».*

Marek Hlasko v bolnišnici

BONN, 1. — *Poljskega pisatelja Mareka Hlaska, ki živi sedaj v inozemstvu, so naglo prepeljali v neko bolnišnico v Berlinu, ker je zaužil preveliko količino nekega uspavalnega sredstva. Ni še jasno, ali gre za poskus samomora ali za preprosto nepazljivost. Hlasko, ki je napisal več knjig — med njimi «Osmi dan tedna» — se je pred tremi leti poročil z nemško filmsko igralko Sonjo Ziemann. Njen oče je časnikarjem izjavil, da zet ni v življenjski nevarnosti in da je bil navajen jemati uspavalna sredstva zaradi nespečnosti. Po drugih vesteh pa je Marek Hlasko v finančnih težavah in si je baje zaradi tega hotel vzeti življenje.*

Matačić in Cvejićeva v Turinu

TURIN, 1 — *V petek zvečer bodo v turinskem gledališču «Regio» uprizorili Wagnerjevo opero «Tristan in Izolda» pod vodstvom dirigenta Lovra Matačića. Kot*

LOVRO MATAČIĆ

Tristan bo nastopil nemški tenorist Wolfgang Windgassen, ki je je 170-krat pel to vlogo, Izolda pa bo Ania Silja. Pela pa bo tudi mezzosopranistka Biserka Cvejić, ki se je pravkar vrnila z gostovanja v newyorškem Metropolitanu, kjer je s Francom Corellijem pela v «Trubadurju». Cvejićeva je članica beograjske Opere.

Kulturne zveze SZ s tujino

Predsednik komiteja sovjetske vlade za kulturne zveze s tujino, Sergej Romanovski je povedal, da je Sovjetska zveza lani na tem področju sodelovala z več kot sto državami. Po njegovih besedah je lani bivalo v tujini več kot 17 tisoč sovjetskih znanstvenikov in kulturnih delavcev. Sovjetsko zvezo pa je v tem času obiskalo skoraj 18 tisoč znanstvenih in kulturnih delavcev. Sergej Romanovski je sporočil, da se sedaj v Sovjetski zvezi šola 24 tisoč študentov iz 128 dežel. Romanovski je na koncu izjavil, da bo Sovjetska zveza letos skušala razširiti kulturne zveze z državami v razvoju in da je ZSSR pripravljena sodelovati na tem področju z vsemi državami.

* * *

Do proslave dvajsetletnice osvoboditve Zadra bo mesto dobilo novo gledališko hišo, v kateri bo prostora za 750 gledalcev. Teater bo imel tudi posebni manjši oder za komorne izvedbe. Tu bo 150 sedežev.

* * *

Budimpeštansko gledališče «Madacs» bo uprizorilo konec maja Krleževo dramo «V agoniji». Dramo bo zrežiral znani jugoslovanski režiser Bojan Stupica, ki je odpotoval v Budimpešto. «Madacs» je eno izmed najboljših madžarskih gledališč.

* * *

LONDON, 30. — *Pred smrtjo je Brendan Behan še dovršil dve dejanji svojega zadnjega gledališkega dela «Rihardova lesena noga» (Richard's Cork Leg). Avtorske pravice sta si zagotovila «New York Theatre Guild» in londonski imprezarij Oscar Lewenstein.*

Dva delavca mrtva zaradi plina v silosu

ODERZO (Treviso), 1. — Na kmetijskem posestvu San Osvaldo sta dva delavca stopila v silos, da bi naložila ostanke hmelja, ki so se tam kisali in so bili namenjeni za hrano živini. Silos pa je bil napolnjen s plinom, ki se je napravil ob fermentaciji. Eden od delavcev se je zgrudil nezavesten. Drugi ga je zvlekel na prosto in še uspel poklicati na pomoč, preden se je še sam onesvestil. Pritekli so še trije, ki so vsi zasopli krepko vdihavali zastrupljeni zrak in tudi omedleli. Druge osebe so poklicale čete gasilce. Vseh pet delavcev so odpeljali v bolnišnico v Motta di Livenza, kjer sta dva (od skupine treh) umrla, za enega so si zdravniki pridržali prognozo, dva sta pa izven nevarnosti.

Tragedija ljubosumnosti

PARIZ, 1. — Zaradi ljubosumnosti je neki francoski filmski producent ubil ženo, obe hčerki ter napravil samomor. To se je zgodilo že pred kakimi desetimi dnevi, ker pa je družina nameravala oditi na počitnice v Alpe, do včeraj zvečer nihče ni ničesar zasumil.

Leon Brun, star 44 let je bil filmski producent ter lastnik dveh velikih cvetličarn v Parizu. Njegova žena je bila 23 let mlajša od njega; imela sta dve hčerki, stari 3 leta in 16 mesecev. Življenje zakoncev pa ni bilo srečno, ker je Bruna mučila ljubosumnost, tako da je žena začela misliti na razporoko. Ko je ženin oče postal zaskrbljen, ker že več dni ni imel vesti od hčere, je hotel hčer obiskati, toda na zvonenje mu nihče ni odprl. Tedaj je poklical policijo, ki je našla v kuhinji Leona Bruna obešenega, ženo in hčeri pa v spalnici zadavljene. Na neki mizi je bilo pismo, s katerim je skuša Leon Brun opravičiti svojo blazno dejanje, češ da ni mogel več prenašati ljubosumja, ki ga je mučilo.

NEAPELJ, 1. — Identificirali so 25 trupel od 45, ki so izgubile življenje pri letalski nesreči v soboto zvečer. Domnevajo, da bo zelo težko identificirati ostale žrtve. Kot je znano, treh trupel sploh niso našli.

Pozneje je prišla vest, da so identificirali 29 trupel, ki so jih tudi že odpremili v domače kraje

INNSBRUCK, 1. — V višini 2000 m v Ötztalskih Alpah je plaz zasul šest ali sedem smučarjev. Dosle so našli eno truplo.

BEVERLY (Massachussetts), 1. — Pet otrok in njihove starše je doletela grozna smrt v požaru, ki je uničil njih hišo.

Četrtkova črtica

Pesem

V gostinski sobi samostanskega prenočišča sedi Petre z roko naslonjeno na okno. Poleg njega na klopi ležijo dude, ne kot bi spale, ampak kot da izmišljajo nove zvoke, sladke popevke za popoldansko kolo. Petre si jih izmišlja, njegova duša ne spi. Pred njim na okencu stoji steklenica žganja, prinesel jo je, da bi se opil, a je šele načeta. Upira se mu pijanost, rad ima rahlo zameglenost pogleda, ko duša prične živahneje čutiti samo sebe. Okence mu odkriva enoličen razgled — skopo kamenje.

Poldne je. Smreke nad samostanom mečejo kratke sence. Zgoraj v planini podrhteva soparica pred razgretimi jamami. Pod orehom na samostanskem dvorišču, spodaj pri reki, na balkonih, povsod, kjer je senca, je polno ljudi, ki so polegli. Stojnice na sejmišču so prazne. Na njih se zbirajo muhe, stoje kot zapuščeni otroci, neprodani vrčki se žalostno leskečejo na soncu. Prodajalci so ujeli prvo senco, odpočivajo živino. To je počitek po bogatem kosilu, po dopoldnevu, polnem plesa, igranja in hrupa. Podira ljudi kot akrobat, namazan z oljem, ki se sprehaja po poljani in ne miruje prej, dokler ne vidi vse ležati na tleh. S soparico, kot da podrhteva izgubljeno vrvenje, a vse to je tako brezšumno, tako tiho.

Kje je sedaj Bogdanovo dekle? — misli Petre. Katero izmed teh senc je izbrala, kdo je tisti, ki ki mu je dovolila, da deli z njo senco? Ali je morda sama? Če je sama, bi tudi ona hrepenela, ne kakor on, grdo in izgubljeno, ker on se stara, a njej je sedemnajst let; hrepenela bo lepo in otožno kot lastovka, ne za nekom, ker ni nikogar, ki bi bil primeren zanjo, za njeno mladost, ampak kar tako, sama od sebe, — ker je čudovito lepa. Bog ubij njeno mater, ki jo je rodila tako lepo, — globok vzdih je vznemiril Petretovo dušo, vajeno, da se izraža pesniško.

Petre ne more ostati tu, vzame dude in odide na dvorišče. Nenavadno je, ker hodi med ljudmi, ki so polegli. Pogleduje naokoli in se obotavlja, kot da ne ve, kod naj krene. A čemu bi mislil? Šel bo na vse strani iskat Bogdanovo dekle.

Glej jo, vzpenja se po strmi poti od reke, vsa bela. Nekaj toplega in bridkega obenem je prešinilo njegovo srce, kot da ga je, čeprav je bila še daleč, že pogledala s tistimi svojimi črnimi očmi. Ali naj ji gre naproti, da bi ji rekel kako besedo. Toda Petre zadrhti že ob navadni besedi, ki jo mora povedati, ker vse razbija in zmanjšuje. Kaj naj stori, ko z navadnimi besedami ne more priklicati nenavadnosti? Pesem je bila njegova beseda, a kdo jo je razumel?

Se enkrat je dvignil pogled proti njej in jo ujel, kako se približuje. Bog ubij tvojo mater, ker te je rodila tako lepo. Ne, bog blagoslovi tvojo mater, ker te je rodila tako lepo, da zaradi tebe gori in trpi moja duša, ker je ta bolečina sladka in bi bilo brez nje moje življenje prazno. Gorim, kakor prižgan bor v planini.

Na sredini svojega življenja je Petre v svojem bistvu pričel živeti z neko belo, nedosegljivo podobo. Sramotno bi bilo, če bi kdo vedel za to! Nikdar ga ni nihče grajal; spoštovali so ga, bil je dober človek in dober oče, imel je hčerko, ki je bila vrstnica Bogdanove deklice, a to je prišlo vanj kakor bolezen. Če bi vedeli, kaj misli, kaj nosi v duši, kaj šepeče, ko je sam, in se mu zdi res (nasmehnil bi se zaradi tega), da se mu bela, krotka in drhteča roka dotika ramena. Govoril je s svojo ljubeznijo, ki jo je najbolj čutil, ko bi se moral posloviti od nje in se pomiriti s starčevsko samoto. A Petre se ni zlahka pomiril; neka moč se je budila v njem, pojavljalo se je neko upanje in ga sililo, da verjame vase in da jo išče. Sorodnikov ni pripeljal na samostansko proščenje, kot je bilo to vsako leto; ni jih privedel, da bi mu ne bili v napoto, ker je mislil na vse: morda bosta vendarle prišla drug k drugemu, on in Bogdanovo dekle, oba nenavadna on in ona. Ne ve, morda bo moral bežati daleč od sorodnikov, da bo premagal zapreke; morda bosta morala takoj skupaj umreti, ker je to najbolje. Toda glej, sedaj ji gre s poti, ker z navadnimi besedami ne more ustvariti nenavadnosti; nevsakdanji ljudje imajo vsak svojo pot in se težko srečajo.

Zdi se mu, da Bogdanovo dekle ni kot druge. In toliko upanja je zagorelo v njem, ko je videl, da je sama. Ne, ne hrepeni po nobenem izmed teh, ki so po bogatem kosilu polegli povsod; samo on in ona hodita in nečesa iščeta, on njo, a ona nejasno podobo, ki prinaša nemir v njeno mlado dušo. Lepo se je začelo to popoldne in on je vesel, ker ni igral pred kosilom, ker je prihranil to za pozneje. Sedaj bo igral iz srca, saj se je pripravljal za to kot za čarovnijo. Večer je za stvari, ki so nenavadne; noč prav tako.

Vročina popušča. Ljudje vstajajo, se zbirajo in zopet se pričenja sejemsko vrvenje. Petre vodi svoje kolo na ledino za samostansko zgradbo, glej, glasovi prodajalcev prihajajo sem tišji, a šumenje ljudstva je kakor šumenje reke. Njegove dude zaigrajo, globoko in vabljivo in samo včasih tenko zapiskajo. Kličejo, dude kličejo nekoga, kolo se je že začelo, a one zopet kličejo nekoga, ki ga ni tu. Glej, prihaja Bogdanovo dekle, igranje jo je privabilo, igranje Petretovega srca, na njegov klic sestopa kot z gore vilinska hčerka. Gleda jo Petre od daleč, spominja se pravljice, da izvirajo od vile vsa najlepša dekleta na svetu, in v pesem prelije to pravljico. «Pridi, vilinska hčerka, pridi, zapleši vilinsko kolo. Tvoje lahkotne noge ne bodo stopale po ledini, ampak po tem užaloščenem srcu, kot pa uveli ledini boš povedla ti svoje najlepše kolo, za katero bo vedel en sam človek, košuta moja.»

Petretov pogled je mrk; namrščeno in skrivaj, kot iz mraka opazuje, kam se bo napotilo Bogdanovo dekle. Prijela se je v kolo med dvema tovarišicama in prijazno pogledala Petreta, kot da bi razumela njegovo misel in zdaj pokorno izpolnjevala njegovo željo. Zmagoslavna pokornost, ki ga sili, da povesi mračni pogled, ker se boji za svoje oči, ubogi muzikant, edinec brat, edinec sin, v vilinskem kolu. Lep mlad človek, nepoznan, iz neke druge vasi, jo loči od tovarišice, prime jo za njeno mlado roko. «On je,» pomisli Petre in v njem se ne poraja jeza, ampak bridko spoznanje, da mora tako biti. Krotko in otožno je sedaj njegovo igranje, kot da ne pusti, da bi se v njem pojarilo karanje. Osamljeno je sedaj in pomirjeno z žalostjo: igrajte dude, igrajte, žaluj duša, zakaj si se izzubljal v sanjah, zakaj nisi šel naravnost k njej, da bi se prsi dotikale prsi, zakaj nisi zaradi nenavadnosti porušil vsega, zakaj nisi pozabil na dom in ime, čast in mir, pusto pajčevino življenja? Zakaj jo puščaš, da takoj postane žena, snaha, teta, zakaj je ne rešuješ, ko veš za njeno usodo? Ker imam samo vesem, ker se bojim, da ne bi ušnili njene mladosti, ker imam samo eno močno upanje: največja bližina je trpljenje obeh.

Ne, Bogdanovo dekle ni kot druge. Po nepotrebnem se je Petre prenagil. Ona ne gleda lepega fanta in ne išče njegove roke. Nobeden izmed teh, ki spletajo okoli nje kolo, ne vznemiri njenega srca. Prišla je zaradi nečesa drugega, prišla je, da bi odnesla mračne Petretove oči, tiste oči v katerih bo njena podoba za vedno nasilena, a njemu bo zapustila pusto temo, v kateri jo bo zmeraj iskal. Ona, glej, razume njegov klic in svoj čas, povedla bo kolo v večer, ko zaide sonce in se spušča tema.

— Pleši, vilinska hči, na bakrenem regratu mojega srca!

— Igraj mi, Petre, kot v pesmi; ko je zaigral, je gora zazvenela in listje vztrepetalo! Da zvenim in trepečem kot list. To je naša svatba to je vse, grem po tvoje oči, odpusti mi moje neusmiljenost.

— Uboga moja deklica, vzemi jih zaradi tolažbe, ker ne bo nikdar več tako lepa kot sedaj, morala boš k drugim, drugi imajo zate samo navadne besede, le jaz imam zate pesem, a tudi v pesmi ne morem izreči tvojega imena, moram ga skriti z drugimi imeni, a brez njega — je pesem kakor sirota. Mrači se.

Mrači se. Kolo se razpušča. Proščenje zamira. Nastaja noč, polna upanja za jalove žene, ki so prišle prosit snetnika, naj jim s plodom blagoslovi telo. Nekateri se med seboj surovo nagovarjajo, drugi že, kot volkovi in volčice v planini, leže pod smrekami. Mračno je in zvezdno. Petre se vzpenja v strmino nad samostanom, sede na jaso. Kje je sedaj Bogdanovo dekle? Vzame dude, nežno jih objame in zaigra. Kot netopir se odbija zvok v oba bregova soteske. Razprostira se daleč kakor hrepeneča slast v mračni pokrajini. «Igraj, Petre-e-e» mu kliče nekdo. On se sklanja k zemlji in zdi se mu, da ne igra, ampak kakor majhen otrok sesa velike in sladke prsi. Igrajte, dude, igrajte, žaluj, duša.

BLAŽE KONESKI

Mihec in Jakec

— Si vidu a, kašen potres tam u tisti Aljaski?

— E, sm vidu, ja! Ma sm slišou po radji, de je an učenjak reku, de tisti potres je biu zastran šperimentou sez atomskemi bombami. De je biu zastran šperimentou, ke so jeh delali Amerikanci u Nevadi in kusi u Sibirji, zatu ke ti kraji so še preci blizi. De s tistemi šperimentami taku pretresejo zemlo, de vole se začne premikat dol u globočinah in na vrhi rata potres.

— A ben videš, de jemam jest prou, ke pravem, de vse tu škode. Ne samo de frderba zrak, tudi potrese dela.

— E, prou se bo treba res spametet! Ma zdej jemamo vre tašen diškorso, de je nevarno, de začnemo spet kej šimfat. Jn jest ne be tou, zatu ke pole se samo zamereš. Kej nismo rekli, de bomo zmiram samo hvalli?

— Se zna, de smo rekli. Jn jest be biu za tu, de be spet kej hvalli našo vlado.

— Sej je res potrebno. Vidi ke forte lepu dela. Je rekla, de bo treba šparat in ne špendavat soudou. Jest mislem, de je prou, de nas taku lepu uči. Zatu ke tisti ke zapraula dnar, nima nikoli neč.

— Kej rečeš, kej bojo kej šparali tudi pr plačah od filmskih umetnikov? Al pej pr tisteh poucah od lahke muzike?

— Jest ne znam jn tudi nisem neč slišou, če bojo šparali pr njeh plačah. Jest znam samo tu, de pr našeh gvišno forte šparajo. Samo de tu so zmiram, ne samo zdej.

— E ma drugače pej res vlada dela forte prou.

— Se zna, de dela. Mene me samo jezi, kej se Slovenci zmiram nekej jezijo. Anem prou nikoli neč ni prou. Uni dan sm brou, de se u Nabrežini nekej jezijo zastran otroškeh vrtcou, ke jeh vladni komisar neče dat. De delajo nekšne proteste jn kej jest znam...

— Ma tudi u Trsti nekej njurejo zastran nekšnega otroškega vrtca u mesti, ke be mogu vre bet. Jn pole nekej špičejo zastran nekšne diskriminacije pr šolski refekciji na Katinari jn vse sorte.

— Ma pole jem ni prou tudi tisto, ke jamra jo zemlo slovenskem kmetam tam ukuli Domja, Doline zatu de bojo nardili tam fabrike.

— Ma tudi u Gorici se usajajo zastran tega, de čejo vzet zemlo Slovencam u Standreži jn Sovodnjah. Pravejo, de je tu spreminjanje etnične sestave jn kej jest znam. Jn govorijo na sejah jn delajo proteste jn samo tako.

— Znaš, jest be reku, de be mogli namalo potrpet, zatu ke zdej jemamo ja levi center. Jn če je levi center, moremo bet kontenti jn ne jeskat dlako u jajci.

— Znaš, ani pravejo, de be se mogu levi center poznat tudi kako tratirajo Slovence jn zatu be teli, de be blo taku, de be Slovenci ne jemeli občutka, de nas čejo taku lepu, počasi, na fino — zadešet. Z vazelino.

— Ma ja, ma mi moremo tudi gledat, de ne delamo sitnosti, zatu de bo tle vse lepu jn mirno jn de bo šou kšeft naprej. Vidi, sej uni dan je jemela lublanska glasbena akademija koncert u Vidmi. Videš, de nardijo tudi kej za beneške Slovence.

— Bejži, bejži, Jakec, kej govoriš. Jest stavem ne znam kej, de na tistem koncerti u Vidmi ni blo nanka anga beneškega Slovenca. Znaš, pr nas je taku, de vabejo koncerte z Jugoslavije samo naprej od Vidma. Ma u Trsti ne bomo vidli anga koncerta z Jugoslavije, če ga ne bo organizirala Glasbena Matica al pej Prosvetna zveza. Slovenski umetniki lahko pridejo povsod, samo u Trst ne.

— Mihec, pestmo te diškorše, ke se nam lahko kej zaleti. Sej znaš, kaku je!

— E, znam, znam!

modni kotiček

Ruska revija v Genovi tri italijanske pa na Dunaju

Sovjetske manekenke so pokazale, kaj zmore njih krznarstvo - Na Dunaj se odpravljajo sestre Fontana pokazat italijanske modele

Tudi moda zbližuje narode. Italijanke so imele te dni priložnost občudovati sovjetsko modo, Avstrijke pa bodo prisostvovale v prihodnjih dneh kar trem modnim revijam, ki jih bo na Dunaju organizirala italijanska modna hiša sester Fontana.

Pa spregovorimo najprej nekaj besed o sovjetski modni reviji, ki je vzbudila med ženskim svetom v Italiji toliko zanimanja. Prikazali so jo na razstavi, ki jo je organizirala Sovjetska zveza v Genovi in ki privablja dnevno na tisoče obiskovalcev. Na tej razstavi, ki prikazuje številne dosežke Sovjetske zveze na raznih področjih znanosti in celo s področja prehrambene industrije, so Rusi prikazali tudi svoje modele za letošnjo spomlad in jesen in pa številne krznene plašče, jopice in pokrivala.

Še posebno slednji artikli so naleteli med obiskovalkami na velik odmev, saj so ruska krzna po vsem svetu priznana kot ena najlepših in najboljših. Tokratni modeli so ta sloves samo potrdili, saj so bili med razstavljenimi plašči prekrasni plašči iz ruskega astrahana, soboljevine, lisic, bobrov in kun. Nekateri razstavljeni modeli so bili iz kož, ki se pri nas niti še ne nosijo in ki so izredno dragocene in lepe.

Tudi kroji omenjenih plaščev so bili izredno lepi in praktični. Ruske manekenke, sicer zelo visoke in nekoliko bolj močne od francoskih, ali italijanskih, so se z vso šarmantnostjo sprehajale po odru v spomladanskih kostumih, plaščih in oblekah, ki so se razlikovali od francoskih in italijanskih morda le v izbiri blaga in vzorcev. Sicer pa so bili zelo elegantni, efektni in vendar tudi enostavni in praktični. Genovčanke so bile presenečene — kaj takega niso pričakovale. Po vsej propagandi, ki so jo bile vajene poslušati in čitati, so se lahko na lastne oči prepričale, da se tudi žene v Sovjetski zvezi trudijo slediti modi in da jo skušajo prilagoditi zahtevam in potrebam moderne žene.

V prvih dneh tega meseca bodo pa na Dunaju kar tri modne revije, na katerih bo italijanska modna hiša sester Fontana prikazala najnovejše italijanske modele za letošnjo spomlad in poletje. 9. aprila bo prva modna revija, kateri bo prisostvovalo 300 povabljencev, med temi tudi diplomatski predstavniki številnih držav. Modna revija bo v palači italijanskega konzulata na Dunaju, medtem ko bosta naslednji dve v italijanskem centru za kulturo na Dunaju.

Medtem ko Genovčanke občudujejo modele sovjetske mode ter se Dunajčanke pripravljajo na ogled italijanskih modelov, se francoske modne hiše pripravljajo na modne revije, ki jih bodo imele v raznih državah Amerike. Revije bodo prav tako v mesecu aprilu, ki je najbolj ugoden tako za prodajo spomladanskih, kot poletnih modelov. In ker so Američanke zelo navdušene nad francosko modo predvidevajo, da bodo revije uspešne tudi s finančne plati.

Edine, ki niso še prodrle na svetovno tržišče, vsaj v takšnem obsegu ne kot francoske in italijanske, so nemške modne hiše, ki se držijo vse preveč načela, da mora biti moderna obleka le praktična in športna. Res je, da navedeno načelo zelo važno ter je ni modne hiše, ki ga ne bi upoštevala, toda res je tudi, da hočejo biti ženske v novih oblačilih elegantne, predvsem pa tudi vsaj v nekaterih podrobnostih originalne, kar pomeni, da se nočejo na ulicah srečavati z vrsto oblek, enakih svojim.

In ker je že govora o modnih revijah, naj povemo, da jih je bilo v zadnjem času več tudi v Jugoslaviji. Vse so zelo dobro uspele ter so pokazale velik uspeh in napredek predvsem jugoslovanske modne konfekcije, ki še do nedavna ni bila visoko cenjena. Na teh revijah so tovarne konfekcije pokazale tudi že ekskluzivne modele, ki jih bodo prodajali le v nekaj primerkih in bodo la za malenkost dražji od ostalih. Ti modeli pa bodo izvirni tako v kroju, kot v izbiri barve in kakovosti blaga. Vse kaže, da bodo omenjeni modeli naleteli na odobravanje Jugoslovank, ki si želijo poleg praktičnih in enostavnih, tudi elegantna in predvsem ekskluzivna oblačila.

KLJUB TEMU, DA SE TOLIKO GOVORI O KRIZI V FILMSKI INDUSTRIJI

V neposredni okolici Rima nastaja nov filmski center

Dino De Laurentiis si gradi celo mestece, v katerem bo tudi največji studio v Evropi in na svetu - Glavni cilj: skrčenje stroškov

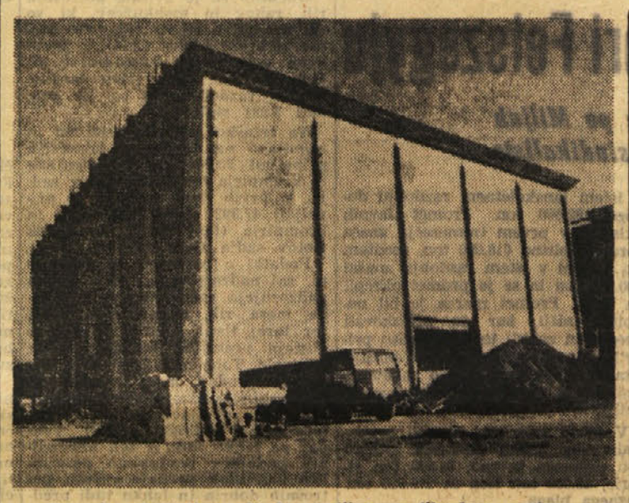

Eden izmed studiev v De Laurentiisovem filmskem centru

Že več let se ugotavlja, da je filmska industrija v krizi. To pa se ne nanaša le na italijansko, pač pa na filmsko industrijo v svetovnem merilu. Morda bi glede tega italijanska filmska industrija bila še na najboljšem, vendar pa to delno na račun domačih pobud, kajti v italijanskih študijih veliko delajo tujci, posebno Američani, ki jih v Italijo zvabljajo predvsem nižji proizvodni stroški. Kljub temu drži, da filmska podjetja nimajo lahkega življenja in so tožbe o krizi precej utemeljene, saj je znano, da rimska «Cinecittà» deluje le z omejeno zmogljivostjo. K temu velja dodati, da se posamezni Američani začenjajo vračati v domovino, kar bi znalo na nadaljnje delovanje še bolj negativno vplivati.

In v takšnem nič kaj rožnatem vzdušju se ti najde nekdo, ki je pripravljen vreči v nove filmske ateljeje cel kup milijard. Kdo pa je ta «superoptimist»?

Predstaviti ga, ni težko, saj je Dino De Laurentiis v filmskem svetu zelo znan. In ta si je vtepel v glavo, da bo postavil največji, najpopolnejši in najsodobnejši filmski center v Italiji, morda celo v Evropi.

Kakih 23 km iz Rima po Via Pontina proti Latini se razteza velikansko gradbišče, kjer žerjavi, buldožerji in druga mehanizacija brni in koplje ter prenaša material ter streže množici delavcev, ki grade novi center, ki so mu nekateri že nadeli ime «Dinocittà», s čimer je že povedano, da bo center že pravo mestece, katerega lastnik bo Dino De Laurentiis. Da ne gre za majhno stvar, dokazuje dejstvo, da bo gradnja tega filmskega centra stala nič manj kot sedem milijard lir in pol.

Center, si si ga je omislil De Laurentiis, temelji na dveh osnovnih zamislih in sicer ustvariti kompleks, kjer bi se delo vrtelo v zaključenem procesu: od scenarija do končne izdelave filma; z druge strani pa je namen tega centra v tehnični popolnosti, da bi se proizvodna cena znižala na minimum, seveda kar se tiče tehnične plati.

Že v samem začetku je zamišljena palača, kjer je vodstvo vsega kompleksa in kjer se porodi ter izdela ideja filma. Tu se izdela tudi scenarij, se določijo scene in načrt proizvodnje. Nadaljnji načrt predvideva zgradbo za umetnike, kjer bo vsak imel svoje prostore dokler bo delal. Odtod bo dohod v velike študije ter delavnice za izdelovanje scen. V četrtem delu kompleksa so oddelki za razvijanje filmov, za sinhronizacijo in ostalo. Po tem kompletnem ciklusu pride novi film še v oddelek za distribucijo in programiranje. Kot vidimo, je ciklus od ideje do platna zaključen hkrati pa tekoč, brez raznih «ovinkov», ki pogosto vzamejo veliko časa in s tem dvignjo stroške.

Filmski ljudje vedo, koliko se da s tem skrčiti stroške. Nekateri v zvezi z uresničevanjem tega velikega načrta, trdijo, da se bodo v študijih Dina De Laurentiisa stroški zmanjšali za 30 ali celo 40 odst., to se pravi, da bo film, ki bi stal 150 milijonov, v njegovih studijih stal komaj 100 ali celo manj. Seveda so tu zamišljeni le tehnični stroški, ne pa stroški, ki zadevajo honorarje umetnikov. V tem primeru tudi najmodernejši ateljeji ne morejo ničesar, kajti «zvezdništvo» se drago plačuje in je ena izmed glavnih razlogov krize, v kateri je film.

In kaj vse predvideva načrt Dina De Laurentiisa? «Dinocittà» se razteza na površini 1 milijona 250.000 kv. m, kar je trikrat več kot znaša površina vatikanske države. In to velja le za odprti prostor. K temu je treba prišteti še vse objekte. Na tem odprtem prostoru bodo postavili trajne scene; tu bodo še gozdiček, jezero, potok, naselje in razne druge trajne «instalacije», ki jih bodo od časa do časa po potrebi spreminjali.

Že to bo prineslo velike prihranke, toda največji prihranek v proizvodnji novih filmov bodo omogočili veliki študiji, velikanske palače, katerih ena je že dograjena druga že pod streho, največji študij pa šele v načrtu. Glede slednjega pomo povedali, da bo največji na svetu, saj bo meril kar 22 m v višino in bo potemtakem za 5 m višji celo od hollywoodskega študija št. 27.

Bistvo teh velikih studiev za snemanje je v tem, da bodo omogočali naglo snemanje. Razne scene in, če hočemo, kulise bodo dvigali ali odvažali iz študijev tako da se bo delo nadaljevalo brez prekinitev, najprej pred eno sceno, koj nato pred drugo, ker bodo veliki žerjavi v nekaj minutah spremenili «prizorišče». Nadaljnja prednost so moderne naprave za klimatizacijo studiev, ki bodo v celoti stale 1 milijardo.

Dino De Laurentiis si je zamislil vse. Njegov načrt predvideva vsako podrobnost, celo velikanski bazen, ki bo v primeru potrebe služil kot bazen sredi enega izmed studiev, drugače pa bo služil v druge namene. V kolikor pa bi bazen, ki je 20 m širok in 30 m dolg, ne bi bil dovolj, bo ves študij spremenjen v ogromen bazen, ker bo tako pripravljen, da ga lahko zalijejo z vodo, seveda do določene višine, kolikor bo pač potrebno. To pa je možno zato, ker so vse električne in druge napeljave, ker so vsi kabli speljani «od zgoraj».

Kaj pa akustika? Glede tega si si zamislili dvojno rešitev. Predvsem gre za to, kako se zavarovati pred zunanjim ropotom. Rim ima veliko letališče z močnim prometom, predvsem za na račun reakcijskih letal, ki povzročajo strahoten ropot. K temu je treba dodati še vojaška letala. To pa močno moti delo v študijih. De Laurentiis si je glede tega pomagal z dvojnimi stenami, med katere je natlačenih 30 cm izolacijskega materiala, ki vsrka ves ropot od zunaj. Da bi bil še bolj gotov, je dal obložiti študije še s 5 cm «steklene volne», tako da vlada — glede zunanjega ropota — v študijih taka tišina, ko bi si jo mogli zamisliti le v kakem rudniku globoko pod zemljo.

Glede tako imenovane «praktične akustike» pa so si pomagali z raznimi sistemi premičnih panelov, tako da bodo ti omogočali «neposredna snemanja» na kraju samem, ki bodo povsem odražala okolje, kot bo to zahteval film: Tako bo možno registrirati glas umetnika kot se bi bil na odprtem, v zaprtem prostoru, v jami, na gori itd.

Opis tega velikega podviga bi mogli še nadaljevati. Za celo knjigo ga je. Zaključili bomo raje z nečim drugim, kar je v zvezi z že v začetku omenjeno krizo v filmski industriji. Ali se bodo te ogromne investicije izplačale? Kdo bo v njih delal? Dino De Laurentiis trdi, da se mu bodo stroški izplačali še pred desetimi leti. Pri tem pa dodaja, da bo v njih delal izključno sam in da svojega ogromnega centra ne bo dal na razpolago nikomur. Svoj ogromni center — je rekel — gradi zase in za svoje otroke. Sicer pa bomo k temu dodali, da se bodo v prvem že dograjenem ateljeju že v kratkem začela. Na programu je kar več filmov.

RAZVOJ FILMSKE KULTURE NA POLJSKEM

Pomen ter naloge filmskih klubov

Po uradnih statistikah gre vsak Poljak približno dvanajstkrat letno v kino. To pomeni, da obišče kinematografe na Poljskem letno okrog 200 milijonov gledalcev. Kinematografov ima Poljska trenutno okrog 3000.

Vendar te številke ne dajejo prave slike zanimanja za film na Poljskem. Med temi 200 milijoni je namreč posebna kategorija gledalcev, ki se zbirajo v filmskih klubih. Le-teh je okrog 170, združujejo pa okrog 50 tisoč članov. V njihovem primeru ne gre za običajne ali navdušene gledalce filmov. Članom filmskih klubov film ne predstavlja samo sredstvo za zabavo, marveč iščejo v njem tudi umetnino. Ti filmski klubi obstajajo na Poljskem šele kakih 6 let, kar je zelo kratka doba v primerjavi s filmskimi klubi v Sovjetski zvezi, Franciji ali Anglije, kjer jih poznajo že več kot 35 let.

Glavni namen filmskih klubov je kulturno dviganje kinematografskega občinstva in oblikovanje njegovega smisla za kritičnost. V kinematografskih dvoranah, ki so najpogosteje v okviru kulturnih domov, ne predvajajo nobenih drugih filmov razen takšnih, ki imajo visoko umetniško vrednost. Programe izbirajo po temah ali avtorjih ali časovnih razdobjih in, seveda, tudi po zvrsteh. Predvajajo se filmi iz vseh dežel in od najrazličnejših avtorjev. Pred vsakim predvajanjem po navadi kak znan kritik ali filmski avtor film razčleni in gledalce opozori na njegove najpomembnejše elemente. Po končani predstavi pa se prične razgovor, ki ga prav tako vodi strokovnjak.

Član kluba postane lahko kdorkoli, ne glede na starost, izobrazbo ali položaj. Vendar se je nekako udomačilo, da večino predstavlja mladina — tako srednješolska kot visokošolci.

Filmski material dobivajo iz treh virov. Prvi je centralni filmski arhiv v Varšavi, ki razpolaga s 300 najbolj znanimi filmi vseh časov in dežel. Poleg tega dobivajo klubi tudi tako imenovane predpremierne filme, to je take, ki v ostalih dvoranah pridejo na vrsto šele mesec dni kasneje. Ves ta mesec pred normalno premiero pa so na razpolago filmskim klubom. To je prednost poljskih filmskih klubov, ki je nimajo nikjer drugje na svetu. Bojažen, da bi predvajanje novih filmov pred uradno premiero utegnilo škoditi njihovemu prometu, je brez osnove. Seveda v filmskih klubih ne predvajajo vseh del, ampak samo filme z visoko umetniško vrednostjo.

Tretji vir predstavljajo filmi, ki jih država kupuje v tujini posebej za filmske klube. Takšnih filmov letno nakupijo okrog 25 in jih v rednih programih sploh ne predvajajo. Gre za filme, ki so izredno zahtevni in niso po okusu občinstva, ki se v kinu želi predvsem zabavati. Med temi so, postavimo, filmi Ingmarja Bergmana, Jeana Cocteauja, Bunuela ipd.

Zveza poljskih filmskih klubov izdaja tudi posebno mesečno revijo, kjer so objavljene kritične informacije o vseh novih filmskih sporedih. Filmski klubi poleg tega organizirajo posebne festivale in seminarje za ljubitelje filmov, kritike, umetnostne zgodovinarje in publiciste. Za svojo dejavnost Zveza prejema posebno dotacijo ki ji omogoča vsestransko dejavnost v prid razvoja kulturne ravni poljskega filmskega občinstva. Po šestih letih njihovega obstoja so filmski klubi dosegli na tem področju že zelo lepe in spodbudne uspehe.

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) S tem, da boste sprejeli važno odgovorno nalogo, boste pokazali dokaišen pogum: Bodite solidarni z nekim družinskim članom.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Premagajte svojo samoljubnost in ne stremite za tem, da bi vedno bili v ospredju. Prehoden vihar.

DVOJČKA (od 21.5. do 21.6.) Brez ustreznih sredstev, se nikar ne lotite izvajanja svojega novega načrta. Nekdo se bo izkazal kot velik sebičnež.

RAK (od 22.6. do 22.7.) S svojim praktičnim čutom, vam bo uspelo premagati znatne poslovne ovire. Vaša ljubosumnost ne bo neutemeljena.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Vaš položaj se bo izboljšal, če boste opustili neki ambiciozen načrt. Vašo srčno rano bo ozdravil čas.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Trenutek je ugoden za neki tveganj podvig. Nekdo, ki ste nani računali, ne bo izpolnil svoje obljube.

TEHTNICA (od 23.9. do 22.10.) Kar se da vljudno zavrnite strupene napade. Ognite se odgovoru na neko delikatno vprašanje.

SKORPIJON (od 23.10. do 21.11.) Tudi današnji dan bo od vas zahteval inteligentne pobude. Da bi pravilno ocenili nekega novega prijatelja, se ne opirajte na prvi vtis.

STRELEC (od 22.11. do 20.12.) Skušajte stvari reševati z enostavnimi ukrepi. Bodite v čustvenem pogledu optimistični.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Dokler ostanete na področju dejavnosti, ki jo poznate, bo vaš položaj trden. Občutljivi sorodniki.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Dosegli boste uspeh, ki pa bo drago plačan. Vaš mir bo nenadoma ogrožen.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Pokazali boste svoje sposobnosti v nekem delu. Rešite čimprej neko čustveno zadevo.

RADIO VELEVIZIJA

ČETRTEK, 2. APRILA 1964

Radio Trst A

7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.30 Šopek slovenskih; 11.45 Jug. orkestri in pevci; 12.15 Po društvih in krožkih; nato Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Tržaški mandolinski ansambel; 17.20 Glasbeni kaleidoskop; 18.00 Italijanščina; 18.15 Umetnost in prireditve; 18.30 Solistični koncert; 19.15 Lepo pisanje; nato Lahka glasba; 20.00 Šport; 20.30 Parada orkestrov; 21.00 «Iz take smo snovi kot sanje», antologija iz Shakespearovih del; nato Južnoameriški ritmi; 22.55 S «Festivala dveh svetov».

Trst

12.00 Plošče; 12.25 Tretja stran; 13.15 Orkester p.v. A. Casamassime; 13.40 Svevova Pisma ženi; 14.10 Simf. koncert; 14.35 Kronike Stellia Mattionija.

Koper

6.15 Jutranja glasba; 7.00 Prenos RL; 7.15 Glasba za dobro jutro; 11.00 Otroški kotiček; 11.30 Baletna glasba; 12.00 in 12.50 Glasba po željah; 13.40 Zabavne melodije; 14.00 Glasba po željah; 14.30 Aktualnosti; 14.40 Melodije; 15.30 Zborovsko petje; 16.15 Tretja stran; 16.30 Simf. koncert; 17.40 Pojo P. Di Capri, Rita Pavone itd.; 18.00 Prenos RL; 19.00 Orkester D Rose; 19.30 Prenos RL; 22.15 Orkester Candoli; 22.40 Ritmi.

Nacionalni program

6.30 Vreme na morjih; 8.25 Jutranji pozdrav; 9.10 Psihologovo mnenje; 9.15 Pesmi; 10.00 Operna antologija; 11.00 Sprehod skozi čas; 11.15 Ital. pesmi; 11.30 Simf. glasba; 14.55 Vreme na morjih; 15.30 Uspeli motivi; 16.00 Program za najmlajše; 16.30 V diskoteki; 18.00 Dogodki doma in po svetu; 18.10 Konservirana hrana; 18.30 Organist F. Germani; 20.25 Shakespeare: Tragedija kralja Riharda II.; 22.30 Plesna glasba

II. program

7.35 Jutranja glasba; 8.35 Katina Ranieri; 9.00 Ital. pentagram; 9.15 Ritmi; 10.35 Nove ital. pesmi; 11.00 Vesela glasba; 12.00 Romantično popotovanje; 14.00 Pevci; 14.45 Nove plošče; 15.15 Kolesa in motorji; 15.35 Koncert; 16.00 Rapsodija; 16.35 Operetni program; 17.35 Mala enciklopedija; 18.35 Enotni razred; 19.50 Najnovejše plošče; 20.35 Petnajst let atlantske zveze; 22.10 Jazz.

III. program

18.30 Sodobna zgodovina; 19.00 Izseljevanje in izseljenci; 19.30 Koncert; 20.30 Revija; 20.40 Wagnerjeve skladbe; 21.20 Martinujev Komorni koncert; 21.50 Kulturno življenje na podeželju; 22.30 Poulencove skladbe.

Slovenija

8.05 Z opernih odrov; 8.55 Radijska šola; 9.25 V studiu 14; 10.15 Pihalna godba; 10.30 Nova pesmica; 11.00 Pozor, nimaš prednosti!; 12.05 Zabavna glasba; 12.15 Kmetijski nasveti; 12.25 Za prijetno razvedrilo; 13.30 Glasbeni sejem; 15.15 Zabavna glasba; 15.40 Literarni sprehod; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 Ansambel Cerri; 17.15 Turistična oddaja; 18.00 Aktualnosti; 18.10 Zabavna glasba; 18.45 Kulturna kronika; 18.05 Glasbene razglednice; 20.00 Domače pesmi; 20.45 Lahka glasba; 21.00 Izročilo XX. stoletja: Marcel Proust; 21.40 Ramovš: Suita; 22.10 Glasbena medigra; 22.15 Skupni program JRT; 23.05 Popevke.

Ital. televizija

8.30 Šola; 17.00 Tvoja prihodnost; 17.30 Program za najmlajše; 18.30 Nikoli ni prepozno; 19.00 Dnevnik; 19.15 Knjižne novosti; 19.45 Kmetijska oddaja; 20.15 Šport; 20.30 Dnevnik; 21.00 TV priredba «Nekdo me čaka»; 21.50 Kino danes; 22.30 30 let IRI; 23.10 Dnevnik.

DRUGI KANAL

21.00 Dnevnik; 21.15 Sejem sanj; 22.40 Sportni četrtek.

Jug. televizija

18.00 Poročila; 18.10 Zabavnoglasbena oddaja za otroke; 19.00 Aktualni razgovori; 19.30 Tamburaški orkester; 20.00 TV dnevnik; 20.30 August Cesarec: «Katakombe», TV igra; 21.00 April v Karlovcu — zabavna oddaja; 22.00 Poročila.

Vreme včeraj: najvišja temperatura 15.3, najnižja 10.8, ob 19. uri 13; zračni tlak 1009.2 raste, vlage 79 odst., veter sever 3 km, nebo 8 desetin pooblačeno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 9.8 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, ČETRTEK, 2. aprila
Franc
Sonce vzide ob 5.44 in zatone ob 18.34. Dolžina dneva 12.50. Luna vzide ob 0.05 in zatone ob 9.33
Jutri, PETEK, 3. aprila
Zarko

48-URNA STAVKA PRISTANIŠKIH DELAVCEV

Tudi v tržaškem pristanišču je delo včeraj popolnoma počivalo

Stavke so se delavci vseh treh družb udeležili stoodstotno - Skupščina CGIL in povorka po mestu

Včeraj se je tudi v našem pristanišču začela 48-urna enotna stavka pristaniških delavcev proti tako imenovanim «funkcionalnim avtonomijam», ki so jo v vsedržavnem okviru napovedale vse tri sindikalne organizacije pristaniških delavcev, to je GCIL, CISL in UIL. V Trstu je stavkalo 100 odstotkov delavcev treh pristaniških družb ,ki jih štejejo okrog 800, ter je zato popolnoma počivalo delo v pristanišču. Zato je 24 ladij zaman čakalo, da bi z njih razkladali ali nakladali nanje blago, in sicer 11 v starem pristanišču, 12 v novem pristanišču :n ena ob pomorski postaji. Nadaljevalo se je le delo na treh ladjah, s katerih so raztovarjali surovine za Aquilo, Italsider in Gaslini, torej izven območja pravega pristanišča. Ravno ta primer kaže upravičenost stavke, saj velja za omenjena podjetja «funkcionalna avtonomija», proti kateri se borijo pristaniški delavci, včlanjeni v pristaniške družbe. Na podlagi te avtonomije lahko podjetja z lastnimi delavci skrbe za razkladanje in nakladanje ladij

O vzrokih stavke je govoril na skupščini v Domu pristaniških delavcev tajnik njihovega sindikata CGIL Muslin. Delavci, ki so nato posegli v diskusijo, so vsi poudarili nujnost te stavke in dejali, da je treba preprečiti razne naklepe industrijcev, ki bi hoteli še bolj razširiti «funkcionalne avtonomije», tako da bi omejili delo resničnih pristaniških delavcev na najmanjši obseg. Po skupščini so odšli delavci v povorki na Trg Unità, nato po Korzu in drugih mestnih ulicah. Povorka je potekala v popolnem redu. Skupščino in povorko je priredil sindikat pristaniških delavcev CGIL, kajti pri nas je ogromna večina pristaniščnikov organizirana v njem in drugi sindikat nima nanje nobenega vpliva.

S stavko branijo pristaniški delavci predvsem javni značaj pristanišč, ki ga skušajo delodajalci s «funkcionalno avtonomijo» omejiti in čimbolj skrčiti. Zadnji povod stavki je dalo sicer javno podjetje, to je Italsider, ki spada v sklop podjetij z državno udeležbo IRI. Ravno zato pa je ravnanje Italsidra še toliko bolj vredno obsodbe. Ravno ko so se sindikati pristaniških delavcev pogajali z ministrom za trgovsko mornarico o resnem vprašanju omenjene «avtonomije» je vodstvo Italsider v Tarantu ukazalo raztovoriti neko 3.500-tonsko ladjo svojim delavcem namesto delavcem pristaniške družbe. Zato so pristaniški delavci v tem pristanišču začeli stavkati že pred nekaj dnevi, sedaj pa so jim sledili njihovi delovni tovariši po vsej državi. Delavci se ne bore zato le za zaščito lastnih interesov marveč tudi za zaščito javnega značaja pristanišč in proti težnjam, da bi jih «privatizirali». Dogaja se namreč, da dodeljuje ministrstvo trgovske mornarice določenim podjetjem v pristaniščih cele pomole in operativne obale, na katerih lahko podjetja opravljajo vsa dela v zvezi z raztovarjanjem in natovarjanjem ladij, tako da odjedajo kruh pristaniškim delavcem. Te težnje se širijo v vseh pristaniščih. Pri nas velja to na primer za Aquilo, železarno in druga podjetja v industrijskem pristanišču, kamor nimajo pristaniške družbe dostopa. V drugih mestih pa so razni industrijci vložili prošnje za priznanje novih avtonomij, to je dodelitve novih pomolov in operativnih obal, kjer bi lahko sami skrbeli za vsa dela v zvezi z razkladanjem in nakladanjem ladij. Gre torej za pravo ofenzivo proti javnemu značaju pristanišč, pri čemer igra sedaj Italsider vlogo udarne sile.

S svojo borbo se delavci drže samega zakona, ki določa, da se priizna funkcionalna avtonomija le v izrednih primerih. Če pa pojde tako naprej, bo postala splošno pravilo, saj je leta 1962 odpadlo od 60 milijonov ton blaga, ki je šlo skozi pristanišča, kar 21 milijonov na manipulacije v okviru funkcionalne avtonomije in v to vsoto niso niti vštete rude.

Poleg tega pa je treba še dodati, da pristaniščniki in sindikati upoštevajo potrebo podjetij, ki delujejo v bližini pristanišč, po kvalifikaciji dela. Pri tem gre za to, da se organiziranje pristaniške dejavnosti prilagodi funkcionalnim potrebam industrijskih podjetij in na tej podlagi so vedno možni razsodni in pravični sporazumi. Toda delavci in njih sindikati ne bodo nikoli pristali na to, da jih dejansko izločijo iz pristanišč ter da bi lahko v njih industrijci in monopolisti sploh vedrili in oblačili.

Tržaški pristaniški delavci v povorki skozi mesto

PROTI KRČENJU OBRATOV IN ZAPOSLENE DELOVNE SILE

Stavka v ladjedelnici Sv. Roka Suspendiranih 200 delavcev pri Felszegyju

Skupščini prizadetih delavcev in povorka po Miljah Župan je sprejel delegacijo delavcev in sindikaliste

Včeraj je bil na sindikalnem torišču zelo razgiban dan. Poleg stavke pristaniških delavcev in nadaljevanja stavke v podjetju SILMA so zelo pomembni tudi včerajšnji sindikalni dogodki v Miljah, ki so zelo mučno odjeknili zlasti med miljskim prebivalstvom.

Ob 12.30 so zapustili delo vsi delavci ladjedelnice Sv. Roka v znak protesta proti dejanski ukinitvi mizarskega oddelka in premestitvi vseh mizarjev v Tržaški arzenal. Mizarji bodo stavkali še naprej, medtem ko se bo stavka ostalih delavcev danes zjutraj končala in bodo stavkali v prihodnje v skladu s sklepi sindikatov. Delavci so se sestali na skupščini, na kateri sta jim govorila tajnik Nove delavske zbornice Burlo in tajnik Delavske zbornice dr. Novelli. Oba sta poudarila, da je že skrajni čas, da pristojne oblasti jasno povedo, kaj mislijo storiti z ladjedelnico Sv. Roka. Delavci in sindikati vsekakor ne bodo sprejeli ukinitve njenega obratovanja: oni niso proti, začasni premestitvi delavcev v Tržaški arzenal, pač pa proti dokončni. Da ne gre pri tem za pomanjkanje dela, je razvidno tudi iz tega, da je moralo sedem delavcev zaradi nujnih del delati vso preteklo noč ter da je med sestankom članov notranje komisije neki tehnični vodja prišel povedat, da potrebujejo mizarje, da dokončajo gradnjo rešilnih čolnov neke ladje v popravilu, ker je sicer pristojne oblasti ne pustijo odpluti.

Po skupščini so odšli delavci v povorki po mestecu in se ustavili pred županstvom. Župan Pacco je sprejel delegacijo kakih 25 delavcev, ki so jo spremljali sindikalisti. Župan jim je sporočil, da je sklical za danes izredno sejo občinskega sveta ter da je zaprosil vladnega komisarja dr. Mazzo, da ga sprejme skupno s predstavniki notranjih komisij ladjedelnice Sv. Roka in ladjedelnice Felszegy. Kasneje je dr. Mazza sporočil, da bo delegacijo danes sprejel.

V ladjedelnici Felszegy je ravnatelj sporočil notranji komisiji, da bo podjetje suspendiralo z dela 200 delavcev, tako da bodo dobivali le del plače iz dopolnilne blagajne INPS, medtem ko bo skrčilo delovni urnik za ostale delavce na 40 ur na teden. Na ugovor predstavnikov notranje komisije, da sta dve ladji v gradnji na kopnem ter da opremljajo drugi dve že splavljeni ladji, je ravnatelj odgovoril, da primanjkuje podjetju denarja zaradi znanih omejitev bančnih kreditov, iz česar bi lahko sklepali, da spada tudi ta poteza podjetja Felszegy v okvir splošnih spletk kapitala, da bi spravil vlado levega centra na kolena.

Tudi delavci Felszegy so se sestali na skupščini in odločno zavrnili ukrep podjetja, da suspendira 200 delavcev. Če bodo že res potrebni kakšni omejitveni ukrepi, naj se skrajša delovni urnik za vse delavce enako, ne pa da jih bo 200 stradalo. Delavci so pooblastili sindikate, da sprejmejo najbolj učinkovite ukrepe v njihovo zaščito. Sindikati so zahtevali takojšnje sklicanje sestanka na uradu za delo, da bi razpravljali o položaju v podjetju.

Marčni promet Javnih skladišč

V marcu je dosegel po prvih provizoričnih podatkih promet Javnih skladišč 160.000 ton, medtem ko je v istem lanskoletnem razdobju dosegel 182.000 ton. Promet Javnih skladišč v prvem tremesečju znaša toraj približno 618.000 ton, medtem ko je lani v istem razdobju znašal 490.000 ton in se je promet okrepil za 26 %. Promet marca je bil nekoliko nižji, kar so pričakovali predvsem zaradi tega, ker niso pripeljali vseh pričakovanih pošiljk žitaric, poleg tega pa so zabeležili tudi rahel padec prometa raznega blaga.

V prvih treh mesecih so prepeljali skozi Javna skladišča: 222.000 ton premoga in rud, 81.000 ton žitaric, 40.000 ton lesa in 275.000 ton raznega blaga.

Protestna demonstracija delavcev miljskih ladjedelnic

PO SKLEPU TRŽAŠKEGA OBČINSKEGA SVETA

Davek na povečano vrednost stavbišč močno orožje proti prekupčevalcem

Mali posestniki bodo prizadeti le v redkih primerih - Kako bodo izračunavali novi davek

Včeraj smo poročali, da je tržaški občinski svet z večino glasov strank levega centra, komunistov in svetovalca PSIUP odobril sklep o uveljavitvi davka na povečano vrednost gradbenih zemljišč v tržaški občini na osnovi zakona št. 246 od 5. aprila 1963. Med razpravo so nekateri svetovalci izrazili zaskrbljenost, da bo ta novi davek zlasti v tržaški občini prizadel številne male posestnike spodnje in zgornje mestne okolice, ki so v zadnjih desetih letih ali ki bodo v bodoče prodali nekaj svojega zemljišča za nujne družinske potrebe, za obnovitev stare hiše ali pa zgraditev nove.

Ta zaskrbljenost je bila popolnoma upravičena, ker je iz vsebine zakona zelo težko dognati, kako bo občinska uprava pravzaprav računala razliko med osnovno uradno določeno vrednostjo prodanih zemljišč za gradnje in dejansko ceno, ki je bila določena v kupoprodajni pogodbi. Najprej je treba omeniti, da se gradbena zemljišča delijo na tri razrede: gradbena zemljišča v mestu (stare hiše, podrtije, skladišča itd.), zemljišča z dominikalno rento (neobdelana) in zemljišča z agrarno rento (obdelana).

Ugotovljeno je bilo, da so v zadnjih desetih letih tudi v našem mestu nekatere osebe in družbe obogatele s špekulacijami z gradbenimi zemljišči. Toda te špekulacije so bile v glavnem v mestu in so samo v manjši meri segle v najbližje predmestje; v spodnji in v zgornji mestni okolici pa skoraj ni mogoče govoriti o kakih špekulacijah z zemljišči, ker so se cene držale skoraj vedno v zmernih mejah.

Zato smo se na pristojnem občinskem uradu zanimali zlasti za vprašanje uveljavitve tega novega davka na prodajo zemljišč z dominikalno in agrarno rento. Tu smo ugotovili, da omenjeni davek sploh ne bo prizadel malih posestnikov, ki so v zadnjih desetih letih ali bodo v prihodnosti prodali svoja zemljišča za gradnjo stanovanjskih hiš, seveda, če ne bodo od sedaj dalje cene teh zemljišč nepričakovano poskočile. Ce upoštevamo sedanje stanje odnosno sedanje povprečne cene v spodnji in zgornji okolici, bomo videli, da ne bo skoraj nihče od lastnikov zemljišč z dominikalno in agrarno rento prizadet.

Občinska uprava bo računala vrednost prodanega neobdelanega zemljišča (travnik, pašnik, itd.) na sledeči način: najprej bo vzela za osnovo dominikalno rento (vrednost) zemljišča v letu 1938. Vzemimo za primer, da bo nekdo prodal 1000 kv. metrov zemljišča. Dominikalna renta zemljišč na omenjenih področjih je bila 1938. leta cenjena povprečno 40 lir za kv. meter, kar nam da vrednost 40.000 lir; to vrednost je treba najprej pomnožiti z 12, kar nam da vrednost 480.000 lir; to vsoto je treba pomnožiti še za 2,5, kar nam da vrednost 1.200.000 lir; na osnovi sedanjega zakona o gradbenih zemljiščih je treba to vrednost pomnožiti še z 9, kar nam da vrednost 10.800.000 lir. Lastnik, ki je za prodanih 1000 kv. metrov zemljišča dobil 10.800.000, je prodal zemljišče po 10.800 lir kv. meter, se pravi po ceni, ki je mnogo višja od sedanjih cen. Toda lastnik, ki bo dobil omenjeno vsoto za 1000 kv. metrov zemljišča, še ne bo obdavčen, ker zakon določa, da mora biti tržna cena najmanj za 30 odstotkov višja od cene, ki smo jo izračunali. Za obdelana zemljišča pa se uradno izračuna vrednost na enak način kot za neobdelana, samo se pri drugi množitvi pomnoži s 3,5 in ne z 2,5.

Zato menimo, da na osnovi zgornjega izračunavanja vrednosti prodanih zemljišč z dominikalno in agrarno rento na kv. meter iz leta 1938, novi davek ne bo prizadel malih posestnikov spodnje in zgornje mestne okolice, razen v kakem izrednem primeru, ko bo lastniku uspelo prodati zemljišče po izredno visoki ceni.

Iz tega sledi, da predstavlja omenjeni zakon močno orožje proti prekupčevalcem z zemljišči v mestu, ki jih prodajajo po špekulativnih astronomskih cenah, kar ovira predvsem cenene stanovanjske gradnje.

Dokumentarni film «Rodi se dežela»

Sinoči so v dvorani v Ul. Capitolina predvajali dokumentarni film, ki so ga posneli na pobodo KPI: «Rodi se dežela». Film je uvodoma posvečen antifašističnemu odporu, kjer je tudi prizor polaganja venca na strelišču v Bazovici, in kjer je govora o skupni antifašistični borbi Italijanov in Slovencev. Daljša poglavja so nato posvečena Vajontu, težkemu položaju ribičev in beneških kmetov. V zvezi s Trstom je orisana predvsem kriza tržaškega pristanišča. Predvajanja filma sta se udeležile tudi režiser Lorenzi in avtor spremnega besedila Falco.

ŠIRITE PRIMORSKI DNEVNIK

MESEČNO POROČILO TRŽAŠKE TRGOVINSKE ZBORNICE ZA FEBRUAR

Občutno povečanje potrošnje tobaka in prehrambenih artiklov

Tudi nočnine italijanskih in tujih turistov so se povečale - Demografsko gibanje prebivalstva brez bistvenih sprememb - Še vedno gradbena konjunktura

Tržaška trgovinska zbornica je objavila svoje redno poročilo o gospodarskem in socialnem položaju v tržaški pokrajini v mesecu februarju. Poročilo se nanaša na stanje v februarju in je, kot običajno, razdeljeno na več odstavkov.

PREBIVALSTVO: 29. februarja 1964 je v vseh šestih občinah tržaškega ozemlja prebivalo 305.328 prebivalcev. Rodilo se je 306 živih otrok (lani v istem mesecu 213), umrlo je 373 oseb (lani v istem mesecu 486). V tržaški občini je prebivalo 29. februarja 278.914 oseb.

TURIZEM: V hotelih in drugih prenočiščih so zabeležili februarja 21.787 nočnin italijanskih in 9.446 nočnin tujih gostov, medtem ko so v istem lanskoletnem 16.565 odnosno 6.706. Število nočnin domačih gostov se je torej zvišalo za 31.5 odst., tujih pa za 40.8 odst. Ta pomemben porast gre delno na račun ugodnejših vremenskih razmer, nedvomno pa odraža tudi vedno pomembnejšo turistično dejavnost, tako da lahko pričakujemo nadaljnji napredek v letošnji poletni sezoni.

V prvih dveh mesecih so zabeležili 43.111 nočnin italijanskih (lani 34.991) in 19.612 tujih (lani 13 tisoč 981) turistov.

TRGOVINA NA DROBNO: Položaj ni bil najbolj ugoden, saj prodaje niso bile najboljše in se nekateri sektorji pritožujejo zaradi nezanimanja kupcev. Nekoliko se je položaj izboljšal zaradi številnih sezonskih razprodaj, «belih tednov» in podobnega, kar vse je oživilo trgovsko dejavnost, vendar pa ne v pričakovanem obsegu. Zaradi navedenega so se zaloge zvišale in v večini trgovin je kroženje blaga počasno.

TRŽIŠČE Z NEPREMIČNINAMI: Zabeležili so 299 kupoprodajnih pogodb z nepremičninami v prijavljeni vrednosti 920 milijonov lir (februarja 1963. leta 261 pogodb za 891 milijonov lir). V prvih dveh mesecih so zabeležili 560 kupoprodajnih pogodb v prijavljeni vrednosti 1.811 milijonov lir (lani v istem razdobju 541 pogodb za 1.669 milijonov lir). Povečanje prijavljene vrednosti kupčij z nepremičninami odraža v prvi vrsti razvrednotenje lire in vzporedno bistveno zvišanje cen nepremičnin, vendar pa govori zvišanje števila kupčij predvsem, da gre še vedno za ugodno gradbeno konjunkturo in da kriza te dejavnosti ni zajela našega področja.

POTROŠNJA: Februarja so Tržačani pokadili 36.542 kg cigaret in drugih tobačnih izdelkov, ali 5.8 odst. več kot februarja 1963. V razdobju januar-februar so pokadili 75.947 kg tobačnih izdelkov in 2.9 odst. več kot v istem lanskoletnem razdobju.

V tržaški občini je dosegla potrošnja mesa 9.745 stotov in je bila za 4.4 odst. višja kot v istem mesecu lanskega leta. V razdobju januar-februar je potrošnja mesa znašala 19.758 stotov in je bila za 5.9 odst. višja kot lani.

Občutno se je zvišala potrošnja rib, rakov in mehkužcev, ki so jih prodali v ribarnicah 1.695 stotov (februarja 1963 1.174), v prvih dveh mesecih pa 3.236 stotov ali 41.9 odst. več kot v istem lanskoletnem razdobju, ko so jih prodali 2.281 stotov.

Na tržaško tržnico s sadjem in zelenjavo na debelo so februarja pripeljali 23.761 stotov zelenjave in krompirja ter 21.458 stotov sadja. V prvih dveh mesecih so pripeljali 47.392 stotov zelenjave in krompirja (lani 36.885) in 42.649 stotov sadja (lani 34.910).

Podatki o potrošnji so nepopolni, saj nadzorstveni organi redno nadzorujejo samo potrošnjo tobaka, mesa, rib, zelenjave in sadja ter torej tistih dobrin, za katere obstaja praktična možnost lahke kontrole. Tobačni izdelki so v monopolni prodaji, meso in ribe pod higienskim nadzorstvom, prodaja sadja in zelenjave pa je osredotočena na občinsko tržnico. Vendar pa lahko tudi iz teh nepopolnih podatkov ugotovimo pomemben napredek prodaje važnih potrošnih dobrin in lahko tudi predvidevamo, da je bilo podobno pri ostali potrošnji.

PROMET: Pomorski promet tržaškega pristanišča je februarja dosegel pomemben napredek, saj je znašal 499.850 ton in je bil za 30.3 odst. višji kot februarja 1963 ter za 18.2 odst. višji kot februarja 1962. V prvih dveh mesecih je pomorski promet dosegel 982.585 ton je bil za 25.2 odst. višji kot v istem lanskem razdobju.

Železniški tovorni promet je dosegel 227.100 ton in je bil za 12.2 odst. višji kot lani. V prvih dveh mesecih je železniški promet dosegel 477.177 ton in je bil za 32.3 odst. višji kot v istem lanskem razdobju.

Z železnico se je odpeljalo februarja 54.537 potnikov (podatek je izračunan na osnovi izdanih voznih listkov (pri čemer niso upoštevani mesečni in drugi režijski listki), medtem ko se je lani odpeljalo 42.460 potnikov in so letos torej izdali 28.4 odst. voznih listkov več kot lani.

ZAPOSLENI IN BREZPOSELNI: 29. februarja je bilo zaposlenih 97.279 oseb in torej 442 manj kot 31. januarja, istočasno pa 2.876 ali 3 odst. več kot 29. februarja lanskega leta.

Brezposelnih je bilo 29. februarja 7.742 in torej 322 manj kot januarja. V primerjavi s stanjem 29. februarja 1963. leta se je število brezposelnih znižalo za 1.112 oseb ali za 12.6 odst.

Današnja zborovanja KPI

PSI predložila kandidatno listo

Včeraj so vložili pri volilni komisiji na sodišču svojo kandidatno listo socialisti, tako da je do sedaj vloženih sedem list. Volilna komisija je pregledala prvih šest list in ugotovila, da so v redu.

V nedeljo bo nekaj važnih volilnih zborovanj. Med drugimi bosta govorila za PSI minister javnih del Pieraccini, za demokristjane pa osrednji tajnik Rumor.

Danes bodo naslednja volilna zborovanja KPI:

ob 10.30 na Stari istrski cesti št. 80 (Jole Burlo); ob 12. uri na vogalu Drevoreda XX. septembra in Ul. Timeus (dr. Paolo Sema); ob 18. uri v Ul. Campanelle, vogal Ul. Patrizio (Calabria in Gombač); ob 20. uri v Dolini (poslanka Marija Bernetič in Lovriha); ob 20. uri na Opčinah (dr. Šiškovič); ob 20. uri v kinu «Verdi» v Miljah (poslanec Rossinovich); ob 20. uri v Ljudskem domu v Trstu razprava o mladinskih problemih (inž. Cuffaro).

Nalezljive bolezni

Občinski oddelek za zdravstvo in higieno sporoča, da so od 21. do 31. marca ugotovili v tržaški občini sledeče število primerov nalezljivih bolezni: škrlatinka 24; tifoidna mrzlice 2 (1 izven občine); meningitis 2; ošpice 281 (5 izven občine); norice 51 (1 izven občine); oslovski kašelj 4; priušesna slivnaka 20 (1 izven občine); rdečke 3 (1 izven občine); infekcijsko vnetje jeter 8 (1 izven občine).

V nedeljo na Opčinah komemoracija talcev

Vsedržavno združenje partizanov (ANPI) bo v nedeljo, 5. t. m. priredilo ob 15.30 na Opčinah pri spomeniku, svečanost v počastitev spomina 71 talcev, ki so jih nacisti ustrelili pred 20 leti točno na dan 3. aprila 1944.

Govorila bosta dr. KarelIšković in Eugenio Laurenti.

SEJA OBČINSKEGA ODBORA

Ustanovljena komisija za predmestja

Na včerajšnji seji tržaškega občinskega odbora je župan dr. Franzil poročal, da se neka zasebna družba zanima za gradnjo vertikalnega parkirnega prostora za avtomobile v Trstu. Župan je izrazil svoje zadovoljstvo nad to pobudo in dejal, da bi za vertikalni parkirni prostor prišlo v poštev neko občinsko zemljišče v Ul. Punta del Forno. O dokončnem sklepu za uresničitev pobude bo moral odločati občinski svet.

Odbornik Fantasia je predlagal, naj bi v smislu izvajanja občinskega programa odbora levega centra ustanovili na občini enotno tajništvo za dodeljevanje stanovanj. To tajništvo bi moralo biti ustanovljeno na osnovi konvencije z ustanovama IACP in ANPGD ter vladnim komisariatom in prefekturo. Nadalje so odborniki na sinočnji seji ustanovili komisijo za vprašanja predmestja, ki ji načeluje namestnica odbornika prof. Benni, člani komisije pa so odborniki Venier, Colautti, Verza, Fantasia in Miani.

DVE HUDI PROMETNI NESREČI V ENI URI

6-letni učenec in upokojenka podrta pri prečkanju ulice

Fantka je povozil furgon APE v Ul. Cavana, žensko pa avtomobil na Ul. Rossetti - Za oba je prognoza pridržana

V presledku ene ure sta se včeraj popoldne dogodili dve hudi prometni nesreči, katerih žrtvi sta postala 6-letni učenec Mauro Donaggio iz Ul. Pescheria 6 in 84-letna upokojenka Maria Riosa vd. Cilicar iz Ul. Romagna 82.

Prva nesreča se je dogodila ob 17.30 v Ul. Cavana pred stavbo št. 16, kjer je mali Mauro Donaggio v teku prečkal ulico. Tedaj je v smeri proti Trgu Venezia s furgonom APE TS 30907 privozil 38-letni Fortunato Corvaglia iz Ul. Madonna del Mare 12, ki je opazil fanta, toda ni mu uspelo ustaviti furgona, da bi se mu izognil. Corvaglia se je v tistem trenutku verjetno zmedel, morda zaradi tega, ker je še nevešč šoferanja, saj je komaj prejšnjo soboto dobil šofersko izkaznico, in je s silo treščil v učenca ter ga vrgel nekaj metrov stran, kjer je obležal na asfaltu. Fantek se je pri padcu hudo pobil po glavi, po desnem sencu in zatilju ter zadobil življenjske pretres.

Ponesrečenca so v bolnišnico prepeljali z zasebnim avtom ter ga nujno sprejeli na nevrokirurški oddelek. Zdravniki so si za malega Donaggia pridržali prognozo.

Druga nesreča pa se je zgodila okrog 18.30 v Ul. Rossetti na vogalu Ul. Buonarroti, kjer je na prehodu za pešce prečkala ulico Maria Riosa. V tistem trenutku je navzgor po Ul. Rossetti s svojim avtom TS 40161 privozila 42-letna gospodinja Carolina Viler por. Ravalico iz Ul. delle Cave 22. Mračilo se je in šoferka je žal prepozno opazila priletno žensko sredi ceste. Zavrla je sicer avtomobil, toda kljub temu ji ni uspelo, da bi se izognila Riosovi. Trčila je vanjo in jo podrla. Pri nesreči se je priletna ženska pobila po desnem sencu in zaradi udarca začela bljuvati. Na kraj nesreče so prihiteli bolničarji RK in agenti cestne policije. Ponesrečenko so takoj odpeljali v bolnišnico in jo sprejeli na nevrokirurški oddelek s strogo pridržano prognozo.

Z avtom podrl deklico

Na ortopedski oddelek bolnišnice, kamor so jo prepeljali z avtom RK, so včeraj okrog 18. ure sprejeli 9-letno učenko Giuliano Morando iz Salite Promontorio 23, zaradi udarca in rane na desni nogi z verjetnimi kostnimi poškodbami, ter ran po levi nogi in desni licnici. V bolnišnico je deklico spremljala njena 23-letna mati Angela Airoldi, ki je povedala, da je hčerkica malo prej postala žetev cestne nesreče, ki se je dogodila v Ulici Campi Elisi pri glavni postaji avtobusa proge štev. 30. Ko je prečkala cesto in držala hčerkico za roko, se ji je ta izmuznila iz rok in v teku prečkala ulico. Tedaj je v smeri roti Lesnemu pristanišču z avtom TS 26722 privozil 27-letni uradnik Pietro Antonicelli iz Lesnega pristanišča štev. 11 in deklico podrl. Mala Giuliana se bo morala zdraviti 20 dni.

Slovensko gledališče v Trstu

Danes, 2. aprila ob 20. uri v Kopru

V nedeljo, 5. t. m. ob 17. uri na stadionu «Prvi maj»

DARIO FO:

Dve pištoli v rokah pa z belim in črnim gleda

Razna obvestila

Uradi Kmečke zveze in Zveze malih posestnikov, Ul. Geppa 9, bodo v petek 3. t.m. odprti **samo dopoldne,** ker bosta tajnika popoldne v Vidmu na deželnem sestanku vsedržavne kmečke zveze.

* * *

Prosvetno društvo Barkovlje. Jutri, četrtek 2. aprila 1964, ob 21. uri v društvenih prostorih redna seja v zvezi z drugo revijo popevk.

Gledališča

VERDI

Danes se zaključi rok za prevzem abonmajskih izkaznic za spomladansko simfonično sezono, ki se bo začela 7. t.m. s koncertom pod vodstvom dirigenta Efrema Kurtza in s sodelovanjem flavtistke Elaine Shaffer z že najavljenim programom.

TEATRO NUOVO

V soboto 4. t.m. ob 21. uri v Avditoriju (vhod iz Ul. Tor Bandena) za red A «Leucojevi dvogovori» Cesara Paveseja. Režija Aldo Trionfo. Scena in kostumi Luca Sabatelli. Rezervacija in prodaja vstopnic pri glavni prodajalni vstopnic v Galeriji Protti (tel. 36-372).

Kino

Nazionale 16.00 «Pippo Pluto e Paperino, allegri masnadieri» Barvne slikanice. Sledi dokumentar «Il cavallo volante».

Arcobaleno 16.00 «Il tuilpano nero» Alain Delon, Virna Lisi. Technicolor.

Excelsior 15.30 «Insieme a Parigi» Technicolor. William Holden, Audrey Hepburn.

Fenice 15.00 «7 giorni a Maggio» — Burt Lancaster, Kirk Douglas, Fredric March, Ava Gardner.

Grattacielo 16.00 «Amore in 4 dimensioni» Franca Rame, Silva Koscina. Prepovedano mladini.

Supercinema 16.00 «Assassinio al galoppatoio». Zadnji dan.

Alabarda 15.00 «Ieri oggi domani» Technicolor. Sophia Loren, Marcello Mastroianni.

Filodrammatico 16.00 «Gli arcangeli» R. Bisacco, V. Honorato. Prepovedano mladini.

Aurora 16.30 «Dove vai sono guai».

Cristallo 16.00 «Sotto l'albero yum-yum» Technicolor. Prepovedano mladini.

Capitol 16.30 «La pantera rossa» Technicolor. David Niven, Capucine, Claudia Cardinale.

Garibaldi 16.30 «Gli evasi di Fort Denison» Aldo Ray.

Massimo 16.00 «Cord il bandito» — Technicolor. Joel Mac Crea.

Impero 16.00 «Un certo non so che». Technicolor. Gary Grant.

Moderno 16.00 «Sciarada» Technicolor. Gary Grant.

Astra 16.30 «Le avventure di Don Giovanni».

Astoria 16.30 «Duello nel ventre della terra».

Vittorio Veneto 16.00 «I 4 del Texas» Technicolor. Frank Sinatra, Anita Ekberg.

Abbazia 16.00 «Va e uccidi» Frank Sinatra. Prepovedano mladini.

Ideale 16.00 «Terrore dei sioux».

Marconi 16.00 «L'impero del crimine».

Skedenj 16.00 «L'inferno è per gli eroi» Steve McQueen, Boby Daryn.

Včeraj-danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 1. aprila 1964 se je v Trstu rodilo 12 otrok, umrlo pa je 9 oseb.

UMRLI SO: 90-letna Giuditta Radoslovich vd. Canciani, 70-letni Giovanni Moratto, 68-letna Pierina Marega vd Zampar, 63-letni Carmelo Estrafallaces, 46-letna Argia Grattoni vd. Lucchini, 67-letni Virgilio Giani, 60-letni Renato Frassini, 72-letni Giacomo Bresciani, 90-letni Antonio Rosada.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN (30. 3. — 5. 4.)

Crevato, Ul. Roma 15; INAM Al Cammello, Drevored XX. Settembre 4; Alla Maddalena, Ul. dell'Istria 43; dr. Codermatz, Ul. Tor S. Piero 2; dr. Gmeiner, Ul. Giulia 14; Pizzul-Cignola, Korzo Italia 14; Prendini, Ul. T. Vecellio 24; Serravallo, Trg Cavana 1.

NOČNA SLUŽBA LEKARN (30. 3. — 5. 4.)

Crevato, Ul. Roma 15; INAM Al Cammello, Drevored XX. Settembre 4; Alla Maddalena, Ul. dell'Istria 43; dr. Codermatz, Ul. Tor S. Piero 2;

SLIKE bivajočih v inozemstvu na Vašo razpolago za poroke. «Eureka» - Casella 5013 - ROMA

FOTOGRAFIE di residenti all'estero a Vostra disposizione per matrimonio. «Eureka» — Casella 5013 — ROMA

Mali oglasi

POKRIVANJE PODOV in podi iz plastike, guma, linoleum od 450 lir dalje kv. meter. Preproge in plastične preproge za hodnike vseh vrst po zelo ugodnih cenah. Zagotovljena namestitev izkušenih delavcev A.R.B ITALPLAST, Trst, Trg Ospedale 6, telefon 95-919.

CINE FOTOMATERIALE
SEGULIN
Trst, Ul. Mazzini 53
Telefon 733-361
vabi prijatelje in znance, naj ga obiščejo.
Hvala!

Za vedno nas je zapustila

ANA SAVARIN roj. PRODAN

Pogreb bo v petek, 3. aprila ob 16.15 iz mrtvašnice glavne bolnišnice.

Žalujoči soprog IVAN ter sinovi SLAVKO, OSKAR, VALERIJ in EDI s soprogami

Trst, 2. aprila 1964.

IZ TRŽAŠKIH SODNIH DVORAN

Mlada jugoslovanska begunca s slikovito kriminalno preteklostjo

Po kraji v veleblagovnici Upim se je s pištolo hotel ubraniti aretaciji - Področje njunega delovanja: Jugoslavija, Italija in Francija

Pred porotnim sodiščem (predsednik Rossi, tožilec Pascoli, zapisnikar Guida, obramba R. Ghezzi in Gostoris) se je začela včeraj obravnava proti dvema jugoslovanskima beguncema, ki sta obtožena, da sta 14. januarja lani ukradla v veletrgovini Upim eno volneno majico ter skušala s pištolo ustrahovati uslužbence trgovine, da bi se izognila aretaciji.

Na zatožni klopi sedita: 23-letni Fadil Pindzo in 20-letni Draško Čubrilovič. Ta se mora zagovarjati poleg obtožbe ropa tudi prikrivanja svoje prave istovetnosti, ker je v trenutku aretacije izjavil agentom, da se piše Edo Kulovič.

Kot pripoveduje sta se obtoženca spoznala v Franciji in sicer v Nici. V januarju lani sta zapustila Francijo, ter se skrivaj podala v Italijo ter prešla mejo v bližini Mentona. Ustavila sta se nekaj časa v Genovi, kjer sta med drugim prenočila v nekem avtu. Zjutraj sta v bližini postaje baje srečala nekega neznanca, ki ju je nagovoril po italijansko ter jima ponudil v odkup transistorske sprejemnike in vžigalnike. Ker ju kupčija ni zanimala, sta se hotela znebiti nadležneža, toda ta je nenadoma odpel površnik ter jima pokazal tri pištole. Posebno ju je zanimala «beretka» kal. 22 z dolgo cevjo, za katero je neznanec zahteval 16.000 lir. Po dolgem barantanju so se pogodili za 10.000 lir. Begunca sta imela pri sebi baje okoli 32.000 lir. V Italijo sta pravzaprav prinesla stare francoske franke, ki sta jih zamenjala v lire v Genovi.

To je ena izmed številnih verzij, ki sta jih obtoženca podala. Pindzo je na primer trdil na nekem zaslišanju, da ni prisostvoval nakupu pištole. Čubrilovič mu je baje pokazal orožje šele potem ter mu dejal, da ga je odkupil od nekega neznanca. Na včerajšnjem zaslišanju je predsednik Rossi opozoril obtoženca Čubriloviča na dejstvo, da je morda Pindzo podal to izjavo zato, da bi ga spravil v zadrego, ker je bila pištola v resnici ukradena z nekega avta.

Naj bo tako ali drugače, begunca sta še istega dne zapustila Genovo ter se odpeljala v Trst. V naše mesto sta prišla v popoldanskih urah 14. januarja. Najprej sta obiskala več gostiln ter popila vsega skupaj dva litra črnega vina. Na vseh zaslišanjih sta mladeniča izjavila, da sta bila popolnoma pijana. Včeraj pa je Čubrilovič dejal, da je bil pijan samo Pindzo.

Okoli 18. ure sta odšla v veletrgovino Upim. «Bilo je zelo mrzlo — je včeraj izjavil Čubrilovič — in jaz sem opazil, da je mojega prijatelja zeblo. Zato sem ukradel volneno majico ter mu jo izročil. Pindzo pa je povedal, da mu je prijatelj dal majico, da pa ni vedel, kje jo je vzel. Takoj nato sta odšla iz trgovine in zunaj si je Pindzo oblekel majico, nenadoma pa se je obrnil ter odšel spet v veletrgovino. Čubrilovič mu je sledil, baje zato, ker se je bal, da ne bi uslužbenci opazili na njem ukradenega blaga.

Medtem je uslužbenka Renata Andreutti opazila, da je izginila majica. O zadevi je obvestila asistentko Mariso Gerdol. Ta je takoj nato opazila mladeniča, ki je prihajal v trgovino. Utegnila je še povedati pomočniku šefa Guidu Pellizonu, da sumi, da je mladenič ukradel majico in takoj nato je stekla za njim. Ustavila ga je ter ga povabila v pisarno. Pindzo (šlo je prav za njega) ji je sledil brez ugovarjanja. Pellizon je medtem opazil, da se je drugi begunec zgubil v vrvežu. Ni pa ga mogel zasledovati, ker se mu je mudilo v pisarno. Tu je zahteval od Pindza naj odpne plašč, toda mladenič mu je skušal dopovedovati, da ga ne razume. Zato mu je sam odpel plašč ter opazil za hlačnim žepom neki kovinski predmet. Mislil je sam pri sebi, da je morda begunec poleg majice ukradel tudi kak drugi predmet. Nenadoma pa se je mladenič sklonil ter potegnil izza pasu pištolo ter jo naperil proti njemu in proti uslužbenki.

Iz raznih pričevanj je razvidno, da se je Pellizon pognal proti Pindzu ter ga skušal razorožiti. Prerivala sta se po pisarni ter se obdelovala s pestmi in nogami. V določenem trenutku se je Pellizonu posrečilo, da je iztrgal nasprotniku pištolo iz rok ter jo izročil asistentki. Ta je stekla iz pisarne ter poklicala na pomoč druge uslužbence. Potem so zvedeli, da je Čubriloviča aretiral med tem neki financar. Nekoliko pozneje so prispeli v trgovino agenti osrednjega policijskega komisariata, ki so odpeljali s seboj oba mladeniča.

Na včerajšnji obravnavi so porotniki zaslišali oba obtoženca ter glavne priče: Guida Pellizona, Mariso Gerdol in policijskega podčastnika, ki je vodil preiskavo.

Iz čitanja številnih aktov je razvidno zelo razgibano Čubrilovičevo življenje. Mladenič je zbežal iz Jugoslavije leta 1961. Najprej je bil v begunskem taborišču v Trstu, nato pa so ga poslali v Latino. Tu se je seznanil z dvema drugima beguncema, in sicer z Ivanom Gotvajnom iz Slavonskega Broda ter z nekim «Fantonom». Ta je baje proučil vse možnosti, da bi okradli neko zlatarno v Latini. Načrt so pozneje tudi uresničili. Neke noči so prežagali železne križe na oknu na dvorišču zlatarne ter odnesli iz trgovine za dva milijona in pol lir ur ter raznega nakita. Tri dni pozneje so bili že v Trstu. Po Čubrilovičevem pripovedovanju so se menda skrivaj prikradli v begunsko taborišče, kjer so se zatekli v neko prazno sobo. Ko so delili plen, pa je baje vdrlo v sobo pet oseb (dve med njimi sta bili baje v uniformi). Čubriloviču in Gotvajnu se je menda posrečilo, da sta se rešila s skokom skozi okno V sobi pa je ostal «Fanton».

Zdi se, da je ves ta dogodek izvit iz trte, kajti policijskim funkcionarjem je popolnoma neznan. Bolj verjetno je morda, da sta Čubrilovič in Gotvajn sklenila, da prikrajšata «Fantona» za plen. Gotovo je tudi, da sta potem prekoračila mejo v bližini Škofij ter nato na cesti proti Kopru ustavila avto z miličniki, ki so ju aretirali. Čubriloviča so po treh mesecih izpustili, Gotvajn pa je menda še v jugoslovanskih zaporih.

Ko je bil spet prost, je Čubrilovic spet pobegnil iz domovine. Šel je v Trst in nato v Francijo. Zaposlil se je v Nici v nekem hotelu, kjer je umival posodo. Poleg tega pa je tudi pridno kradel. Francoske oblasti so ga zaradi neke tatvine obsodile pogojno na tri mesece zapora. Skupaj z nekim drugim beguncem je okradel tudi neko zlatarno, toda za ta dogodek ga ni francoska policija obtožila.

V marcu letos je sodišče v Latini obsodilo udeležence tatvine v zlatarni. Kazenski postopek proti Čubriloviču pa je prekinilo, ker je bil mladenič tedaj mladoleten.

Tudi Pindzo je imel že opravka s sodišči. Obsojen je bil v Sarajevu in na Reki skupno na 1 leto in 4 mesece zapora.

Obravnava se bo nadaljevala danes. Spregovoril bo javni tožilec.

Z odra je padel

Včeraj popoldne se je na gradbišču podjetja Antonini in Fragiacomo v Ul. Udine, kjer je zaposlen, ponesrečil 33-letni zidarski pomočnik Silvio Busletta iz Ul. del Rivo 4. Busletta je stal na tri metre visokem zidarskem odru in razstavljal razne dele, ko je nenadoma izgubil ravnotežje in padel z odra. Pri padcu se je ranil po zatilju in levem sencu, zaradi česar se bo na nevrokirurškem oddelku moral zdraviti dva tedna. Ponesrečenca so v bolnišnico prepeljali s taksijem.

V NEDELJO V TRŽIČU

Splavitev 4.300-tonskega trajekta za Grčijo

V nedeljo 12. t. m. bodo v tržiški ladjedelnici CRDA splavili prvo od treh motornih ladij trajektov po 4.300 — bruto registrskih ton, ki jih je pri CRDA naročila grška turistična organizacija. Vsak od treh trajektov bo lahko prevažal 425 potnikov in 40 osebnih avtomobilov. Prvi, ki bo splavljen ob 11. uri s splavišča št. 1, bo nosil ime «Adonis» in je označen s konstrukcijsko številko «1881». Dolg je 96,80 m, širok 16 m, poganjala pa ga bosta dva glavna motorja CRDA-Sulzer 7 TAD tipa 48, ki ju je zgradila Tovarna strojev Sv. Andreja in kj bosta razvijala skupno moč 5.500 konjskih sil na os. kar bo ladji-trajektu omogočalo pri polovičnem tovoru hitrost 17 vozlov na uro.

Botrica «Adonisa» bo gdč. Anna Kedros, hčerka častnega konzula Grčije v Trstu Cleobulosa Kedrosa.

V občinski umetnostni galeriji na Trgu Unità je odprta slikarska razstava slikarja Ernesta Zenarija z naslovom «Ideogrami in prostor». Slikar razstavlja svoje akvarele in reliefe.

Opozorilo bivšim političnim deportirancem

Združenje bivših političnih deportirancev v nacističnih taboriščih je od mednarodnega RK prejelo številne odgovore na prošnje prizadetih glede dobe v internaciji. Zaradi tega vabi vse tiste, ki so pred meseci vložili zadevno prošnjo, naj se med uradnimi urami zglasijo na sedežu v Ul. Zonta 4, da bodo dobili odgovor.

Pripominjamo, da je potrdilo mednarodnega RK eden izmed najbolj važnih dokumentov, ki jih je treba priložiti k prošnji za izplačilo odškodnine. Zaradi tega priporočamo tistim internirancem in svojcem umrlih v internaciji, ali zaradi posledic internacije, ki imajo pravico do odškodnine in ki niso še napravili prošnje na mednarodni RK, naj jo napravijo čimprej

Pri tem ponovno poudarjamo, da imajo po zakonu pravico do odškodnine le tisti, ki so bili internirani v uničevalnih taboriščih, katerih seznam smo pred kratkim objavili. Vojaki imajo pravico le, če so bili zaradi sabotaže ali upora premeščeni iz taborišč vojnih ujetnikov v prej omenjena taborišča.

Svitek jeklene žice padel delavcu na nogo

Na gradbišču gradbenega podjetja Cividin in Rosenwasser v Ul. P.P. Vergerio, se je včeraj popoldne ponesrečil 44-letni mehanik Giacomo De Ponte iz Doline 204. Ko je na omenjenem gradbišču s tovornika razkladal svitke debele jeklene žice, je nenadoma svitek padel s skladovnice ter ga ranil po desnem členku in mu verjetno povzročil kostne poškodbe. De Ponteja so z avtom RK prepeljali v bolnišnico, kjer so ga pridržali na ortopedskem oddelku s prognozo okrevanja v 35 dneh.

IZ KOPRSKEGA OKRAJA

Nadaljnji gospodarski razvoj z gradnjo pomembnih objektov

Predvideva se tudi izgradnja 1200 stanovanj - Skupščinska razprava o družbenem planu - Prvi inozemski turisti

Koprskemu okraju se obeta letos nadaljnji razvoj na vseh področjih. Iz resolucije o gospodarskem razvoju je razvidno, da se bo obseg proizvodnje in uslug povečal v primerjavi z lanskim letom za 11 odstotkov, proizvodnost se bo povečala za 9 odst., industrijska proizvodnja pa za 17 odst.

Od letošnjih najpomembnejših objektov naj omenimo nadaljnjo gradnjo koprskega tovornega pristanišča, začetek gradnje proge Koper-Prešnica, gradnjo novih ladij za Splošno plovbo v Piranu, začetek gradnje tovarne za terilenska vlakna Iplas ter izgradnjo novih turističnih zmogljivosti v Ankaranu, Portorožu in Podmarkovcu. Vse ostale investicije naj bi šle za razne manjše dopolnitve in modernizacije v proizvodnji. Ne glede na to je razmerje med gospodarskimi in negospodarskimi investicijami ostalo na lanski ravni. Mnogi menijo, da to ne ustreza dejanskemu stanju in da bi morali napraviti nekoliko večji premik v korist družbenih služb in dejavnosti oziroma k vsemu tistemu, kar neposredno povečuje življenjski standard ljudi. Sicer je res, da je močan poudarek na izgradnji stanovanj, kjer predvidevajo izgradnjo okrog 1200 stanovanj, toda za nekatera področja je predvideno premalo, kar velja med drugim za šolstvo, za kulturo in za telesno vzgojo.

* * *

V Kopru se je mudila dva dni delegacija dimitrovske Zveze komunistične mladine Bolgarije pod vodstvom drugega sekretarja Antona Trajkova. Delegacija si je ogledala razne objekte na koprski obali, med drugim tudi tovarni Tomos in Delamaris. Pred zaključkom jih je sprejel podpredsednik okrajne skupščine Franc Skok, pri katerem so se bolgarski mladinski funkcionarji zanimali predvsem za jugoslovanski sistem lokalne samouprave.

* * *

Koprska skupščina je v začetku tedna razpravljala o letošnjem družbenem planu. Razprava je bila zelo zanimiva, saj je več odbornikov dokaj ostro nastopilo proti pretiranemu investiranju v gospodarstvo in zahtevalo, da je treba več sredstev odstopiti področju družbenega standarda. Posebna komisija bo še enkrat proučila te predloge in jih vnesla v plan. Kakor predvideva plan, se bo letos narodni dohodek občine povečal v primerjavi z lanskim letom za okrog dve milijardi dinarjev, s čimer so dani pogoji za večja vlaganja na področje družbenega standarda.

* * *

Na koprsko obalo so že prišle prve večje skupine tujih turistov. Med njimi je največ Nemcev in Avstrijcev, čez velikonočne praznike pa je bilo tudi precej gostov iz sosednje Italije. Domači folklorni ansambel je gostom pripravil tudi prvo prireditev v letošnji sezoni. Nastopil je z narodnimi istrskimi plesi. Ob tej priložnosti so tudi predvajali barvni film «Piran-Portorož».

* * *

V Strunjanu se je mudila te dni skupina Avstrijcev iz Gradca. S tukajšnjimi predstavniki zveze prijateljev mladine se je razgovarjala o izmenjavi letovanj šolske mladine Avstrije in koprskega področja. S temi letovanji so začeli že lani in so prav lepo uspela. Letos bodo nadaljevali z njimi.

* * *

Pri zvezni mladinski akciji na izgradnji jadranske magistrale, ki se je začela 1. aprila, bo sodelovala tudi koprska mladina. Predvidevajo, da bo sodelovalo okrog 200 mladincev in mladink v treh izmenah po pol brigade. Primorska mladina bo delala skupaj s celjsko brigado na odseku magistrale v črnogorskem Primorju od Kolašina do Bijelega polja.

Avto pri prehitevanju podrl zakonca na vespi

Z zasebnim avtom so včeraj ob 16.30 prepeljali v bolnišnico zakonca Carducci iz Ul. Ginestre 2, ki sta postala žrtvi cestne nesreče. 54-letnega železničarja Averarda Carduccija so sprejeli na ortopedski oddelek s prognozo okrevanja v 35 dneh zaradi verjetnega zloma levo nadlakti in rano na levem stopalu, njegovo 42-letno ženo Valmi Piani pa na nevrokirurški oddelek, kjer se bo morala zdraviti 15 dni zaradi udarca po levem sencu, rane na levi ličnici in kolenih.

Carducci je povedal, da se je malo prej s svojo vespo TS 26477, na kateri se je peljala tudi njegova žena, po Ul. Carducci v smeri proti Trgu Goldoni. V bližini stavbe st. 11 ga je prehitel neki avtomobil, ga oplazil ter povzročil njegov in ženin padec. Šofer avtomobila se je za trenutek ustavil, potem pa nadaljeval vožnjo proti Trgu Goldoni. O zadevi so bili obveščeni karabinjerji s postaje v Ul. Cologna, ki sedaj vodijo preiskavo, da bi izsledili brezvestnega šoferja.

ŽALOST V REVNI DRUŽINI PRI DOMJU

Nenadna smrt dojenčka med spanjem v zibelki

Otročiček je verjetno umrl zaradi timusnega limfatičnega stanja ali pa zaradi nagle pljučnice

Bela smrt je v včerajšnjih jutranjih urah pokosila mlado življenje komaj šestmesečnega otročička Claudia Sabadina, ki je s starši živel v mali revni hišici pri Domju št. 73. Včeraj zjutraj okrog 6.30 se je Claudiov oče Vittorio, ki je po poklicu zidarski pomočnik, odpravljal na delo. Preden je zapustil dom se je približal posteljici svojega otročička in z grozo ugotovil, da leži med odejami trupelce brez življenja. Nesrečni oče je ob pogledu na svojega že mrtvega zadnjega otroka, ki bi danes imel točno šest mesecev, saj se je rodil 2. oktobra lani, kriknil od groze. K posteljici so prihiteli tudi otrokova mati, sestrici 13-letna Graziella in 8-letna Silva ter 11-letni bratec Franco in onemeli ob pogledu na negibnega Claudia.

Vittorio Sabadin je nemudoma zapustil dom in stekel do najbližjega telefona, odkoder je poklical rešilni avto RK. Bolničarji so takoj pridirjali k Domju, toda za malčka ni bilo več nobene pomoči.

O nenadni otročičkovi smrti so bili obveščeni agenti letečega oddelka policije in agenti s komisariata v Miljah, z njimi pa je prihitel k Domju tudi sodni zdravnik Nicolini, ki je po pregledu trupelca ugotovil, da je mali Claudio umrl zaradi verjetnega timusnega limfatičnega stanja ali zaradi pljučnice, ki sta pogostni vzrok smrti dojenčkov.

Po predhodnem dovoljenju, ki ga je izdal državni tožilec dr. Corsi so trupelce malega Claudia prepeljali v mrtvašnico glavne bolnišnice, kjer je na razpolago sodnim oblastem. Danes bo sodni zdravnik dr. Nicolini opravil obdukcijo, da bi ugotovil pravi vzrok otrokove nenadne smrti.

Sabadinove je nenadna smrt otroka močno potrla. Claudio je že njihov tretji sin, ki je tako nenadoma umrl v zibelki. Vsi so ga imeli radi, njega še najbolj, ker je bil najmanjši in zadnji.

Obilen plen tatov v vili

Drzni neznanci so predvčerajšnjim zvečer med 19. in 0.30 uro vdrli v vilo 67-letnega častnika, bivšega pokrajinskega svetovalca MSI Orseola Pierija v Saliti Trenovia 3 in si nabrali dragocenosti v vrednosti 250.000 lir. Tatovi so izkoristili odsotnost lastnika, splezali čez zid vile, ki je bolj na samem, se povzpeli na neko okno, razbili steklo in tako prišli v pritlične prostore, kjer so prebrskali vse kote. Ker niso našli ničesar, kar bi jih zanimalo, so odšli v prvo nadstropje, kjer so v spalnici dobili odprto omaro, v kateri je Pieri hranil zlate predmete in dragocenosti.

Neznani tatovi so si tako prilastili več predmetov, pobrali so srebrno cizelirano ogrlico z opali, zlato zapestnico z ametisti, par srebrnih uhanov, žensko zlato zapestno uro, tri zlate franke in tri zlate šterlinge, srebrn prstan, prstan z dragim kamnom, zlato zaponko z rubinom in zaponko s tremi biseri, nekaj dolarjev, nemških mark in avstrijskih šilingov ter malo budilko za potovanja.

Tatovi so zapustili vilo še pravočasno, ker se je Pieri vrnil domov okrog 1. ure in zagledal nered v vseh prostorih. Ko je ugotovil, da so mu neznanci pobrali dragocenosti, je telefonsko obvestil agente s komisariata Kolonje in prijavil tatvino.

Nesreča delavca v pristanišču

V pristanišču Vittorio Emanuele se je včeraj zjutraj ponesrečil 28-letni pristaniški delavec Sergio Croci s Scala Sante 29, ki je uslužben pri podjetju Scaramelli. Okrog 5. ure je Croci stal na pomolu, kjer je z delovnimi tovariši nakladal blago na ladjo «Enotria», ki je tam zasidrana. Nenadoma je Crocija zadel železni drog, ki je padel z ladijskega krova ter ga ranil po čelu. Z avtom RK so ponesrečenca prepeljali v bolnišnico, kjer so ga sprejeli na nevrokirurški oddelek s prognozo okrevanja v 15 dneh.

PRISPEVAJTE ZA DIJAŠKO MATICO!

Kino na Opčinah

predvaja danes, dne 2. t. m. z začetkom ob 18. uri Cinemascope film:

7 donne dall'inferno

(7 žensk iz pekla)

Igrajo: PATRICIA OWENS, DENISE DARCEL, CESAR ROMERO, MARGIA DEAN in JOHN KERR

7 ženam je uspelo zbežati iz japonskega koncentracijskega taborišča a le dvema je po mnogih tragičnih dogodivščinah uspelo rešiti se na barki in priti do zaveznikov. Dogodek je iz zadnje svetovne vojne!

KINO «IRIS» PROSEK

predvaja danes, dne 2. aprila, z začetkom ob 19.30 uri dramatičen Columbia film:

ARMI CONTRO LA LEGGE

(Orožje proti zakonu)

Igrajo: RENATO BALDINI in MOIRA ORFEI

Goriško-beneški dnevnik

ŠE DO 5. APRILA ČAS ZA VLOŽITEV LIST

V soboto in v nedeljo začetek volilne propagande

Znani govorniki na volilnih tribunah - Štiri stranke sodelujejo v polževi tekmi za zadnje mesto na glasovnici - Tudi PSIUP bo predložila listo

Do 5. aprila je čas za predložitev kandidatnih list za deželne volitve. Doslej so stranke vložile šest list, na vložitev pa se pripravljajo še štiri. Svoje zastopstvo sestavljajo liberalci, Slovenska lista, PSIUP in monarhisti, ki so doslej že zbrali šest izmed sedmih kandidatov. Menda prav danes se bodo ponovno sestali ter določili še zadnje ime. Doslej so na listi PDIUM naslednji kandidati: Borgobello Giuseppe iz Tržiča, Carlo Pedroni iz Gorice, Aurelio Rossi iz Tržiča, Giuseppe Spatola iz Gradiške, Alberardo Stafuzza iz Tržiča in Luigi Tricarico iz Tržiča.

Med štirimi strankami se bo prav gotovo razvila polževa tekma za zadnje mesto na glasovnici.

Z zapadlostjo roka za predložitev kandidatnih list dne 5. aprila se začenja volilna kampanja za izvolitev novega deželnega sveta. Že v nekaj dneh bomo imeli v Gorici najvišje predstavnike raznih strank, ki bodo otvorili volilno kampanjo. V nedeljo popoldne bo v Gorici govoril vsedržavni tajnik krščanske demokracije Rumor. V soboto zvečer bo govoril poslanec PLJ Vittorio Emanuele Marzotto, v nedeljo 5. aprila dopoldne pa bo v dvorani Petrarca govoril namestnik tajnika PSDI Tanassi. Naslednjo nedeljo bo v Gorici socialdemokratski minister Preti.

Volilno propagando za KPI bo otvoril senator Emilio Sereni, član vsedržavnega vodstva, ki bo govoril v soboto 10. aprila ob 18. uri na Trgu Cesare Battisti v Gorici. Jutri, 3. aprila, bosta ob 12.30 govorila pred CRDA in SAFOG poslanca KPI Adamoli in Rossinovich, 5. aprila v Tržiču pa Barca.

V soboto 4. aprila ob 18.30 bo predsednik Vsedržavne kmečke zveze (Alleanza dei contadini) senator Emilio Sereni govoril na zborovanju odbornikov Kmečke zveze, kandidatom te organizacije za izvolitev kmečke bolniške blagajne ter kmetov, ki se bodo zborovanja udeležili v Ljudskem domu v Gradiški.

Seja pokrajinskega sveta bo v soboto 11. aprila

V torek zvečer je bila običajna tedenska seja pokrajinskega odbora, na kateri so odborniki obravnavali razna vprašanja, ki se tičejo posameznih upravnih odsekov.

Med drugim so odobrili več ukrepov v korist nezakonskih otrok, bolnikov v pokrajinski umobolnici ter obravnavali finančne zadeve in javna dela.

Ob koncu je predsednik dr. Chientaroli predložil odboru v odobritev dnevni red za sejo pokrajinskega sveta, ki jo namerava sklicati za soboto 11. aprila.

Načelniki skupin proučili občinski proračun za leto 1964

Včeraj ob 17. uri so se v beli dvorani goriškega županstva sestali načelniki političnih skupin v občinskem svetu. Seji je predsedoval župan dr. Gallarotti. Razpravljali so o proračunu občinske uprave za leto 1964 ter o pravilniku za izplačevanje trošarine na gradbeni material.

SLIKARSKE RAZSTAVE NA GORIŠKEM

V pasaži skupna razstava slikarjev - članov APAI

V soboto se zapre razstava slikarjev Slovenskega Primorja

Razstava desetih slikarjev Slovenske Primorske, ki prikazujejo svoja dela v galeriji «Cardo» v Ronkah, bo odprta vključno do sobote 4. aprila. Kasneje bosta v istih prostorih razstavi goriških, pozneje pa furlanskih slikarjev.

V galeriji Trgovinske zbornice, ki je v pasaži, pa je odprta razstava slik, ki jo prireja pokrajinska zveza slikarjev APAI. Prikaz umetniškega ustvarjanja goriških likovnih umetnikov je otvoril predsednik APAI odv. Cesare Devetag. Svoja dela razstavljajo slikarji Bruscina, Castellani Cej, Cenisi, Colonnello, Del Neri, Depetris, Devetag, Doliach, Foschiatti, Furlan, Gismano, Marini, Martin, Masetti, Mocchiutti, Monai, Paccienza, Pascoli, Petarin, Poian, Sili, Tognuti, Vecchi, Ventin ter kiparja de Furlani in Sartori

Razstava je odprta vsak dan od 10.30 do 12.30 ter od 17. do 20. ure do vključno 16. aprila. Vstop je prost.

Nove knjige v državni knjižnici

V zadnjih tednih so prejeli v državni knjižnici v Gorici, Ul. Mameli št. 12, naslednje knjige, ki so na razpolago čitateljem vsak delavnik od 9. do 12.30 in od 16. do 19 ure:

Bibliografija: Malcles: Manuel de Bibiliographie.

Zemljepis: Magliocco: India da zero all'infinito; Paslini: Odore dell'India.

Umetnost: Apra: Cos'è questo stile?; Braun: Il teatro in Germania; Mariani: Conversazioni d'arte; Pursche: Marionette e burattini; Werner: La nuova edilizia in Germania

Slovstvo: Fratelli: Dall'Aragno al Rosati; Soldini: Il cavallo di Caligola.

Sociologija in politika: Cannarsa: Dal fascismo alla repubblica»; Il Senato; Cione: Fede e ragione nella storia, Karpati: Romano them (Mondo zingaro); Marsilli: Lineamenti della sicurezza sociale nel l'Unione Sovietica; PCI: Il comunismo italiano nella seconda guerra mondiale; Russell: Le mie idee politiche

Filozofija in pedagogija: Motzo Dentice: L'attivismo: indirizzi e problemi; Šolsko ministrstvo: Sviluppc dell'istruzione; Petrini: Comprendere per educare; Valitutti: Stato e scuola materna; Volpicelli: Dopo l'analfabetismo

Zgodovina: Bausani: Persiani; Corsi: Antonio Labriola e l'interpretazione della storia; Gorlier: Storia dei negri degli Stati Uniti; Saitta: La civiltà medioevale.

ZARADI OZKEGA GRLA V PROMETU

Začeli so širiti cesto pred Garibaldijevo kavarno

Ureditev je potrebna zaradi srečavanja mestnih avtobusov

Odkar se je pripetila nesreča pred Garibaldijevo kavarno, v kateri sta bila udeležena dva mestna avtobusa in pri kateri je utrpel največ škode semafor na vogalu, kjer se končuje Ul. 24. maja, je občinska uprava razmišljala, kako naj odpravi ozko grlo v prometu.

Ugotovila je, da ni drugega kot podreti nekaj drevesc, ki rastejo ob pločniku pri Garibaldijevi kavarni, da bi cestišče razširila za skoraj pol drugi meter. S tem bi pridobila tako širok cestni pas, da bosta pred semaforom mogli stati po dve vozili vštric, kar bo ugodno vplivalo na odvijanje prometa. Marsikdaj se je namreč primerilo, da se je pred semaforom nabrala dolga vrsta vozil, ustavljenih drugo za drugim, ki niso mogla vsa naenkrat skozi križišče, ker se je poprej prižgala rdeča luč. Z izboljšavami, ki so sedaj v teku (na pločnik bodo premestili tudi semafor) bosta mogli istočasno zapeljati v križišče po dve vozili hkrati.

Danes cepljenje na slov. srednji šoli

Danes bodo po nižjih srednjih šolah v Gorici zaključili cepljenje učencev s Sabinovim cepivom proti otroški paralizi. S cepljenjem so začeli včeraj in pride v poštev 2019 učencev in učenk nižjih srednjih šol, kolikor jih štejejo te šole v goriški občini.

Med šolami, ki pridejo danes na vrsto, je tudi slovenska nižja srednja šola v Ul. Randaccio, kjer je predviden prihod zdravstvene ekipe, ki opravlja to delo, če okrog 8.30. Ob 10.30 so na vrsti med drugimi tudi učenci strokovne šole v Ločniku.

V soboto, 4. aprila, bodo s cepljenjem tistih otrok, ki so bili pri prvem pregledu bolni, zaključili prvo fazo cepljenja in prihodnji teden bodo začeli z drugo fazo, tako v Gorici kot na podeželju.

Kratke iz bolnišnice

Pri cestni nezgodi, ki se je pripetila včeraj zjutraj v Ul. Udine v Ločniku, je bila ranjena 37-letna Caterina Vitali iz Ločnika, Ulica Fornace 3. Odpeljali so jo ob 8.30 v civilno bolnišnico v Gorici, kjer so ji ugotovili rano na tilniku in več oteklin ter so jo pridržali za pet dni na zdravljenju.

Ob 14. uri so nudili prvo pomoč s prognozo okrevanja v petih dneh 32-letni Leonildi Massignan iz Gorice, Ul. Formica, ki se je doma porezala s konservno škatlo na desni roki.

Tudi če padeš s stola, moraš včasih v bolnišnico. To je ugotovil včeraj popoldne okrog 16. ure komaj 4 leta in pol star Maurizio Bernardis, stanujoč v Gorici, Ul. Prato 17. Ko je padel doma s stola, se je pobil na zadnjem delu glave. V bolnišnici so mu nudili prvo pomoč s prognozo okrevanja v treh dneh.

Poletni urnik

Pokrajinska zveza trgovcev v Gorici sporoča da je stopil s prvim aprilom v veljavo poletni urnik za trgovine na Goriškem, ki bo ostal v veljavi do 30. septembra 1964. Ta urnik je naslednji:

Pekarne: od 6.30 do 12.30 in od 16. do 18. ure.

Mlekarne: od 6.30 do 12.30 in od 17. do 19.30.

Jestvine in drogerije: od 8. do 12.30 in od 16. do 19.30.

Sadje in zelenjava: od 8. do 12.30 in od 16. do 19.30.

Kurivo na drobno in gradbeni material: od 8. do 12. in od 13.30 do 17.30.

Cvetličarne: od 8. do 12.30 in od 15.30 do 19.30.

Slaščičarne, ki nimajo posebnega policijskega dovoljenja: od 17.30 do 22.30.

Za sadni in zelenjadni trg bo določila urnik občinska uprava.

Ob sobotah in pred prazniki se urnik trgovin podaljša zvečer za pol ure.

PRVOAPRILSKE ŠALE NA GORIŠKEM

«Tedenski počitek» na goriškem županstvu

V Moši so pripeljali na pregled konje in mule

Tradicionalne prvoaprilske šale ali potegavščine so še vedno zelo v navadi tudi na Goriškem in čeprav se ta dan vsi pazijo, da ne bi komu nasedli, je še vedno mnogo takih, ki se v prvem hipu ne zavedejo šale in nasedejo burkežem.

Tako se je včeraj zjutraj pripetilo tudi vratarju goriškega županstva. Ko je namreč prišel zjutraj pred težka vhodna vrata in se pripravil, da jih bo odprl, je opazil na njih tablo z napisom «Chiuso per riposo settimanale — si riapre domani» (Zaprto zaradi tedenskega počitka — jutri se zopet odpre). To ga je spravilo malo v zadrego in že se je jezil, zakaj ga ne obvestijo, da ne bi delal zastonj poti. Ko pa si je tablico ogledal natančneje je ugotovil da je taka, kot jo izobešajo kavarne in bari ob svojem tedenskem počitku. Sprevidel je, da so tudi njega skoraj potegnili in šel na delo.

Še bolj pa so se zabavali v Moši, kjer so vaščani že v zgodnjih jutranjih urah opazili na zidovih velik lepak, v katerem se poziva vse tiste, ki imajo konje ali mule, katere so kupili ali kako drugače dobili med zadnjo vojno, naj jih v dopoldanskih urah pripeljejo na nogometno igrišče, kjer jih bodo oblasti pregledale in vpisale. V resnici je precej kmetov pripeljalo ob določeni uri svoja živinčeta na igrišče in ko so sprevideli, da jih je nekdo potegnil, je bilo že prepozno

V NOČI OD TORKA NA SREDO

Tragična smrt mladeniča iz Štandreža pod kolesjem vlaka pri Sovodnjah

Artur Jarc je v torek dopoldne zginil od doma - Ali gre za samomor v duševni depresiji, ali pa za nesrečo? - Danes pogreb v Štandrežu

Včeraj zjutraj, nekaj po 6. uri je strojevodja osebnega vlaka, ki je vozil iz Rubij proti Gorici, opazil na železniškem viaduktu ki vodi čez Vipavo, tik ob stražnici, okrvavljeno človeško truplo. Takoj je ustavil vlak in ugotovili so, da gre za mladeniča, ki ga je eden izmed vlakov na tej progi povozil do smrti. Obvestili so policijo iz Gorice, ta pa krajevne karabinjerje, ki so takoj zastražili truplo v pričakovanju sodnega ogleda, ki naj bi ugotovil vzroke smrti in dal dovoljenje za odvoz in pokop trupla.

Sodna komisija iz Gorice je prišla na kraj nesreče okrog 10.45 in ugotovila, da je bil žrtev 28-letni Artur Jarc iz Štandreža, Ul. Sv. Mihaela 210. Zdravnik je izrazil domnevo, da je smrt nastopila kakih 12 ur pred pregledom in je torej možno, da ga je povozil kak vlak ki je prihajal iz Gorice pred polnočjo ali pa takoj po polnoči. Da je mladeniča povozil vlak iz te smeri domnevajo po položaju, v katerem so našli truplo, ki je bilo obrnjeno z glavo proti Rubijam in ga je pritisk vlaka stisnil ob zid, ki obdaja na tem mestu viadukt. Ker mu je prerezalo glavo, je bil mladenič na mestu mrtev.

Po ogledu so truplo odpeljali v mrtvašnico v Sovodnjah in po ponovnem zdravniškem pregledu v Štandrež, kjer bo danes pogreb.

Artur Jarc iz Štandreža

Pokojni Artur Jarc je bil vesele narave, ki se je rad udeleževal raznih prireditev in marsikdo ga bo poznal tudi s plesov na prostem v Štandrežu in Sovodnjah, kjer je pekel in prodajal ribe. Čeprav je na zunaj izgledal krepak in močan, ga je mučila težka bolezen in pred dvema letoma so ga morali v sanatoriju v Nabrežini operirati na pljučih. Operacija je sicer uspela in mladenič si je opomogel ter dobil kot civilni invalid primerno zaposlitev v SAFOG v Gorici. Vendar pa ga je često mučila misel, da ni popolnoma ozdravel in doživljal je trenutke globoke duševne depresije. Ob neki taki priliki si je skušal vzeti življenje, pa so ga še pravočasno rešili.

Pretekli torek dopoldne je bil ob 9. uri še doma in mati ga je šla poklicat, zakaj da ne gre na delo. Ko ga je videla potrtega, mu je svetovala, naj bi šel k zdravniku. Artur pa je odgovoril, da ne gre k zdravniku in tudi na delo da ne bo šel več. Potem je odšel od doma in se ni več vrnil. Tistega popoldne ga je nekaj ljudi, vključno podčastnik karabinjerjev iz Sovodenj, videlo, kako je sam hodil po Sovodnjah. Vendar to ni vzbudilo posebne pozornosti, ker je često zahajal v to vas sam ali v družbi prijateljev.

Upoštevajoč vse te okoliščine domnevajo, da gre za samomor obupanega mladeniča, čeprav ni izključena tudi možnost, da je ponoči zašel na železniški nasip in da se je zgodila nesreča.

Pokojnik je bil najstarejši sin ter ima poleg matere in očeta, ki je tudi bolan in invalid, še enega brata in sestro. Njegova smrt je napravila mučen vtis tako v Štandrežu kot v Sovodnjah, kjer bodo znanci in prijatelji nesrečnega mladeniča prav gotovo pogrešali.

Kino

VERDI. 17.00: «La porta dei sogni», D. Martin in G. Page. Ameriški kinemaskope; mladini pod 18. letom vstop prepovedan.

CORSO. 16.30: «Lulu, l'amore primitivo», Nadja Tiller in O Ehasse. Črnobeli avstrijski film.

VITTORIA. 17.15: «Insieme a Parigi», V. Holden in A. Hepburn. Ameriški barvni film. Zadnja predstava ob 21.30.

CENTRALE. 17.00: «Passo Oregon», J. Erickson in L. Albricht; ameriški kinemaskopski barvni film.

DEŽURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna PONTONI BASSI v Raštelu št. 26, tel 33-49.

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj smo imeli v Gorici najvišjo dnevno temperaturo 16,8 stopinje ob 14. uri, najnižjo 8,6 stopinje ob 6.30. Povprečna dnevna vlaga je dosegla 80 odstotkov.

Darovi in prispevki

V počastitev spomina pok. Viljema Nanuta je namesto cvetja na grob darovalo prosvetno društvo «Briški grič» iz Štandreža za Dijaško Matico 10.000 lir.

Namesto venca na grob pok. tovarišu Viljemu Nanutu daruje Stanislav Renko 6.000 lir za Dijaško Matico.

šport šport šport šport šport šport

VČERAJ TRENING TEKMA

A reprezentanca 1 B reprezentanca 0

FIRENCE, 1. — Danes sta imeli A in B reprezentanca, ki bosta imeli v kratkem dva mednarodna nastopa, kratek trening. Fabbri je po svoji zamisli sestavil tako eno kot drugo ekipo in igra, pa čeprav se igralci niso naprezali, je bila kar prijetna in polna hitrih menjav položaja. Moštvi sta si bili enakovredni, kar dokazuje rezultat 1:0 (0:0) v korist A reprezentance. Gol je dosegel Mazzola, ki je bil z Bulgarellijem in Rivero med najboljšimi. V B reprezentanci pa se je najbolj izkazal Corso. Fabbri še ni najavil postave za ČSSR in Belgijo B, ker ju bo sestavil po proučitvi izsledkov današnjega treninga. B reprezentanca bo igrala 8. t. m. v Veroni, A pa 11. t. m. v Firencah.

EVROPSKO JUNIORSKO KOŠARKARSKO PRVENSTVO

V prvem dnevu zmage Jugoslavije Italije, Bolgarije in Sovjetske zveze

NEAPELJ, 1. — Danes se je začelo evropsko juniorsko košarkarsko prvenstvo. Otvoritvena tekma je bila med Jugoslavijo in Španijo. Kot je bilo pričakovati, je Jugoslavija odpravila Španijo, ki se je izkazala kot borbena ekipa. V zadnjih petih minutah so Španci, ki so zaostajali samo za razliko 8 točk, zaradi hitrega tempa popolnoma odpovedali in tako prepustili Jugoslovanom prosto pot do koša.

Tudi Italijani, ki so igrali v postavi Berganzoni, Ossola, Galbiati, Bisesi, Lessi, Recalcati, Pulin in Pozzeco, so zabeležili prvo zmago. Njihova žrtev je postala Poljska, ki je imela v 18-letnem Andreju Novaku najboljšega in najbolj nevarnega igralca, ki je koš zadeval z vseh strani. Italijani so z bliskovitim podajanjem popolnoma zmedli mlade poljske košarkarje, tako da so se morali predati. V prvem polčasu je Novak večkrat prebil dobro italijansko obrambo, v drugem delu igre pa je moral ostati iz neznanih razlogov na robu igrišča.

Najbolj razburljiva igra je bila med Bolgarijo in ČSSR. Bolgarom se je tri minute pred koncem posrečilo priti v vodstvo, katerega so z dvema prostima streloma še povečali in zasluženo zmagali.

Sovjetski košarkarji pa so zabeležili zmago nad francoskimi tekmeci, ki so le s težavo zadrževali napad za napadom nasprotnikov. Tu pa tam so Francozi tudi silovito odgovarjali, a vseeno niso mogli nikoli ogrožati zmage SZ.

Izidi prvega dne prvenstva so naslednji:

Jugoslavija - Španija	63:46 (34:19)
Italija - Poljska	59:47 (27:20)
Bolgarija - ČSSR	60:57 (32:25)
SZ - Francija	63:35 (30:19)

KOŠARKA

MADRID, 1. — Simmenthal je danes izgubil povratno tekmo za pokal evropskih prvakov z Real Madridom 101:78 (51:36), zaradi česar je bil izločen iz turnirja. V finalu bosta igrala Real Madrid in Spartak iz Brna.

KOŠARKA

Danes v Gorici Slovan-Goriziana

Danes bo ob 21.15 v veliki dvorani Ginnastice Goriziane prijateljska tekma med domačo Goriziano in košarkarsko ekipo Slovan iz Ljubljane. Prvotno se je Goriziana dogovarjala z Olimpijo, ki pa povabila zaradi priprav za prvenstvena tekmovanja kakor tudi udeležbe igralcev v pripravah za olimpijska tekmovanja v Tokiu, ni mogla sprejeti.

Kljub temu se za drevi obeta zanimiva tekma na visokem tehničnem nivoju.

V torek so prireditelji dokončno odkrili «zaveso» nad letošnjo 47. dirko po Italiji. Kakšna bo, pa nazorno prikazuje slika

KOŠARKARSKO PRVENSTVO MOŠKE B LIGE

V odločilni tekmi Hausbrandt boljši

Za razliko 16 točk poraz Škedenjcev

Hausbrandt je prav v zadnjem odločilnem delu tekme, ko se je morda že pripravljal na odpoved leto dni gojenih upov in želja za cosego prvega mesta v tržaško-furlanski skupini B lige, uresničil svoj toliko zaželeni cilj in v desetih minutah prisilil na kolena škedenjsko petorko, ki je bila pravi outsider letošnjega prvenstva.

Frizzattijevi atleti so bili s svojimi celoletnimi nastopi vredni tega častnega dosežka, ki krona njihovo večletno požrtvovalno delo. V letošnji sezoni je Hausbrandt le dvakrat prepustil zmago svojim tekmecem. Enkrat v Škednju, drugič pa na lastnih tleh v borbi s petorko CRDA. Na vseh ostalih igriščih je razmeroma lahko osvojil obe točki in je bil zato skozi in skozi glavni favorit za končno zmago. Njegov najbolj vztrajni antagonist v dirki za naslov je bila škedenjska ekipa. Ta je pričela tekmovanje prav slabo. Poražena je morala z miljskega igrišča, kljub temu, da se je tam pomerila z zelo šibko petorko. Vse je kazalo, da Škedenjci ne bodo zmožni boljšega plasmaja od prejšnje sezone, ko so obtičali na dnu lestvice in jih je iz izpada rešila le odpoved nekaterih klubov, ki bi imeli pravico do nastopa v tej kategoriji. Po tem prvem spodrsljaju je pritok starejših atletov, bivših članov Ginnastice, znatno utrdil hrbtenico škedenjskega moštva in pričela se je dolga serija pozitivnih nastopov.

Zadnje kolo prvenstva je predvideval direkten dvoboj glavnih pretendentov, ki sta se predstavila z enakim številom točk.

Gropazzijevi atleti so pričeli z velikim elanom in prisilili Hausbrandt v obrambo. Simsig in Di Iorio sta gospodovala pod tujim košem, medtem ko sta Natali in Zanardi onemogočala skoraj vsak poskus nasprotnikovega napada.

Po začetnem škedenjskem sprintu se je Hausbrandtu delno izboljšal in njegovi napadi so postali bolj učinkoviti. Polagoma so se pričeli bližati Škedenjcem in so v osmi minuti drugega polčasa dokončno vzeli vajeti igre v svoje roke. Takrat je Škedenjcem pošel ves pogum. Vsak napad se je razbil ob barikadi Hausbrandta in Frizzatijevi atleti so tako gospodovali na polju in v silovitih napadih večali in večali svojo prednost, ki je ob zaključku narastla na 16 točk.

Hausbrandt je tako dosegel svoj prvi cilj. Zdaj ga pričakujejo še zelo težki nastopi v naknadnem delu tekmovanja, ko se bo moral pomeriti z zmagovalci ostalih skupin v borbi za pravico do vstopa v višjo ligo.

Ta del tekmovanja B lige je praktično že zaključen, čeprav je bila iz poslednjega kola odigrana le ena tekma.

Hausbrandt — Servolana 56:40.

IVAN PATRIZIO

NOGOMET

PARIZ, 1. — Francija in Jugoslavija bosta prvo tekmo kvalifikacijskega turnirja za svetovno prvenstvo odigrali 18. aprila 1965 v Jugoslaviji, povratno pa 9. oktobra v Franciji.

VATERPOLO ZA JUNIORSKE REPREZENTANCE

V Arnhemu zmaga italijanskih igralcev

Holandska A na drugem mestu

ARNHEM, 1. — Italija je osvojila prvo mesto na mednarodnem turnirju v vaterpolo za juniorske reprezentace, ki se je včeraj ponoči zaključil v Arnhemu. V zadnji tekmi so mladi italijanski vaterpolisti premagali reprezentanco Zahodne Nemčije 7:3 (2:1, 2:1, 2:1, 1:0). Tekma je bila zelo zivahna, ker so se Nemci borili z vsemi silami, a so morali kloniti pred boljšo tehniko in tudi večjo hitrostjo Italijanov.

Italija je zasedla prvo mesto s tremi zmagami in enim neodločenim izidom. Tudi Holandska A je zabeležila isto število zmag in en neodločen izid, vendar se je morala zaradi slabšega količnika zadovoljiti z drugim mestom. Italijani so dosegli 30 golov, 12 žog pa je končalo v njihovi mreži, medtem ko je razmerje doseženih in dobljenih golov za Holandsko 19:13. Sinoči je tudi Holandska dosegla v tekmi z Veliko Britanijo isti rezultat kot Italija t.j. 7:3 (2:0, 0:2, 4:0, 1:1). Končna lestvica je naslednja:

Italija	4	3	1	0	30	12	7
Holandska	4	3	1	0	19	13	7
Z. Nemčija	4	2	0	2	16	19	4
Holandska B	4	1	0	3	14	26	2
Vel. Britanija	4	0	0	4	10	19	0

PREDOLIMPIJSKI NOGOMET

18. in 25. junija Italija-Poljska

RIM, 1. — Tiskovni urad italijanske nogometne zveze javlja, da sta se Italija in Poljska sporazumeli za datume tekem kvalifikacijskega turnirja za nastop na tokijski olimpiadi. Prva tekma bo 18. junija letos v Italiji, povratna pa teden dni kasneje in sicer 25. istega meseca na Poljskem.

PREDOLIMPIJSKI NOGOMET

Jugoslavija 1 Bolgarija 0

NIS, 1. — Olimpijska nogometna reprezentanca Jugoslavije je danes pred 10.000 gledalci premagala v borbeni in lepi igri z golom Zambate v 15' d. p. olimpijsko nogometno reprezentanco Bolgarije z 1:0 (0:0). Obe moštvi sta pokazali, da se resno pripravljata na bodočo olimpiado. Jugoslovansko moštvo je igralo v naslednji postavi: Škorić (Čurković), Belin, Vujović, Škrbić (Radović), Marić, Čop, Takač, Zambata, Smajlović, Mojsov, Ostojić in Lamza (Pirmajer).

NOGOMETNI TURNIR UEFA

HAAG, 1. — Izidi današnjih tekem so naslednji: ŠPANIJA - TURČIJA 1:0 (1:0), ŠKOTSKA - ŠVEDSKA 1:0 (1:0), ANGLIJA - AVSTRIJA 2:1 (1:0), PORTUGALSKA-ČSSR 4:0 (2:0). V polfinalu bosta naslednji tekmi: ŠPANIJA - ŠKOTSKA in PORTUGALSKA - ANGLIJA.

Po k. o. septembra 1962

Smrt Argentinca Alejandra Lavoranta

BUENOS AIRES, 1. — Argentinski boksar težke kategorije Alejandro Lavorante je danes umrl v Mendozi. Boksar je bil na posledicah k. o., ki mu ga je 21. septembra 1962 zadal ameriški boksar Johnny Riggins, paraliziran in kljub zdravniški negi se ni opomogel.

POVRATNI ŠAHOVSKI DVOBOJ V SALEŽU

Saležani porazili zgoniške tekmece

Zelo dobra igra domačinov

Kot je bilo dogovorjeno, je bilo na velikonočni ponedeljek povratno šahovsko srečanje med Saležem in Zgonikom. Predstavniki obeh vasi so se pomerili na šahovnicah v prostorih saleške gostilne. Na vsaki strani so bili po štirje igralci in potem, ko si je vsakdo izžrebal nasprotnika, se je z njim dvakrat pomeril.

V prvem srečanju, to je na štefanovo, so zmagali Zgoničani s precejšnjo lahkoto. Po tem porazu so Saležani navidezno mirovali, toda doma so igrali partijo za partijo, se urili in si nabirali izkušnje, ki so tako važne pri tej športni disciplini. In res, sadovi njihovega požrtvovalnega delovanja niso izostali: proti Zgoničanom so zaigrali s polno paro in jih tudi premagali z rezultatom 4,5:3,5. Tokrat niso igrali podrejene vloge, v določenih trenutkih smo celo imeli vtis, da razpolagajo z gosti kot jim je milo in drago.

Zgoničani pa so tokrat razočarali. Najbrž so se preveč zanašali na svoje moči in so morali kloniti, čeprav končni rezultat ni bil gotov do samega zaključka zadnje partije.

Razveseljivo dejstvo je, da je srečanje vzbudilo zelo veliko zanimanje: dvoboju je namreč prisostvovalo precejšnje število navijačev, povečini domačinov. Letti so pri tem srečanju igrali pomembno vlogo, kajti domače okolje je odločilno vplivalo na moralo domačih igralcev.

Saležani so pustili zelo dober vtis in so od prvega do zadnjega vsi zadovoljili. Njihova igra je bila na precej visoki ravni, polna fines in modernih prijemov. Pri gostih pa v splošni sivini lahko drži dvignjeno glavo le Janko Budin, ki je zaključil obe partiji v svojo korist.

Splošna želja je, da bi taka prijateljska srečanja prišla v tradicijo in če bi le bilo mogoče, tudi z drugimi društvi.

Predstavniki obeh vasi so nastopali v naslednjih postavah:

SALEŽ: Herman Škrlj, Boris Milič, Jožko Gruden in Zdravko Obad.

ZGONIK: Vojko Simoneta, Janko Budin, Srečko Simoneta in Stanislav Grgič.

Izidi posameznih partij so bili naslednji:

Škrlj — Simoneta V. 2:0
Milič — Budin 0:2
Gruden — Simoneta S. 1,5:0,5
Obad — Grgič 1:1

BORIS SIMONETA

LETOŠNJA JUBILEJNA 20. IZVEDBA

Od Skopja do Zagreba *kolesarska* dirka po Jugoslaviji

Približno 2000 kilometrov v 13 etapah

BEOGRAD, 1. — Organizacijski odbor kolesarske dirke po Jugoslaviji je sklenil, da bo spremenil že prej določeno progo letošnje dirke. Namesto iz Beograda bodo udeleženci dirke startali v Skopju ob obletnici katastrofalnega potresa 26. julija. Takrat bo v glavnem mestu Makedonije festival mednarodne solidarnosti, na katerega bodo povabili mnoge kulturne in športne skupine iz vseh držav, ki so sodelovale pri izgradnji novega Skopja. Organizatorji dirke «Po Jugoslaviji» so zato sklenili, da se bodo pridružili festivalu s tem, da bo start dirke v Skopju.

Po tem sklepu bodo nekoliko spremenili progo. Njena dolžina bo znašala približno 2000 km, ki jo bodo prevozili v 13 etapah. Cilj bo 8. avgusta v Zagrebu. Ker je to jubilejna — 20. zapovrstna dirka, bo na njej sodelovalo 15 tujih reprezentanc in 5 domačih. Od povabljenih ekip je odpovedal udeležbo le Luksemburg.

1. etapa — 26. julija: *Skopje - T. Veles - Skopje* (100 km);
2. etapa — 27. julija: *Skopje - Niš* (202 km);
3. etapa — 28. julija: *Niš - Beograd* (220 km);
4. etapa — 29. julija: *Beograd - Novi Sad* (75 km);
5. etapa — 30. julija: *Novi Sad - Loznica* (150 km);
6. etapa — 31. julija: *Tuzla - Sarajevo* (78 km);
7. etapa — 1. avgusta: *Sarajevo - Zenica* (94 km) in *Zenica - Travnik* (41 km);
8. etapa — 2. avgusta: *Jajce - Banjaluka* (70 km) in *Banjaluka - Nova Gradiška* (90 km);
3. avgusta: odmor v Novi Gradiški;
9. etapa — 4. avgusta: *Nova Gradiška - Karlovac* (190 km);
10. etapa — 5. avgusta: *Karlovac - Pula* (230 km);
11. etapa — 6. avgusta; *Pula - Koper* (100 km);
12. etapa — 7. avgusta: *Koper - Vršič* (220 km) in Kranjska gora - *Ljubljana* (80 km);
13. etapa — 8. avgusta: *Ljubljana - Zagreb* (137 km).

IZ KOPRSKEGA OKRAJA

Požrtvovalni Delamaris rešil pol izkupička

Prvo spomladansko kolo istrsko-koprske nogometne lige

Primorska zastopnika v republiški ligi sta v nedeljo dosegla lep uspeh, saj sta na tujih igriščih osvojila po eno točko. Medtem ko nas točka Nove Gorice z Aluminijem pravzaprav toliko ne preseneča, pa je Delamaris napravil pravi podvig. Na rezultat 1:1 ni v Murski Soboti nobeden računal, saj je Sobota v veliki formi in je med drugim tudi gladko premagala Slovana v Ljubljani. Izolčani so tokrat prekosili sami sebe in so s skrajno požrtvovalnostjo rešili pol izkupička. Najboljši igralec Delamarisa je bil Kostič, ki je tudi dosegel izenačenje. Odlikovali pa so se še Marchesan, Milojkovič in Lesjak, ki je tik pred koncem ubranil enajstmetrovko. Delamarisu se torej obetajo lepši časi, potrebno pa bo seveda več razumevanja s strani občinskih organov glede finansiranja in glede igrišča.

* * *

V istrsko-koprski nogometni ligi so v nedeljo odigrali prvo kolo spomladanskega prvenstva z naslednjimi izidi:

Koper A — Koper B	9:2
Umag — Buje	1:4
Šmarje — Savudrija	6:1
Jadran — Babiči	6:0

Tekma Novigrad — Sidro je bila odložena

Zlasti je treba pohvaliti dobro igro Šmarij in Jadrana. Presenetili so tudi Koprčani, ki so proti drugemu moštvu zaigrali zelo lepo, s hitrimi oddajami žoge, s pogostim menjavanjem mest in točnimi streli na vrata. Kaže, da bo Koper v spomladanskem delu prvenstva igral v boljši formi kot jeseni.

* * *

Na zaključnem strelskem tekmovanju «za zlato puščico» je osvojil naslov okrajnega prvaka Anton Bubula iz Izole. Osvojil je 533 krogov od 600 možnih. V republiški finale so se uvrstili še Jurcula iz Izole, Mikuletič iz Postojne, Horvat iz Nove Gorice in Mahne iz Sežane.

Na ligaškem strelskem tekmovanju za prvenstvo okraja pa vodijo v posameznih skupinah: Vojsko, Panovec iz Nove Gorice, Darko Marušič iz Izole, Idrija, Postojna in Iskra iz Sempetra.

* * *

V povratnem rokometnem turnirju obalnih moštev se je Piran oddolžil Kopru za slab uspeh na koprskem turnirju. Pirančani so namreč premagali moštvo Luke Koper s 6:5 ter igrali z Izolo neodločeno 8:8. To jim je zadostovalo za prvo mesto. Drugi so bili Koprčani, ki so premagali Izolo 11:6.

Sneg na Tridentinskem

Pokrajinska Ustanova za turizem iz Tridenta nam sporoča stanje snega v vseh zimskošportnih središčih pokrajine. Podatki se nanašajo na 1. 4. 1964. Kjer podatki manjkajo, pomeni, da jih PUT za ta dan ni prejela. V vseh omenjenih krajih so številne žičnice, sedežnice, skilifti.

KRAJ	CM	KRAJ	CM
Andalo - Monte Paganella (1 ž; 2 t; 7 sl)	—/100	Passo del Tonale - Passo Paradiso (1 ž; 1 t)	130/250
Baselga di Piné (2 sl)	—	Passo di Costalunga (1 v; 2 sl)	40
Campitello di Fassa - Col Rodella (4 v; 5 sl)	—/60	Passo Pian delle Fugazze (—)	—
Canazei alla Marmolada (1 ž; 4 v; 9 sl; 1 s)	—/100	Passo Pordoi (1 ž; 2 v)	55
Castello Tesino - Celado (1 sl)	—/15	Passo Rolle (1 v; 6 sl; 2 s)	70
Cavalese - Passo di Lavazè (8 sl)	—/100	Passo Sella (2 v)	50
Fai - Monte Paganella (2 ž; 4 sl)	—/100	Peio (1 ž; 3 sl)	—
Folgaria - Sommo Alto (1 v; 4 sl; 1 s)	10/100	Pinzolo (1 sl)	—
Lavarone - Vezzena (1 v; 3 sl)	—/40	Pozza di Fassa - Monte Buffaure (1 t; 3 sl)	—/80
Madonna di Campiglio (3 ž; 1 t; 2 v; 9 sl; 1 s)	40/80	Predazzo Bellamonte (3 sl; 1 s)	—/—
Malè - Dimaro - Ossana (3 sl; 2 s)	—	Primiero (1 sl)	—
Malosco (1 sl)	—	San Giacomo di Brentonico (1 sl)	—
Moena - Passo San Pellegrino (1 v; 6 sl)	—/50	San Martino di Castrozza (1 ž; 1 t; 3 v; 5 sl; 2 s)	20/210
Molveno - Pradel (2 v)	—/—	Serrada - Dosso Martinella (1 t; 2 sl)	10/100
Monte Bondone (2 t; 5 v; 3 sl)	30/200	Vigo di Fassa - Ciampedie - Gardeccia (1 ž; 2 sl)	—/80
Passo del Broccon (2 sl)	110	Ziano - Panchià di Fiemme (2 sl)	—
Passo della Mendola - Monte Penegal (1 sl)	—/30		

ž — žičnica; t — telekabina; v — vlečnica; sl — skilift; s — skakalnica

JOŽA HORVAT:

Maček pod šlemom

28.

— Ali si dovolj potegnil? Halo, pojdi! Brž ko prepelješ kolono, se vrni po konjička! Pravzaprav bi ti morali odvzeti tega konjička, ker z njim služiš okupatorju in je nam bolj potreben kakor tebi.

— Nikarte! — je zavzdihnil obupano. — Nikarte, bratje, naredil bom, kar želite, a pustite mi konjička. Z zadnjimi denarci sem si ga kupil in živim od njega. Ne služi okupatorju, služi meni. To je vse, kar imam. Če ostanem brez njega, bom poginil od lakote!

— V redu — pristane komandant — ko razporediš četo, se vrni! — Potem se obrne h komandirju in ga opozori: — Ne napadaj, prej kot bo čas! Naj borci ne streljajo, razen če opazijo, da domobrani bežijo.

Kolona kmalu odrine. Drvar se je počasi spuščal v grapo in pazljivo prislužkoval hoji partizanov. Vojaki so hodili tiho, kar neslišno. Le kdaj zašušti listje ali pa praskne suhljad. Zadovoljno pomisli: — Dobri divji lovci bi bili. Priučili so se poslu, ni kaj reči! Tu pa tam je bil gozd redek in med golim vejevjem so borci videli obrise zobčastih grebenov Kalnika.

— Ali so ti zajca vzeli, ali si ga jim sam dal? — šepetaje vpraša komandir.

— Dal.

— Kako si ga ujel?

— V zanko. Nastavljam zanke.

— To je prepovedano! Jaz sem bil pred vojno učitelj.... in lovec. Prepovedano je nastavljati zanke!

— Zdaj je vojna.... — odrezavo reče drvar. — Zdaj je vojna in zakoni ne veljajo.

— Ne veljajo za ljudi, za zajce pa še veljajo! — In kakor da si ga je hotel dobro zapomniti, kakor da je hotel izvedeti ime tega divjega lovca, ga vpraša, kako mu je ime.

— Kaj, jaz?

— Da. Ti!

— Ime mi je Kapara, Ilija Kapara.... Kako pa je tebi ime?

— Blagoje Kušlec.

— Ti si komandir? Komandir čete?

Ne odgovori mu, samo z glavo pokima in previdno nadaljuje pot gugaje se pri hoji kakor racman. Kmalu je bil krog sklenjen, komandir in drvar se pa zopet znajdeta pred komandantom. Komandir raportira: — Tovariš komandant, naloga je izvršena. Satnija v loncu, lonec na peči, v peči drva, samo povej, ko želiš, da zakurimo. Naši so!

— Si gotov? — vpraša komandant drvarja — da so v gozdu domobrani? Da niso ustaši?

— Domobrani so, poznam jih....

Komandant se zresni. Ali ne bi bilo najbolj pametno, da zdaj, ob prvem koraku, potolče satnijo? Kdo ve, kakšni so ti domobrani? Morda bi bilo bolje, ko bi jih pozvali, naj se predajo, da jih ujamejo, naj ima komisar miting zanje, potem jih slečejo in pustijo domov. Kot zajci se bodo razpršili po Zagorju in vsem bodo povedali, da je prišel na Kalnik oddelek partizanov.

— Kakor ukažeš, tovariš komandant. V žepu jih imamo, uteči nam ne morejo. Ali.... kako naj jih pozovemo, da se predajo? Če nas opazijo, bodo poskušali pobegniti, prišlo bo do borbe in ljudje bodo padali.

— Prav imaš, Blagoje, prav imaš.... No, tu je drvar, lahko pošljemo njega. Naj se vrne k domobranom, naj jim pove, kaj jih čaka pa naj jih vpraša, — ali se hočejo predati ali ne.

— Kaj, jaz naj grem? — se vznemiri drvar.

— Ti! Kdo pa?

— Ubili me bodo!

— Ne bodo.

— Bodo, tovariš komandant, bodo!

Komandir pripomni: — Če te ubijejo, jih bomo kaznovali.

— Ubili me bodo, ubili — uporno ponavlja drvar, pa ga komandant prekine in opozori: — Nikar se ne izmikaj! Pojdi! Slišal si, kaj jim boš rekel. Poberi svoje capice in pojdi!

Ni se premaknil. Utripal je z očmi, potisnil roke pod suknjič, pritegnil pas.... Kaj res ni drugega izhoda, kaj res mora brez gat sesti v panj? Kako bi se izmotal, kako bi se rešil? Poskušal je vendar, napravil je, kar je mogel. Tiho, proseče je predlagal: — Tovariš komandant, kaj ko bi vi, namesto da mene pošiljate, kaj ko bi ukazali vaši vojski, naj odide navkreber in naj vpije: hop.... hop....! Tako bi domobrani vedeli, da so obkoljeni in jaz ne bi deval glave pod sekiro. Popadel me je strah.

— Beži, stari, ne trapaj! — se razjezi komandant — moji vojaki niso gonjači na lovu, ne preganjajo zajce in sloke, da bi vpili — hop.... hop....! Ti lepo pojdi, kakor sem ti rekel in če te čez pol ure ne bo, pojdemo v napad. Tako jim povej in zdravo!

Drvar je odšel, prijel za uzdo svojega Belka — ker ga je samo smrt mogla ločiti od konjička — odšel je in klel prekleto življenje, dan, ko se je rodil, pa zvezde in mesec — vse. Gre, ker mora, ker ni druge poti, ker je vse okoli njega vojska in vrag vedi, kako bo to opravil, ali bodo partizani skuhali v loncu domobrane ali pa narobe. On gotovo pojde po gobe, temu se ne umakne! Leto dni je v miru preživel v teh gozdovih, lovil divjačino, dovažal oglarjem drva, nekako je preživel tudi tisto spomladno ofenzivo, vse je bilo dobro, zdaj pa na lepem — hudo! Nemara bi kazalo zapustiti Kalnik in poiskati mirnejšo goro. A kje? Že zdaj je ob madžarski meji, nedaleč na severu pravijo, da je nemška meja. Kam bi in kod? Po vsej deželi pokajo puške, človek se nima kam zateči. No, še kakšnih deset korakov in zagledal bo domobrane, morda bo še danes izgubil glavo daleč od svoje Bosne....

— Stoj!

Obstal je. Vedel je, kdo ga ustavlja in mirno je čakal, da ga domobrani obkolijo.

— Kam greš spet, stari?

— K vam, bratje.

— Si prišel po zajca?

— Nisem prišel po zajca, pač pa me k vam pošiljajo partizani.

— Partizani?! — se zbegajo vsi okoli njega, ko so slišali to strašno besedo. — Partizani te pošiljajo? Kje pa so?

— Bratje moji, tu so okoli vas. Povsod okoli vas po gozdu so in me pošiljajo, naj vas vprašam, ali se hočete predati ali nočete.

Nekateri prasknejo v smeh, nekateri ga sočutno pogledajo, ker ne vedo prav, ali drvar nori, ali je pijan ali pa se šali.

— Oni nas pozivajo, naj se predamo?! — vpraša jezno satnik.

— Da, vas!

— Koliko pa je teh raztrgancev? Deset?

— Gospod satnik, teh raztrgancev je tisoč, a nemara tudi dva!

Molk. Nekdo pa le reče: — Stari je nor....

— Bratje — zavzdihne drvar — ali imate nemara kaj žganja, da se okrepim?

— Ni nor, pijan je! Glej ga, zaudarja po žganju, pijan je!

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6 - II. TELEFON 93-808 in 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA: GORICA: Ulica Silvio Pellico 1 II. Telefon 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Telefon 37-338 — NAROČNINA: mesečna 800 lir — Vnaprej: četrtletna 2.250 lir, polletna 4.400 lir, celoletna 7.700 lir — SFRJ: v tednu 20 din, mesečno 420 din — Nedeljska: posamezna 40 din, letno 1920 din, polletno 960 din, četrtletno 480 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za SFRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stari trg 3/I., telefon 22-207, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani 600-14-603-86 — OGLASI: Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno upravni 250, osmrtnice 150 lir — Mali oglasi 40 lir beseda — Oglasi tržaške in goriške pokrajine se naročajo pri upravi. — Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Pubblicità Italiana». — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst